

Општина Темерин

Аутономна покрајина
Војводина

Агенција за развој
општине Темерин

АГЕНЦИЈА ЗА
РЕГИОНАЛНИ РАЗВОЈ
АП ВОЈВОДИНЕ

Стратегија развоја културе општине Темерин 2015-2020.

Стратегија развоја културе општине Темерин 2015-2020.

Темерин 2015.

Пројекат под називом „Стратегија културног развоја општине Темерин за период 2015-2020. године“ је одобрен од стране Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу Владе АП Војводине у оквиру конкурса за суфинансирање унапређења институционалних и управљачких капацитета у јединицама локалних самоуправа у АП Војводини

Учесници у пројекту:

Општина Темерин

Агенција за развој општине Темерин

Агенција за регионални развој АП Војводине

Аутори:

Маја Сокић Хегер

Стана Пајковић

Зорка Глушица Навалушић

Мирослав Тепић

Координатори радних група:

Делатност установа културе – Марија Агоштон, Корана Миланко

Удружења грађана у области културне делатности – Слађана Марковић, Дејан Брадаш

Културно наслеђе – Саболч Деме

Савремено стваралаштво – Бранислав Зукић

Културна делатност мађарске националне мањине – Чорба Бела, Чаба Варга

Међународна културна сарадња – Чаба Чеке, Дејан Михаљица

Учесници радних група:

Иштван Адам, Чила Адам, Дејан Ајдуковић, Иштван Божоки, Јадранка Бокан, Флоријан Варга,

Растко Влајковић, др Славица Вујовић, Боса Вукотић, Драгана Гвозденовић, Зоран Говедарица, Радослав Граховац,

Горан Грковић, Татјана Давидовић, Дараж Имре, Мартина Јањанин, Ивана Јерков, Милица Јовичић, Момчило Карановић,

Раденка Колаковић, Димитрије Коларевић, Бранка Кондић, Мирјана Косијерина, Ружа Коџо, Тања Крајишник, Драгица

Кубет, Ержебет Кул, Ивана Лазић, Драгана Лахош, Анђелија Лончар, Данијел Мађар, Милица Максић, Биљана Маричић,

Милица Марчета, Нада Медић, Александра Мишковић, др Имре Нађ, Миклош Нађ, Жико Николић, Немања Обрадовић,

Ивана Пејовић, Биљана Пекез, Зоран Пекез, Гордана Радовановић, Милан Радовић, Драган Ракић, Тијана Рауковић

Пинтер, Марко Родић, Бела Сивери, Татјана Срдић, Нада Станић, Јелена Стојановић, Рената Тадић, Љубица Тепић,

Станислав Томишић, Марко Торбица, Тамара Узелац, Данијел Хајдук, Радмила Црногорац, Жужана Черњак, Даниела

Чонтош, Богдан Шекарић, Милан Шпановић

Лектор: Наташа Радошевић

Превод: Божоки Иштван, Драгана Богданић

Дизајн: Игор Орсаг

Штампа: Графо маркетинг, Нови Сад

САДРЖАЈ

Увод	8
1. Култура и стратешко планирање	10
1.1. О култури	11
1.2. Процес стратешког планирања културе у општини Темерин	12
1.3. Правни оквир	13
1.4. Приоритети и циљеви у области културе – од европског до локалног нивоа	17
2. Ситуациона анализа	22
2.1. Материјална културна добра - Културно наслеђе и споменици културе	22
2.2. Установе културе и актери у култури општине Темерин	24
2.2.1. Библиотеке	24
2.2.2. Музеји и јавне збирке	28
2.2.3. Културно – информативни центар (КИЦ) „Лукијан Мушицки”	32
2.2.4. Остали актери и установе културе	33
2.3. Мултикултурализам и културна делатност националних заједница	39
3. Финансирање културе у општини Темерин	42
4. Потенцијални извори финансирања програма и пројеката из области културе	48
5. SWOT анализа	55
6. Стратешки правци и циљеви у области културног развитака	59
7. Имплементација, мониторинг и евалуација	71
АНЕКС 1. Листа слика, табела и графика	74
5. SWOT elemzés	75
6. A kulturális fejlődés stratégiai iránya és céljai	78
7. Megvalósítás, monitoring és értékelés	91
5. SWOT analysis	95
6. Strategic directions and goals in the field of cultural development	100
7. Implementation, monitoring and evaluation	113

УВОД

Општина Темерин припада Јужнобачком округу и простире се на површини од 170 км², са просечном густином насељености од 166,4 ст/км². Општину чине три насеља: Сириг, Бачки Јарак и Темерин, који је и центар општине. Према подацима из Пописа 2011. године, има 28.287 становника. Највећи део чини становништво српске националности, а затим мађарске.

Послови у области културе у општинској администрацији су у надлежности Одељења за општу управу, друштвене делатности и јавне службе и Одељења за буџет, финансије и трезор, која спроводе стручне и административне послове у непосредном спровођењу закона и других прописа. Општинско веће општине Темерин у свом саставу има члана задуженог за културу са дужностима креирања, спровођења и надзирања годишњих планова и програма и имплементације стратешких локалних планова у области културе. Општинско веће од 2010. године, формира комисије за доделу средстава из буџета општине Темерин удружењима грађана за реализацију пројеката у области културе. Поред тога, Скупштина општине Темерин је 2010. године донела одлуку о оснивању три фондације у области културе, и то: „Лукијан Мушицки“, Етно-парк „Брвнара“, Бачки Јарак“ и „Барањи Караљ и Злата Марков Барањи“, али поступак оснивања није окончан.

У току имплементације пројекта, формиран је Савет за културу у чијој је надлежности, између осталог, подношење годишњих извештаја Скупштини општине о спровођењу Стратегије развоја културе општине Темерин за период 2015-2020. и предлагање мера за унапређење културе на локалном нивоу.

Издвајања општине за културу у 2015. години су износила 4,49% општинског буџета, што представља значајно смањење у односу на 2008. годину када је издвајање за културу чинило 6,83% општинског буџета.

Најзначајнији актери у култури у општини Темерин су Јавна библиотека, КИЦ „Лукијан Мушицки“, удружења грађана, културно уметничка друштва и остали.

У општини Темерин приметно је постојање свести о значају дугорочног стратешког планирања, што се огледа у постојању значајног броја стратешких докумената (Стратешки план развоја општине Темерин 2010-2015. година, Ревидирани стратешки план општине Темерин 2010-2015. година, Стратегија одрживог развоја енергетике на територији општине Темерин 2014-2020. година, Локални план управљања отпадом, Локални акциони план за пољопривреду и рурални развој 2014-2020. године, Локални акциони план за развој привреде и запошљавања и сл.¹).

Општина има своју интернет страницу <http://www.temerin.rs> која служи као платформа за презентацију општине и локалне самоуправе.

Један од резултата пројекта Стратегија развоја културе општине Темерин 2015-2020. је интернет страница <http://www.temerin-kultura.org.rs>.

¹ http://www.ictemerin.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=70&Itemid=171&lang=sr

1. Култура и стратешко планирање

1. „Култура настаје из мешања, интеракције, конфронтације, док у изолацији цивилизације нестају“. *„Any culture is born in mixing, in interaction, in confrontation. Conversely, it is in isolation that civilization dies.“*, Октавио Паз
2. „Уметност може да обликује личности младих тако да буду отворених видика, да им усади поштовање према другима и жељу за миром“. *„It is art that can structure the personalities of young people with a view to open their minds, to instil the respect of others and the desire of peace.“*, Јехуди Мењухин
3. Парафразирано мишљење Андре Малроа (André Malraux), на најједноставнији и зато врло разумљив начин о култури каже како мозак и интелигенција, ма како значили највиши облик те врсте баш код човека, нису ти по којима коначно разликујемо квалитет звани човек од осталог квалитета. Он каже да је КУЛТУРА та којом се човек дефинитивно одвојио и настао. Култура је настанак и нарастање свег богатства око, и са човеком, а најважније, самог човека. Култура је процес. Она је целовита еволуција од необрађеног камена, дрвета или кости којима рани човек погађа оне који су од њега бржи, од ватре, од прве изнуђене норме којом искорачује из односа промискуитета и дивљаштва, од тотема и анимизама, од палеолитске уметности у Алтамири, примитивног човека, од облутка и облице, ка точку, ка уређенијим друштвеним, па државним и политичким односима, ка монотеистичким религијама, ка уметности 21. века, ка софистицираним знањима и направама које препознајемо у аутомобилима, авионима, ракетама, компјутерима, нуклеарним постројењима, нано технологијама, генетском инжењерингу и информативним технологијама, нас најновијих људи, њене најмлађе а законите деце са новом, фантастичном могућношћу званом Википедија²
4. „Градови и локалне заједнице јесу привилеговани простори културног стваралаштва које се стално развија и пружа природно окружење креативној различитости, простори у којима плодни сусрети свега онога што је у њима различито и другачије (порекала, визије, старосна доба, полови, етничке групе и друштвене класе) омогућавају пун развој човека. Дијалог између идентитета и диверзитета, појединца и групе јесте средство од животне важности, које гарантује како планетарно културно држављанство, тако и опстанак језичких различитости и развој култура“ (Агенда 21 за културу Уједињених градова и локалних управа света, Принципи, тачка 7).

1.1. О култури

Култура чини само средиште друштва, неопходан је елемент за очување демократије, пружа осећај припадности и дељења заједничког добра. Осим тога, гради идентитет и вредности које оснажују социјалне везе, гради богатство и идеје које доприносе економском напретку и иновацијама, као и очувању наслеђа које ће бити предато наредним генерацијама. Култура појединцима и друштву омогућава боље сагледавање и разумевање окружења, што је нарочито важно да би се пребродили кризни периоди. Из тог разлога је важно да сви актери који су активни у области културе сарађују, како би се култура нашла у средишту јавних политика, како би могла да се унапређује и даје свој допринос, између осталог, и прожимањем са свим осталим политикама. Задатак није нимало лак, будући да је потребно трансформисати културу, која у оквиру јавних политика тренутно има маргиналну улогу, у концепт који ће, заједно са осталим секторима, бити централни елемент стратегије развоја.

² <https://sr.wikipedia.org/sr/kultura>

Да би се постигао овај циљ, култура би требало да се посматра и кроз своју улогу и допринос развоју друштва, али и кроз потенцијални допринос културе развоју локалне економије. Потребно је да се креативном и сектору културе омогући амбијент погодан за развој.

Изазов за актере у сектору културе је стога двоструки: с једне стране, потребно је залагати се за улогу културе користећи све расположиве инструменте јавне политике. С друге стране, потребно је у потпуности искористити све могућности за унапређење сектора, имајући у виду да су генерално, издвајања за овај сектор мала, односно створити могућности да локални актери у области културе сами генеришу средства. Тиме се не мисли да култура треба да буде виђена искључиво кроз призму економских бенефита, већ као сектор који има потенцијал да у неким сегментима буде самоодржив у финансијском смислу, као и да потенцијално обезбеди радна места и *spill-over* ефекат на друге секторе. Потребно је, дакле, пронаћи баланс између ова два сегмента који одговара стању сектора културе на посматраном подручју и планираним правцима развоја.

Што се првог сегмента третирања културе тиче, недавно се почело са посматрањем и анализирањем доприноса културе локалном и развоју уопште. Узрок, између осталог, би могла бити и чињеница да је дефиниција културе комплексна и да се током година њен опсег мењао, од елитистичког виђења, преко предуслова демократије до елемента основних људских права. Ипак, чињеница да је културна димензија неопходна у креирању развојних политика, постала је широко прихваћена.

Слика 1. Повезаност културе и других елемената друштвеног живота

1.2. Процес стратешког планирања културе у општини Темерин

Мотивација за пројекат израде Стратегије културног развоја општине Темерин произашла је из чињенице да су у претходном периоду у општини остварени значајни резултати у области културе, али је, међутим, примећен недостатак планског и стратешког приступа унапређењу културе у општини. Ефикасним планирањем развоја културе и сарадње актера у култури, локална власт добија јаснију слику вредности којима се заједница руководи и које се потом уграђује у доношење одлука које ће утицати на целу заједницу. Имајући у виду да је планирање културе карика у ширем ланцу стратешког планирања вођења и развоја локалне заједнице, остваривање услова за квалитетан живот подразумева развијеност и усклађеност свих локалних секторских стратешких планова.

Иницијатива за израду овог документа представља одраз опредељења општине да дугорочно планира све значајније сегменте локалне заједнице.

Општина Темерин је у децембру 2009. године усвојила Стратешки план развоја општине Темерин 2010-2015. година и као један од циљева дефинисан је „Развој, промоција и унапређење културног живота“, и у оквиру њега као активност дефинисана је „Међуресорна припрема, израда и реализовање пројеката, подизање свести о привредном, развојном и друштвеном значају културе и побољшања стања на подручју различитих нивоа власти, фондова и сл. за очување и развој културе“.

Један од важних корака у реализацији овог циља је и доношење стратегије развоја културе којом би се поред идентификовања материјалних, људских и институционалних ресурса, идентификовали и главни правци унапређења сектора културе у општини Темерин.

Са тим циљем, општина Темерин је преко Агенције за развој општине Темерин и у партнерству са Агенцијом за регионални развој АП Војводине поднела предлог пројекта за израду овог документа на конкурс Покрајинског секретаријата за међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу.

Прве активности у оквиру пројекта су реализоване октобра 2014. године, дефинисањем индикатора који ће бити посматрани у процесу израде ситуационе анализе. Дати послови су укључили и ангажман на дефинисању индикатора за израду Програмског буџета ЈЛС, Програм 13: Развој културе, које је реализовала Стална конференција градова и општина. Дати послови су укључили и ангажман на попису послова у области културе и информисања на свим нивоима власти у Републици Србији које су, децембра 2014. године, реализовали Министарство државне управе и локалне самоуправе, Мисија ОЕБС у Србији и Стална конференција градова и општина.

У складу са одобреним активностима, формирано је шест радних група: РГ за културно наслеђе, РГ за савремено стваралаштво, РГ за делатност удружења грађана у области културе, РГ за делатност установа културе, РГ за културну делатност мађарске националне мањине и РГ за међународну културну сарадњу.

Током имплементације пројекта одржано је осам радионица, у којима је учествовало 73 особе из 29 организација.

Слика 2. Састанак радних група

Слика 3. Састанак радних група

Слика 4. Састанак радних група

Подаци неопходни за анализу кључних сектора и институција културе прикупљани су путем упитника које је креирао Завод за проучавање културног развоја³ и који су у одређеној мери модификовани. Од 40 упитника достављених субјектима у култури, потребне податке у пуном обиму и квалитету је доставило 38 субјеката, односно 95%. Анализа стања у сектору културе базирана је на подацима за период 2008-2014. године добијеним из упитника.

1.3. Правни оквир

Постојање адекватног правног и стратешког оквира представља кључни фактор за адекватно управљање и унапређивање сектора културе и културне делатности.

Република Србија још нема Стратегију развоја културе. Осим анализе постојећег стања културне делатности и стваралаштва у Србији, од нове стратегије се очекује да одреди основне поставке, стратешке правце и инструменте за остваривање културног развоја, приоритет и циљеве у погледу заштите културне баштине, промовисања културног стваралаштва и продукције, рада установа културе и других субјеката активних у овој области и међуресорне сарадње.

Стратешки план развоја општине Темерин 2010-2015, као један од циљева дефинише „Развој, промоција и унапређење културног живота“, и у оквиру њега као активност дефинисана је „Међуресорна припрема, израда и реализовање пројеката, подизање свести о привредном, развојном и друштвеном значају културе и побољшања стања на подручју различитих нивоа власти, фондова и сл. за очување и развој културе“.

У наредној табели дат је приказ најважнијих правних аката којима се уређује област културе и којима се дефинишу и одређују надлежности у области културе.

³ ЗЗПКР је ове упитнике користио у истраживању „Културне политике на нивоу округа“

Табела 1. Приказ најважнијих правних аката у области културе

Оквир

Устав Републике Србије
(Службени гласник РС, бр. 83/06)

Члан 190. тачка 4. Устава наводи да се општина, преко својих органа у складу са законом:

- ▶ стара о задовољавању потреба грађана у области просвете, културе, здравствене и социјалне заштите, дечје заштите, спорта и физичке културе.

Закон о локалној самоуправи
(Службени гласник РС, бр. 129/07 и 83/14)

Чланом 20. су дефинисане надлежности јединице локалне самоуправе:

- ▶ доноси програме развоја;
- ▶ оснива установе и организације у области основног образовања, културе, примарне здравствене заштите, физичке културе, спорта, дечје заштите и туризма, прати и обезбеђује њихово функционисање;
- ▶ организује вршење послова у вези са заштитом културних добара од значаја за општину, подстиче развој културног и уметничког стваралаштва, обезбеђује средства за финансирање и суфинансирање програма и пројеката у области културе од значаја за општину, и ствара услове за рад музеја и библиотека и других установа културе чији је оснивач;
- ▶ стара се о јавном информисању од локалног значаја и обезбеђује услове за јавно информисање на српском језику и језику националних мањина који се користе на територији општине, оснива телевизијске и радио-станице ради извештавања на језику националних мањина који је у општини у службеној употреби, као и ради извештавања на језику националних мањина који није у службеној употреби, када такво извештавање представља достигнути ниво мањинских права.

Закон о култури
(“Службени гласник РС”, бр. 72/2009)

Члан 4., став 2: “Јединица локалне самоуправе стара се о задовољавању потреба грађана у култури на својој територији и уређује поједина питања од интереса за своје грађане, као и начин њиховог остваривања, у оквиру права и обавеза утврђених Уставом и законом.”

Члан 5. дефинише улогу Националних савета националних мањина: “Национални савети националних мањина старају се о спровођењу културне политике националне мањине и, у складу са законом, учествују у процесу одлучивања или сами одлучују о појединим питањима везаним за своју културу, оснивају установе културе и друга правна лица у култури.”

Чланом 7. дефинише се обавеза локалних самоуправа да донесу локалне планове развоја културе и обезбеде средства за остваривање предвиђених циљева, не дајући, притом, никакве ближе одреднице: “Јединица локалне самоуправе, у циљу старања о задовољавању потреба грађана у култури на својој територији, доноси план развоја културе у складу са законом и Стратегијом, а за који се средства за финансирање обезбеђују у буџету јединице локалне самоуправе.”

Осим крвног *Закон о култури*, којим држава брине о остваривању општих интереса у култури и спровођењу културних политика као скупа циљева и мера за промовисање развоја културе заснованих на принципима утврђеним законом, укључујући принцип поштовања културних и демократских вредности европске и националне традиције и различитости културног израза, на уређење сектора културе у Републици Србији утичу и следећи закони:

- ▶ Закон о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон, 99/11-др. закон),
- ▶ Закон о самосталном обављању уметничке или друге делатности у области културе („Службени гласник РС”, бр. 39/93, 42/98),
- ▶ Закон о издавању публикација („Службени гласник РС”, бр. 37/91, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 135/04 и 101/05- др. закон),
- ▶ Закон о обавезном примерку публикација („Службени гласник РС”, број 52/11)
- ▶ Закон о задужбинама и фондацијама („Службени гласник РС”, бр. 88/2010 и 99/2011 - др. закон),
- ▶ Закон о библиотечко-информативној делатности („Службени гласник РС”, бр. 52/11),
- ▶ Закон о старој и реткој библиотечкој грађи („Службени гласник РС”, бр. 52/11),
- ▶ Закон о кинематографији („Службени гласник РС”, бр. 99/11 и 2/12 - исправка),
- ▶ Закон о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 20/2014 – одлука УС и 55/2014).

Поред тог, Република Србија је потписница бројних међународних докумената Универзална декларација о културној разноликости (УНЕСКО, 2001), Конвенција о заштити и промоцији разноврсности културних израза (УНЕСКО, Париз, 2005), Европска конвенција о заштити археолошког наслеђа (Валета, 1992), Оквирна конвенција Савета Европе о вредности културног наслеђа за друштво (Фаро, 2005) и сл.

1.4. Приоритети и циљеви у области културе – од европског до локалног нивоа

„Без културе у јавним политикама и без политике која би свима омогућила приступ култури, није могућа јака и уједињена Европа“, Мерцедес Бресо, бивша председница Комитета региона

Табела 2. Приоритети и циљеви у области културе од европског до локалног нивоа

Стратегија Европа 2020

Документ којим је Европска унија дефинисала приоритете и правце развоја је стратегија *Европа 2020*. Култура није експлицитно помену-та у овом документу, међутим неоспорно је да је она један од чинилаца паметног раста и економије базиране на знању, којима Европска унија тежи, будући да особе које се баве културом, могу да допринесу иновацијама, не само у области културе, него и у области истраживања и образовања. Осим тога, активности у области културе доприносе и социјалној кохезији односно “инклузивном развоју”, једном од приоритета у оквиру стратегије *Европа 2020*.

Имајући у виду ове чињенице, Савет Европске уније је усвојио закључке о доприносу културе имплементацији стратегије *Европа 2020*⁴. У документу се наглашава значај културе и креативног сектора за остваривање циљева стратегије Европа 2020 и то:

1. Допринос културе паметном развоју - сектор културе и креативне индустрије су главни извор потенцијала за запошљавање. Такође су покретач креативности и не-технолошких иновација у свим гранама привреде, производећи висококвалитетне и конкурентне услуге и робу. На крају, кроз одговарајуће везе са образовањем, култура може ефикасно да допринесе обуци прилагодљиве радне снаге, чиме допуњује економске перформансе.
2. Допринос културе одрживом развоју - кроз подстицање мобилности и коришћење најсавременијих одрживих технологија, укључујући дигитализацију која омогућава *online* доступност културних садржаја. Уметници и културни сектор у целини могу играти кључну улогу у промени ставова људи у односу на животну средину.
3. Допринос културе инклузивном развоју - кроз промовисање интеркултуралног дијалога уз пуно уважавање културних разноликости. Активности и програми у области културе могу да ојачају социјалну кохезију и развој заједница, као и да омогуће појединцима или заједницама да се потпуно ангажују у друштвеном, културном и економском животу.

Европска агенда за културу у глобализованом свету Европске комисије (мај 2007)⁵

У документу су наведена три основна циља који чине културну стратегију за европске институције, државе чланице и културни и креативни сектор:

1. промовисање културне разноликости и међукултуралног дијалога,
2. промовисање културе као катализатора креативности у оквиру Лисабонске стратегије,
3. промовисање културе као виталног елемента у међународним односима Уније.

У претходном периоду област културе није била у фокусу интересовања Европске уније, међутим уметност, заштита културног наслеђа и креативне индустрије су се избориле за своје место захваљујући томе што остварују све значајнију улогу у подстицању економског развоја, социјалне и културне кохезије и дијалога између култура.

⁴ Council conclusions on the contribution of culture to the implementation of the Europe 2020 strategy, 2011/C 175/01

⁵ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions on a "European agenda for culture in a globalising world", COM/2007/0242 final.

Радни програм за област културе 2015-2018⁶

У складу са оквиром политика Европске уније у области културе и закључцима Савета, у децембру 2014. године су министри културе земаља чланица Европске уније усвојили *Радни програм за област културе 2015-2018*. Њиме се дефинишу четири основне приоритетне области европске сарадње у култури у наредном периоду које су допуњене са 20 конкретних активности:

- ▶ доступна и инклузивна култура,
- ▶ културно наслеђе,
- ▶ културни и креативни сектор: креативна економија и иновације,
- ▶ промовисање културне разноликости, културе у спољним односима Европске уније и мобилност.

Програм Креативна Европа

Значај који култура заузима у новијој политици Европске уније потврђује, између осталог и усвајање програма *Креативна Европа* који је почео да се реализује 2014. године и трајаће до 2020., а који располаже укупим буџетом од 1,46 милијарди евра за подршку креативном и сектору културе.

Агенда 21 за културу Уједињених градова и локалних самоуправа

Агенда 21 за културу Уједињених градова и локалних самоуправа, усвојена 2004. године, сматра се “првим документом са глобалном мисијом који заговара успостављање темеља за активности градова и локалних самоуправа у области развоја културе”. Овај инструмент је настао из заједничке иницијативе локалних институција да уведу политику која се бави локалним стратегијама у области културе, културним правима и дужностима, као и проценом културног утицаја. Преко 300 градова се придружило Агенди 21 за културу. Сам документ садржи 67 чланова који се односе на питања односа културе и људских права; управљања; одрживости, и социјалне инклузије.

Стратегија ЕУ за Дунавски регион

На развој културе се односи први стуб Повезивање Дунавског региона у оквиру приоритета 3: *Промовисање културе и туризма, контакта између људи*. Акционим планом је предвиђено више активности које се односе на културу: коришћење културне разноликости као предности Дунавског региона; унапређење сарадње и контакта међу људима различитог порекла, подстицање креативности и обезбеђивање покретачке снаге за културне иновације и економски развој на основу наслеђа, традиције и туризма.

Национални приоритети за међународну помоћ (НАД) за период 2014-2017. године са пројекцијама до 2020. године⁷

За хоризонталну област као што је култура од значаја су следеће теме и под-области:

- савремена уметност и култура
- креативне индустрије
- културна баштина
- интеркултурални дијалог
- људска и грађанска права
- јавни интерес
- регионална и међународна сарадња
- култура и образовање
- културни туризам и култура и пословање.

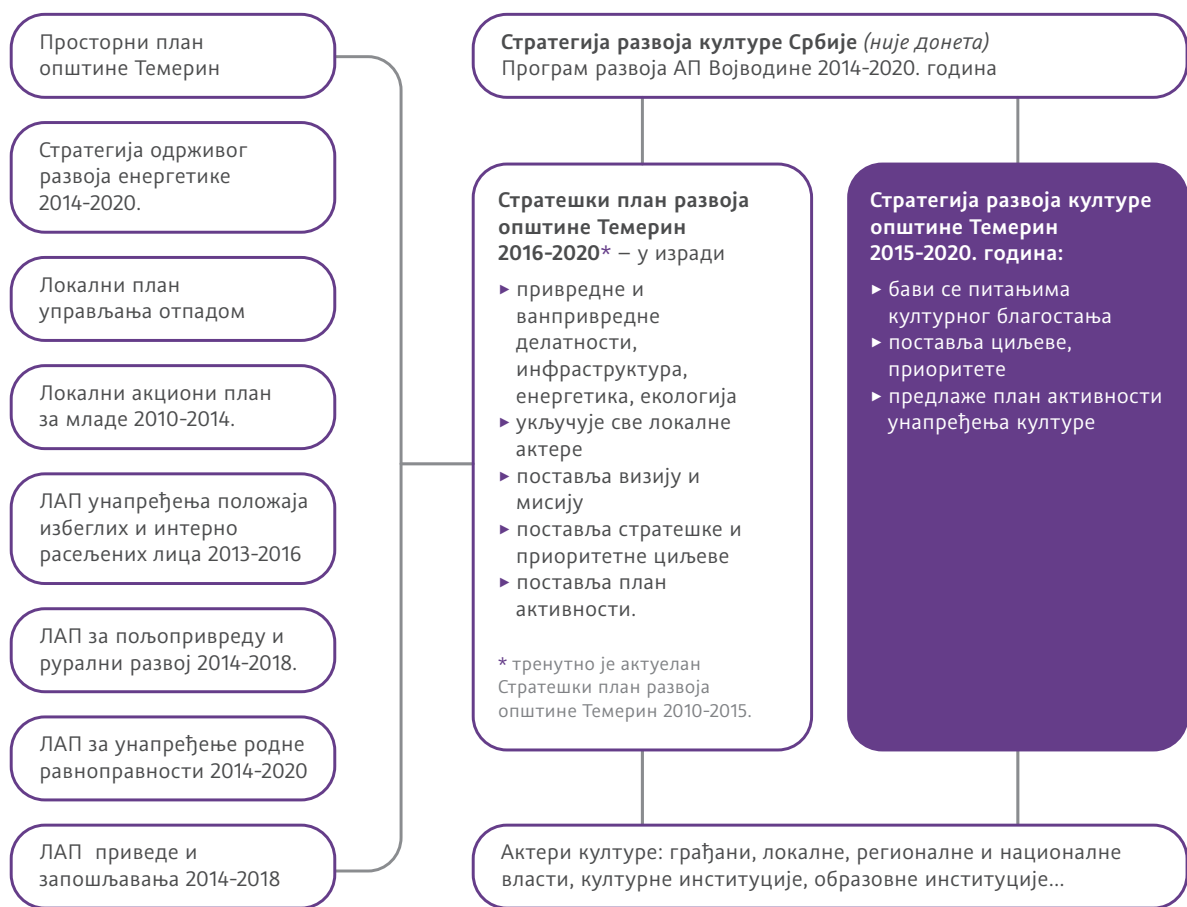
“У стратешком и оперативном смислу, акценат ће бити на усвајању и следственом спровођењу Стратегије развоја културе за период 2013-2023. године и решавању проблема јавних установа културе, првенствено неделотворне инвестиционе политике у области модернизације главних националних установа културе, али и неефикасном управљању, како у управи која се бави културним политикама, тако и у самим установама културе. Циљ је даљи развој и ревитализација културне инфраструктуре и преиспитивање приступа управљању и окоштаних пракси у установама културе.”

**Програм развоја
АПВ 2014-2020.**

У SWOT анализи урађеној у оквиру Програма развоја, као једна од предности за успешан и одржив привредни развој Војводине, дефинисана је мултикултуралност: “АП Војводина као синоним мултикултурализма одређена је постојањем више етницитета, језика, религија, различитих културних образаца и традиција. Даљи развој друштва ове регије подразумева неговање интеркултурализма као политике фузије равноправних култура. Ово шире схватање културе довешће до веће афирмације већ постојећег регионалног идентитета и свести о Војводини као јединственој мултикултуралној регији”.

Слика 5. Повезаност планова и стратегија

**Усвојени Локални планови
и стратегије у општини Темерин**

6 Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on a Work Plan for Culture (2015-2018), 2014/C 463/02

7 На основу података Канцеларија за Европске послове РС и базе ИСДАКОН укупна реализована међународна помоћ у периоду 2007-2012. године износи оквирно 42,35 мил. ЕУР. Развој културе су у том периоду подржали и различити билатерални донатори. Извештај "Оцена делотворности и ефикасности развојне помоћи Републици Србији по секторима", међутм, наводи да је култура "најслабија и вероватно најмаргинализованија тема у оквиру осам сектора подржаних међународном развојном помоћи до сада" (НАД).

2. Ситуациона анализа

2.1. Материјална културна добра - Културно наслеђе и споменици културе

Појам *културно наслеђе* се временом мењао и оно не укључује само споменике и објекте. Оно укључује и традицију и наслеђе предака као што су усмена традиција и језик, сценска уметност, друштвена пракса, ритуали и празници, знање и примена знања о природи и универзуму и традиционална уметност⁸.

У зависности од физичких, уметничких, културних, историјских својстава, културна добра која ће бити предмет површне или детаљније анализе на овом простору у контексту Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020. обухватиће материјално, покретно и непокретно културно наслеђе и нематеријално културно наслеђе и културна добра.

У Евидентирана непокретна културна добра у општини Темерин спадају:

- ▶ Споменици културе,
- ▶ Јавни споменици и спомен обележја,
- ▶ Археолошка налазишта.

На територији општине Темерин постоје два непокретна културна добра под заштитом – споменици културе (Дворац Каштел у Темерину и Споменик Етно-парк „Брвнара“ у Бачком Јарку – депанданс Музеја Војводине). У категорији дела са уметничким својствима постоје Етно-парк „Брвнара“, Мађарска завичајна кућа и Завичајна збирка Прве месне заједнице Темерина и Спомен збирка Барањи Кароља и Злате Марков Барањи.

У сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту споменика културе и Музејом Војводине, од 2008. године, реализују се активности на заштити угроженог наслеђа и развоја интегративних модела заштите и коришћења непокретних културних добара: конзерваторско-рестаураторски радови објеката у Етно-парку „Брвнара“ у Бачком Јарку, реконструкција објекта Мађарске завичајне куће у Темерину, реконструкција објекта Месне заједнице Бачки Јарак, а израђена је пројектно-техничка документација за реконструкцију фасаде Дворца Каштел у Темерину.

У групу културних добара и дела са споменичким својствима спадају простори и објекти од посебног значаја за историју народа и представљају типичне споменике, који појединачно или у групама указују на значајне догађаје, личности и места. То су спомен гробља и појединачни споменици или споменичке целине (меморијална места).

У групи *споменика културе* у Темерину постоји: Римокатоличка црква св. Розалије, Објекат јавне намене у Новосадској улици број 352, Објекат јавне намене (Дом културе), Паорска кућа у Новосадској улици број 409, Тршчаре у улици Народног фронта број 39 и 41, низ кућа у улици Народног фронта број 152, 154 и 156, Мађарска завичајна кућа у улици ЈНА број 126, Родна кућа Лукијана Мушицког, зграда основне школе Петар Кочић у Темерину, Објекат у Улици Кошут Лајоша број 37 и 39, Објекат у Улици Народног фронта број 84. У Бачком Јарку као споменик културе постоји зграда Месне заједнице, дужна кућа са тремом у улици Здравка Челара 35 и Кућа са четворосливним кровом у улици Здравка Челара 39. У Сиригу постоји спомен парк становницима стрељаним 13. априла 1941. године.

Од верских објеката постоји Католичка жупанија Свете Розалије, Православна Црква Светог Георгија у Старом Ђурђеву, Католичка викарија Лурдске Госпе, Православна црква успења Пресвете Богородице у Бачком Јарку, Православна црква Светог Василија Острошког у Сиригу.

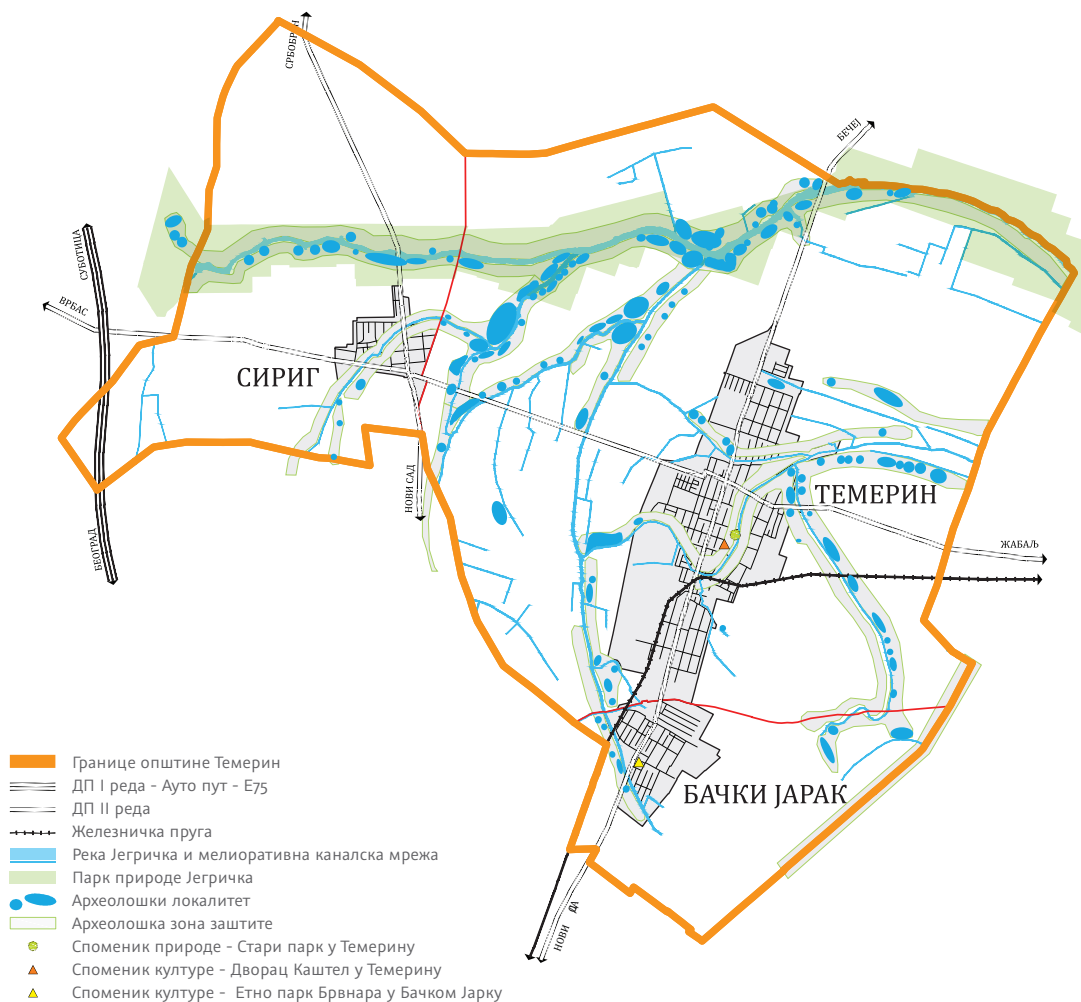
⁸ <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00002>

У Темерину има 11 *јавних споменика* (споменици, бисте, плоче), у Старом Ђурђеву 5, у Сиригу 9 и у Бачком Јарку 4 јавна споменика. Испред галерије КИЦ „Лукијан Мушицки“, 2009. године, постављена је скулптура „Девојка која се чешља“ Барањи Кароља и покренута иницијатива да се формира Парк скулптура у Темерину.

Током 2012. и 2013. године украдено је 5 јавних споменика, и то: биста Петра Кочића испред објекта школе у Старом Ђурђеву, бисте Кокаи Имреа и Сирмаи Кароља испред објекта школе у Темерину, биста Косте Нађа у Етно-парку „Брвнара“ у Бачком Јарку и биста Славка Родића испред објекта школе у Бачком Јарку. У Бачком Јарку, 2015. године, подигнута је биста Гаврилу Принципу.

Подручје општине Темерин је изузетно богато *археолошким налазиштима*, а у оквирима насеља евидентирано је 11 археолошких локалитета. Археолошки локалитети су евидентирани на основу документације Покрајинског завода за заштиту споменика културе и рекогносцирања терена општине Темерин. Зоне обухватају обе обале Јегричке, обале бивших природних водотокова (Бела бара, Мала бара итд), као и Римски шанац.

Слика 6. Зоне заштите на нивоу општине Темерин

За очување културног наслеђа у општини Темерин задужени су Покрајински завод за заштиту споменика културе и Музеј Војводине (Етно-парк „Брвнара“). Очувањем и промоцијом културног наслеђа у оквиру својих активности се баве и Удружење грађана ТАКТ (Мађарска завичајна кућа), удружење грађана Друштво пријатеља музеја Темерин и Туристичка организација општине Темерин.

2.2. Установе културе и актери у култури општине Темерин

Под установама културе подразумевају се установе које својим активностима доприносе неговању, промоцији и заштити културе.

Установе културе делују у различитим сегментима културе. На територији општине Темерин постоје три установе културе: јавна библиотека, културни центар и музеј.

2.2.1. Библиотеке

У општини Темерин постоји јавна библиотека „Сирмаи Карољ“ која је лоцирана у Темерину и четири школске библиотеке.

Јавна библиотека „Сирмаи Карољ“

Јавна библиотека „Сирмаи Карољ“ основана је 1975. године и члан је Библиотекарског друштва Србије, заједнице матичних библиотека Србије. Јавна библиотека „Сирмаи Карољ“ Темерин током година је мењала своју функцију, намену и простор. На садашњу локацију пресељена је 80-их година прошлог века. Налази се у Новосадској улици 387, у старој породичној кући. Кућа је саграђена 1964. године.

Седиште библиотеке је у Темерину, при чему има и огранке у Сиригу и Бачком Јарку. Према националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности, простор Јавне библиотеке треба да је у складу са бројем становника насеља односно општине. Тако, насељено место од 20.000-35.000 становника треба да има библиотеку површине 780-1.365 м². Укупан простор којим располаже јавна библиотека „Сирмаи Карољ“ износи 225 м² (од чега у Темерину 160 м², у Бачком Јарку 25 м², у Сиригу 40 м²). Дакле, величина простора није у складу са националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности.

Поред неадекватне површине, простор у коме библиотека обавља своју делатност је неадекватан и са хигијенско-безбедносног аспекта. Такође, простор није прилагођен особама са инвалидитетом и нема читаоницу нити простор за приредбе, изложбе и сличне манифестације, гардеробу, одељење за децу са читаоницом, одељење за одрасле са читаоницом, помоћне просторије (посебно тоалет за кориснике и тоалет за запослене), итд. Простор којим располаже јавна библиотека је уступљен и користи се без накнаде.

У библиотекама у Јужнобачком округу, још 6 јавних библиотека од укупно 11 постојећих ради у уступљеном простору, док само 4 имају простор у свом власништву⁹.

У последње четири године, *инвестициона улагања* општине обухватала су улагања у административну опрему. Јавна библиотека је опремљена са пет рачунара (4 за запослене и 1 за кориснике), два штампача, телефоном и факсом и има кабловски интернет. Рачунар који је доступан корисницима се користи за претраживање и/или коришћење интернета и програма.

У јавној библиотеци укупно је *запослено* 11 лица од чега 4 са високом, 6 са средњом стручном спремом и 1 КВ радник. Ангажована су 3 лица на одређено време, а постоји потреба за ангажовањем волонтера на активностима у вези са библиотечким кутком на базену.

Обрађени *књижни фонд* библиотеке износи 60.616 наслова (књига и брошура), при чему је 67% укупног фонда на српском, а 33% на мађарском језику. Јавна библиотека „Сирмаи Карољ“ допуњује свој фонд са преко 2.000 наслова сваке године, при чему је у последњој посматраној, 2014. години, тај број износио 2.402. Број књига на српском језику којима се допуњује књижни фонд је у 2014. години повећан док је број књига на мађарском језику у великом паду (са 716 на 268). Не постоји јединствени електронски каталог књига.

Средства за допуњавање књижног фонда највећим делом се обезбеђују из домаћих извора (покрајински и општински буџет).

⁹ Сви подаци о ситуацији у Јужнобачком округу су преузети из публикације А. Лазаревић, (2011) Културни ресурси округа Србије, Завода за проучавање културног развоја. Публикација је доступна на <http://zaprokul.org.rs/kulturni-resursi-okruga-srbije/>

Када се књижни фонд библиотеке посматра према врсти литературе, може се констатовати да је најзаступљенија белетристика (50,5%), затим дечја књига, а потом и стручна и научна књига.

У осталим библиотекама Јужнобачког округа структура фонда је иста.

Присутан је тренд повећања броја корисника библиотечног материјала, са 886 у 2008. години на 1.135 у 2014. години. Такође, присутно је и повећање броја издатих наслова на читање. Најзаступљенија категорија корисника библиотечног материјала су деца до 14 година. У школској 2014/15. години, укупан број деце у основним школама био је 2.385 ученика, док је број корисника библиотечног материјала у категорији деце до 14 година износио 433, што показује да свега 18,2% од укупног броја деце наведеног узраста корисник библиотечног материјала. У категорији ученика средњих школа, око 45% ученика су корисници библиотечног материјала.

Број издатих наслова на читање је у 2014. години повећан у односу на 2008. годину и износи 50.377. Највећи број наслова издато је на читање категорији Остали (39,6%), док су деца до 14 година друга најзаступљенија категорија (16,4%).

Услед проблема неадекватног простора и непостојања читаонице, јавна библиотека не организује пратеће програме и манифестације, али учествује у програмима које организују образовне установе.

У поређењу са осталим општинским библиотекама у Јужнобачком округу, све изузев оне у Беочину, организују књижевне вечери, изложбе, дебате, радионице и остале садржаје, чији број је у 2009. години варирао у распону од 12 до 828 пратећих програма годишње.

Такође, јавна библиотека остварује стручну и логистичку сарадњу са Туристичком организацијом Темерин, Радиом Темерин, Матицом српском, Градском библиотеком у Новом Саду, Народном библиотеком, док на међународном нивоу, ова библиотека није остварила сарадњу са сродним институцијама.

Маркетиншке активности јавна библиотека највећим делом реализује путем друштвених мрежа.

Табела 3. Преглед основних података јавне библиотеке „Сирмаи Карољ“

Година оснивања	1975. година
Величина простора	225 м ²
Кадрови – број запослених	11 лица
Књижни фонд (2014)	60.616 наслова
Средства за набавку литературе	Општина, АП Војводина, Министарство културе
Број корисника (2014)	1.135
Пратећи програми	не организује
Чланарина	500 РСД
Сарадња са другим институцијама	ТО Темерин, Радио Темерин, Матица српска, Градска библиотека у Новом Саду, Народна библиотека
Буџет 2014.	10.609.013,28 РСД (3,2% општинског буџета)

Стање у јавним библиотекама Јужнобачког округа је представљено у већ поменутој упоредној анализи културних ресурса Србије по окрузима (за период 2007-2009). Готово све библиотеке у Јужнобачком округу су као проблеме навеле недовољан или неадекватан простор, недовољно финансијских средстава, недостатак или неадекватност рачунарске опреме, недостатак радника и потребу за финансирањем програма и пројеката.

Најзначајнији налази:

- Библиотека, као и њени ограници, нема адекватан простор предвиђен националним стандардима за обављање библиотечно-информационе делатности, ни према величини, ни према техничкој опремљености.

- ▶ Библиотека не организује никакве пратеће програме ни манифестације, јер нема адекватан простор, тако да јој је на тај начин отежано активно учешће у културном животу општине Темерин.
- ▶ Простор који користи библиотека није прилагођен особама са инвалидитетом, а њен фонд није прилагођен становништву које је слепо и слабовидо.
- ▶ Библиотека „Сирмаи Карољ“ нема дигитализоване јединице и није умрежена у јединствену електронску базу података (COBISS, BISIS).

Школске библиотеке

У погледу школских библиотека, све школе у општини Темерин имају активне школске библиотеке – основне школе „Петар Кочић“, „Кокаи Имре“, „Славко Родић“ и „Данило Зеленовић“, као и средња школа „Лукијан Мушицки“.

У школским библиотекама укупно стално *запослених* је 7 лица, а на одређено време 1 лице. ОШ „Данило Зеленовић“ ангажује 30 волонтера и исказује потребу за додатним ангажовањем.

Укупан обрађени *књижни фонд* (књиге и брошуре) основних и средње школе у општини Темерин износи 39.676 од чега је 28.959 наслова на српском језику (73%), 10.707 наслова је на мађарском језику (26,9%), док је свега 10 наслова на енглеском језику (0,1%). Фонд новина (листови) износи 148 од чега је 78 на мађарском језику, док фонд часописа износи 156, од чега 69 на мађарском језику. Највећи фонд књига на мађарском језику има основна школа „Кокаи Имре“. У овој школи је истовремено и највећи број књига којима се допуњава књижни фонд, углавном насловима на мађарском језику.

У *структури фонда* у основним школама доминирају дечје књиге, док у средњим школама доминира белетристика (82,5%).

Број *корисника библиотечног материјала* у школским библиотекама је у 2014. години повећан у односу на 2008. годину и износи 2.809. Број деце до 14 година, који су корисници библиотечног материјала у 2014. години, износио је 2.253, док је укупан број деце у основним школама те године износио 2.378. Дакле, може се претпоставити да је око 95% ученика основних школа корисник библиотечног материјала.

Укупан број *издатих наслова* у школским библиотекама у 2014. години је у односу на 2008. годину порастао у свим основним школама, осим у ОШ „Кокаи Имре“ и у СШ „Лукијан Мушицки“.

Све школске библиотеке организују пратеће програме у виду књижевних вечери, изложби, предавања, трибина и радионица. ОШ „Кокаи Имре“ има најразноврснији програм. Поред своје основне делатности и пратећих програма, библиотека основне школе „Данило Зеленовић“ организује и манифестацију „Промовисање књига“.

Табела 4. Пратећи програми школских библиотека у периоду 2008-2014.

	Књижевне вечери	Изложбе	Предавања	Трибине	Радионице	Пратећи програми
ОШ “Петар Кочић” Темерин		14				
ОШ “Кокаи Имре” Темерин	16	17	17	22	33	
ОШ “Славко Родић” Бачки Јарак	8			2		2
ОШ “Данило Зеленовић” Сириг	2	2			1	1
СШ “Лукијан Мушицки” Темерин					40	

Табела 5. Преглед основних података школских библиотека у општини Темерин

	ОШ “Петар Кочић” Темерин	ОШ “Кокаи Имре” Темерин	ОШ “Славко Родић” Бачки Јарак	ОШ “Данило Зеленовић” Сириг	СШ “Лукијан Мушицки” Темерин
Година оснивања	1950.	н.п.	н.п.	1927.	н.п.
Величина простора	50 м ²	56 м ²	40 м ²	10 м ²	33 м ²
Кадрови – број запослених	2	1	1	2	1
Књижни фонд	8.793	8.784	7.500	6.097	8.550
Средства за набавку литературе	-	-	-	-	-
Број корисника у 2014.	1.279	441	405	296	388
Пратећи програми	14	105	12	6	40
Чланарина	не плаћа се	не плаћа се	не плаћа се	не плаћа се	не плаћа се
Сарадња са другим институцијама	Градска библиотека у Темерину, школе	на локалном, националном и међународном нивоу	КИЦ “Л. Мушицки” Змајеве дечије игре, Музеј града Новог Сада	на локалном и међународном нивоу	КИЦ “Л. Мушицки”, Канцеларија за младе Темерин

Поред књижног фонда јавне библиотеке и школских библиотека, Канцеларија за младе општине Темерин располаже књижним фондом од 110 наслова (донација Министарства омладине и спорта, УНИЦЕФ-а и Покрајинског омбудсмана).

Најзначајнији налази:

- ▶ Низак удео литературе на страним језицима у укупном књижном фонду,
- ▶ Низак удео стручне литературе у укупном књижном фонду,
- ▶ Непостојање електронских књига,
- ▶ Значајан пораст броја књига којима се допуњује књижни фонд на мађарском језику,
- ▶ Присутан волонтерски рад.

2.2.2. Музеји и јавне збирке

Јавна збирка **Етно-парк „Брвнара“** основана је 1966. године и има површину од 220 м². У оквиру збирке постоји 430 предмета од чега већи део чине етнолошки предмети (410).

Етно-парк се састоји из главне зграде – брвнаре, у којој се налази стална поставка којом је представљен друштвени и културни живот људи из Босанске Крајине. У дворишту куће се још налазе: млечар за држање и прераду млека и млечних производа, вајат који је служио за живот младих брачних парова и курузана - спремиште за курузу у клипу.

Сва три објекта су аутентична, донета из старог краја и у овом етно-кутку склопљена на потпуно исти начин како је то и раније било. Наведени објекти су укомпоновани у простор тако да са главном зградом чине аутентичну амбијенталну целину крајишког дворишта са стамбеним и помоћним објектима¹⁰.

¹⁰ <http://www.muzejvojvodine.org.rs/index.php/sr/etno-park-brvnara-u-backom-jarku-3>

Слика 7. Етно-парк „Брвнара“

Извор: <http://www.muzejvojvodine.org.rs/index.php/sr/etno-park-brvnara-u-backom-jarku-3>

Број посетилаца Етно-парка „Брвнара“ је од 2010. године имао тренд раста, да би у 2014. години број посетилаца драстично опао у односу на 2013. годину (770 у односу на 1.300 посетилаца респективно). Улазнице се наплаћују.

У Етно-парку су стално запослена два лица, једно лице је запослено на одређено време, а ангажована су и три хонорарна сарадника. Постоји потреба за ангажовањем волонтера.

У периоду од 2008. до 2012. године, реализоване су активности на конзервацији и рестаурацији објеката Етно-парка „Брвнара“ и формирању нове музејске поставке¹¹.

Стална поставка постоји од 2012. године и поред сталне збирке, организују се и остали пратећи програми (књижевне вечери, изложбе, предавања, радионице). У реализацији програма, „Брвнара“ сарађује са васпитно-образовним и установама културе.

На локалном нивоу сарађује са КИЦ „Лукијан Мушички“, Туристичком организацијом општине Темерин, Активом жена Бачки Јарак, КУД „др Младен Стојановић“ Бачки Јарак, Центром креативног окупљања Темерин, Музејом града Новог Сада, Српским народним позориштем из Новог Сада, Позориштем младих из Новог Сада, Културним центром из Новог Сада, Галеријом Матице српске, Матицом српском, Галеријом Павла Бељанског, Градском библиотеком.

На националном нивоу остварују сарадњу са Народним музејом у Београду и Етнографским музејом у Београду.

На међународном нивоу сарадња се одвија са: Музејом Баната из Темишвара и Музејом Планинског Баната из Решице, Централним музејом Подунавских Шваба из Улма, Жупанијским музејом из Кечкемета, Музејом града Ријеке, Музејом Славоније у Осијеку, Музејом Македоније из Скопља, Државним историјским музејом из Русије, Британским саветом.

Музеј Војводине је током 2010. и 2011. године реализовао изложбу „Крајишки срби у Војводини у 20. веку“, а већи део поставке су чинили експонати Збирке Бачки Јарак. Изложба је приказана у Новом Саду, Републици Српској и Републици Хрватској.

Чињеница да Музеј Војводине има разгранату мрежу партнера из иностранства, је од великог значаја за Етно-парк „Брвнара“, будући да остали музеји у Јужнобачком округу закључно са 2011. годином нису имали остварену међународну сарадњу.

¹¹ Др Вујовић, С., Влајковић, Р., Шекарић, Б., Тепић, М. (2015) Етно-парк „Брвнара“ као препозната вредност у стратешком планирању, У: Гласник Друштва конзерватора Србије, Бр. 39, Београд

У последње четири године „Брвнара“ је организовала програмске садржаје за децу и младе са циљем ширења свести о значају културе и традиције, упознавања културне баштине – „Август у Брвнари“, „Јесен у Брвнари“, „Лето у Брвнари“, Керамичка радионица, Дечја недеља, пројекције филмова, Ликовна колонија, форум керамике.

За старију популацију организована је Школа ткања у сарадњи са Удружењем ткаља из Новог Сада и Активом жена из Бачког Јарка.

Мађарска завичајна кућа је отворена 2003. године и ради у склопу УГ ТАКТ. Кућа и њена околина приказују артефакте народне архитектуре мађарског становништва Темерина, као и традиционални живот на селу. Кућа располаже простором од 150 м². Дворишни простор је намењен за организовање изложби, филмске пројекције, мања друштвена окупљања, програме фолклорног и традиционалног карактера и има капацитет од 130 места за седење и 290 места за стајање. Мађарска завичајна кућа има етнологску збирку и поред сталне поставке из 2003. године, организује и књижевне вечери, изложбе и радионице.

ТАКТ је скраћеница од пуног назива ликовне колоније на мађарском језику, *Temerini Alkotóműhely és Képzőművészeti Tábor* - Темеринска стваралачка колонија и ликовни камп. Ликовна колонија се одржава на салашу њеног главног иницијатора и оснивача Јаноша Хевера. До 1991. године, ТАКТ је деловао као неформална група уметника када је регистровано удружење гарађана ТАКТ.

У дворишту завичајне куће изграђен је ликовни атеље површине 270 м² чиме су обезбеђени просторни капацитети за реализацију програма примењене уметности и боравак уметника. Најпосећенији програм је керамичка радионица које се реализује у сарадњи са школама.

Ова установа се највећим делом финансира из покрајинског и општинског буџета. Из ИПА средстава финансирана су два пројекта укупног износа 63.000 ЕУР: *Morahalom-Domasek-Becej-Temerin thematic route of cultural heritage* (2009) и *Fine Arts in the Development of Backa Region Tourism* (2013).

Мађарска завичајна кућа има препознатљиво визуелно решење и израђује двојезичне промотивне материјале о програмима.

Завичајна збирка Прве месне заједнице Темерина је основана 1972. године. Њена стална поставка датира из 2011. године, а бригу о збирци води удружење грађана „Друштво пријатеља музеја Темерин“. Налази се у уступљеном простору површине 80 м². Збирка укључује етнологске (120), археолошке (46), ликовне (29), графичке (16), минералшке (3), техничке (57), нумизматичке (3) предмете, као и предмете из збирке оружја и војне опреме (9). Поред сталне поставке организују се¹² изложбе (8), књижевне вечери (3), предавања (14), радионице (50). У организацији и реализацији програма ова институција сарађује са школама, КИЦ „Лукијан Мушички“ и Музејом Града Новог Сада.

У промоцији и презентацији активности, најчешће се користи радио, штампани медији и друштвене мреже.

Спомен збирка Барањи Кароља и Злате Марков Барањи је основана 1984. године, а бригу о збирци води удружење грађана ТАКТ. Налази се у уступљеном простору површине 25 м². Збирка укључује скулптуре у поздериту и керамици.

¹² Подаци се односе на период 2010-2014. године

Табела 6. Преглед основних података - музеји и јавне збирке

Област	Етно - парк “Брвнара”	Мађарска завичајна кућа	Завичајна збирка Прве месне заједнице Темерина	Спомен збирка Барањи Кароља и Злате Марков Барањи
Година оснивања	1966.	2003.	1972.	1984.
Површина	220 м ²	150 м ²	80 м ²	25 м ²
Просторни капацитети	20 места за седење, 15 места за стајање	130 места за седење и 290 места за стајање	20 места за стајање	30 места за стајање
Број посетилаца (2014)	770	н.п.	н.п.	н.п.
Стална поставка	Да, из 2012.	Да, из 2003.	Да, из 2011.	Да, из 2011.
Број предмета	430	нема података	1.365	63
Пратећи програми	програмски садржаји за децу и младе, садржаји за старију популацију	изложбе, књижевне вечери, радионице	изложбе, књижевне вечери, радионице, предавање	изложбе
Сарадња	мрежа партнера на локалном, националном и међународном нивоу	школе, КИЦ “Л. Мушицки”, Етно-парк “Брвнара”, учешће у програмима прекограничне сарадње	школе, КИЦ “Л. Мушицки”, Музеј Града Новог Сада	школе, КИЦ “Л. Мушицки”, Музеј Града Суботице

Најзначајнији налази:

- ▶ Три музеја/збирке не наводе да постоји узајамна сарадња;
- ▶ Ниједан музеј/збирка од 2010. године није реализовао неки пројекат у партнерству са институцијама културе;
- ▶ Осим „Брвнаре“, не води се евиденција о броју посетилаца, не раде се организоване евалуације, нити истраживања потреба корисника;
- ▶ Ниједан објекат није прилагођен особама са инвалидитетом;
- ▶ Осим Брвнаре, ниједан музеј/јавна збирка немају електронску базу података, нити су умрежени у једниствену базу података ИМУС;
- ▶ Лоша техничка опремљеност музеја/јавне збирке.

2.2.3. Културно – информативни центар (КИЦ) „Лукијан Мушицки“

Културно – информативни центар (КИЦ), „Лукијан Мушицки“ у Темерину, основан је крајем 2006. године. За кратко време постао је снажан генератор културних дешавања у Темерину. Током нешто више од осам година постојања, КИЦ „Лукијан Мушицки“ организовао је велики број изложби, позоришних представа, концерата и књижевних вечери. Највише манифестација одржано је у просторијама КИЦ-а, који располаже модерном позоришном и биоскопском салом са 320 места и савременом галеријом. У дворишту зграде КИЦ „Лукијан Мушицки“ 2012. године је отворена и летња позорница.

У реализацији својих програма, КИЦ „Лукијан Мушицки“ је остварио сарадњу са установама и организацијама у области културе и са приватним колекционарима у земљи и иностранству. Најзначајнији програми који су реализовани: Међународна изложба Библија, изложба слика и цртежа Милана Коњовића, Оље Ивањицки, изложба графика Галерије ликовне уметности поклон збирке Рајка Мамузића и изложба академског сликара Александра Луковића Лукијана.

КИЦ „Лукијан Мушицки“ је за првих осам година рада успео да створи и два културна брэнда. Један од њих је дечји фестивал „Колибри стар“, на којем најмлађи становници општине Темерин демонстрирају своје музичке способности. Друга манифестација је Ликовна колонија „Јегричка“, која сваког лета окупља уметнике из свих крајева Војводине и Србије.

Сет медијских закона усвојен 2014. године одређује да јединице локалне самоуправе не могу вршити оснивачка права у средствима јавног информисања, била она јавна предузећа или установе. Будући да је у оквиру КИЦ „Лукијан Мушицки“ емитовање програма Радио Темерин предвиђено као основна делатност ове установе, а културна делатности као споредна, основана је нова установа, Културни центар општине Темерин, који преузима централну улогу културног живота општине.

У КЦ општине Темерин, укупно је запослено 13 лица, од чега 4 са високом, а 9 са средњом стручном спремом.

Табела 7. Преглед основних података Културно-информативни центар „Лукијан Мушицки“

Година оснивања	2006.
Величина простора	650 м ²
Кадрови – број запослених	13 лица
Средства за обављање делатности	Општина Темерин
Број корисника (2014)	-
Број реализованих програма (2014)	75
Буџет (2014)	24.066.996,00

2.2.4. Остали актери и установе културе

КУД-ови/удружења

У општини Темерин најактивнија су четири КУД-а и четири удружења: Мађарско културно уметничко друштво „Сирмаи Карољ“, КУД „Вук Караџић“, КУД „Др Младен Стојановић“, КУД „Бранко Радичевић“, УГ Драмска радионица за децу „Цврчак“, УГ „Арт и Блуз фамилија“, УГ „Хармонија музике“ и УГ „Центар креативног окупљања Темерин“. Најстарије културно уметничко друштво, „Др Младен Стојановић“, основано је 1952. године.

О традицији неговања културне баштине, на територији општине Темерин, говори чињеница да је У Темерину Занатлијско културно друштво основано 1887. године, Културно друштво спортског клуба ТСК основано 1918. године и оснивање Читаонице у Старом Ђурђеву 1933. године.

Најстарији КУД у Јужнобачком округу од укупно 72, КУД „Јозеф Шафарик“ из Новог Сада основан 1920. године, док је КУД „Др Младен Стојановић“ из Бачког Јарка, једно од најстаријих културно уметничких друштава у Јужнобачком округу, основано 1952. Највећи број културно уметничких друштава у Јужнобачком округу је основано деведесетих година прошлог века и после 2000. године.

Од свих КУД-ова и удружења, Мађарско културно уметничко друштво „Сирмаи Карољ“ и КУД „Вук Караџић“ имају остварено чланство у професионалној мрежи/асоцијацији на националном нивоу (Културни савез војвођанских Мађара и Фолклор Србија, респективно).

Највећи број чланова бележи Мађарско културно уметничко друштво „Сирмаи Карољ“ (245 у 2014. години), док у погледу удружења, највећи број чланова бележи Драмска радионица за децу „Цврчак“ (98). Чланове КУД-ова и удружења у највећем проценту чине деца и млади.

Највећи број чланова свих наведених КУД-ова/удружења чине стални чланови, док преостали део чланова чине повремени чланови и волонтери. Највећи број волонтера бележи КУД „Бранко Радичевић“, док од свих посматраних КУД-ова и удружења, волонтере ангажују КУД „Вук Караџић“, КУД „Др Младен Стојановић“, КУД „Бранко Радичевић“, УГ Драмска радионица за децу „Цврчак“ и УГ „Центар креативног окупљања Темерин“.

Статутом КУД-ова и удружења дефинисано је постојање и активно одржавање одређених секција, попут фолклорне, певачке, драмске, рецитаторске, при чему највећи број таквих секција одржава Мађарско културно уметничко друштво „Сирмаи Карољ“ (8), док остали КУД-ови одржавају дупло мање (по четири). Што се тиче удружења, „Арт и Блуз фамилија“ и „Хармонија музике“ организују и спроводе музичке секције.

Највећи број наступа на нивоу Темерина бележи Мађарско културно уметничко друштво „Сирмаи Карољ“ са 132 наступа у периоду 2008-2014. У наведеном периоду, наступима овог КУД-а присуствовало је 46.600 људи. Такође, преко стотину наступа је забележио и КУД „Вук Караџић“ са 117 наступа и 22.000 људи у публици. Сви КУД-ови су у 2014. у односу на 2008. годину повећали број наступа, осим КУД-а „Бранко Радичевић“.

Највећи број наступа у другим градовима Србије у периоду 2008-2014. бележи КУД „Бранко Радичевић“ са 290 наступа, али су наступи КУД-а „Вук Караџић“ ипак забележили највећу посећеност, иако их је било 83 (26.500). Број публике на наступима у другим градовима Србије је у 2014. години повећан у односу на 2008. годину у случају Мађарског културно уметничког друштва „Сирмаи Карољ“, КУД-а „Вук Караџић“ и КУД-а „Др Младен Стојановић“.

Највећи број наступа у иностранству бележи Мађарско културно уметничко друштво „Сирмаи Карољ“ (48), али су наступи КУД-а „Др Младен Стојановић“ у иностранству забележили највећу посећеност, иако их је било 14 (26.400).

Када говоримо о удружењима, највећи број наступа и највећу посећеност на нивоу Темерина забележио је „Цврчак“ са 93 наступа одржаних у периоду 2008-2014. и 15.070 лица у публици. Наступе у другим градовима Србије одржавали су „Цврчак“ и „Хармонија музике“, док је „Цврчак“ одржао и 4 наступа у иностранству са 1.130 лица у публици.

Анализом активности КУД-ова и удружења, утврђено је да постоји значајан ангажман уметничких руководилаца и чланова у погледу учествовања у едукацијама, а такође је приметно да КУД-ови и удружења и организују бројне едукативне програме намењене и члановима и грађанству.

КУД-ови на нивоу општине Темерин остварују значајну сарадњу на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу и она се у главном огледа у сарадњи на организацији догађаја и сарадњи на пројектима и програмима. Оно што је такође идентификовано јесте континуирана сарадња КУД-ова са школама, што је позитиван инпут за учешће и едукацију младих у правцу културних садржаја локалне самоуправе.

Од посматраних удружења, најинтензивнију сарадњу са организацијама из области културе остварује „Хармонија музике“, и та сарадња се одвија на свим нивоима. Као и у случају КУД-ова, идентификована сарадња се заснива на организацији догађаја и сарадњи на пројектима и програмима. Такође, важно је напоменути да сва удружења активно сарађују са школама и да је сарадња едукативног карактера. Из овога се закључује да удружења активно учествују у културном и едукативном животу локалне заједнице.

Удружења реализују и пројекте у области културног стваралаштва у партнерству са установама и организацијама из других сектора и од 2010. године је на нивоу три удружења („Цврчак“, „Арт и Блуз фамилија“ и „Центар креативног окупљања Темерин“) реализовано укупно седам едукативних пројеката.

У погледу простора који КУД-ови и удружења користе, он је најчешће уступљен, односно користи се без надокнаде, при чему само три КУД-а располажу простором за сценско-музичке програме. Слична ситуација је у читавом Јужнобачком округу где укупно 75,9% КУД-ова користи уступљен простор. Просечна оцена којом је описан простор који КУД-ови и удружења користе је 2,9 од пет. Такође, проблеми са којима се суочавају у погледу простора огледају се у нерешеним имовинским односима, неадекватној адаптацији, застарелости, као и неадекватном грејању. Са истим проблемима је суочен и највећи број културно уметничких друштава Јужнобачког округа.

Хор „Јувентус“ је удружење које је основано 2008. године и његови основни циљеви огледају се у ширењу културе и озбиљне музике, популаризацији хорског певања озбиљне и духовне музике, неговању односа са хоровима различитих култура, едукацији деце и омладине. Хор је члан Савеза аматера Војводине.

Број чланова хора у 2014. години износи 64, и тај број је повећан у односу на 2008. годину. Највећи део хора чине стални чланови, затим волонтери и повремени чланови, односно активисти. Хор чине деца, затим одрасли и млади, при чему је активна секција која је предвиђена статутом удружења дечији хор, што доприноси њиховом учешћу у раду хора.

Хор од 2008. године бележи редовне наступне у Темерину, при чему се број публике у 2014. у односу на 2008. годину скоро утростручио. У периоду 2008-2014. године, хор је 13 пута наступао у другим градовима Србије, док је у иностранству наступао 11 пута.

Хор остварује сарадњу на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу, при чему се реализована сарадња огледа у организацији догађаја, пројеката и програма. Поред наведеног, хор остварује сарадњу само са једном школом на нивоу целе општине Темерин и та сарадња се огледа у едукацијама и коришћењу простора.

Најпосећенији програм који хор „Јувентус“ организује је Божићни концерт, а поред њега, хор почетком јуна организује и манифестацију „Сусрет хорова Бардош Лајош“.

Бројне културне програме реализују: Друштво руско-српског пријатељства и удружења добровољаца 1912- 18. њихових потомака и поштовалаца „Старо Ђурђево“ Темерин и „Видовдан“ Сириг.

У области стваралаштва сеоских жена активна су удружења: Болдог Гизела, Клуб љубитеља ручних радова 1 МЗ Темерин, Креативна радионица Темерин, „Мајчино крило“, Актив жена МЗ Бачки Јарак и „Сложне сестре“ из Сирига.

Значајне активности у области културног стваралаштва особа са инвалидитетом реализују: Дневни центар за децу (посебна организациона јединица ЦСР Темерин), УГ „КАП“, Креативни женски центар „Бајка“ и Креативна радионица Темерин.

Табела 8. Преглед КУД-ова

Назив	Мађарско културно уметничко друштво “Сирмаи Карољ”	КУД “Вук Караџић”	КУД “Др Младен Стојановић”	КУД “Бранко Радичевић”
Година оснивања	1955.	1978.	1952.	2003.
Простор	200 м ²	70 м ²	200 м ²	150 м ²
Секције	фолклорна, гудачки оркестар, цитре, чобанске фруле, гитаре, мушки хор, драмска, рецитаторска,	фолклорна, певачка, ручни радови, рецитаторска	фолклорна, певачка, драмска, новинарска	фолклорна, мушка певачка, женска певачка, драмска
Сарадња	локални, регионални, међународни ниво	на свим нивоима	локални, регионални, међународни ниво	на свим нивоима
Број чланова	245	171	115	90
Број наступа	239	206	105	324

Табела 9. Преглед удружења

Назив	УГ ТАКТ	УГ Драмска радионица за децу “Цврчак”	Хор “Јувентус”	УГ “Арт и Блуз фамилија”	УГ “Центар креативног окупљања” Темерин	УГ “Хармонија музике”
Година оснивања	1991.	2006.	2008.	2010.	2010.	2012.
Простор	420 м ²	32 м ²	уступљен простор од 60 м ²	-	уступљен простор Канцеларије за младе	60 м ²
Сарадња	на свим нивоима	сарадња са школама	на свим нивоима	сарадња са школама	КИЦ “Л. Мушицки”, библиотека “Сирмаи Карољ”, школе	на свим нивоима, сарадња са школама
Број чланова	24	98	64	45	50	25
Број наступа у периоду 2008-2014.		122	69	6		40

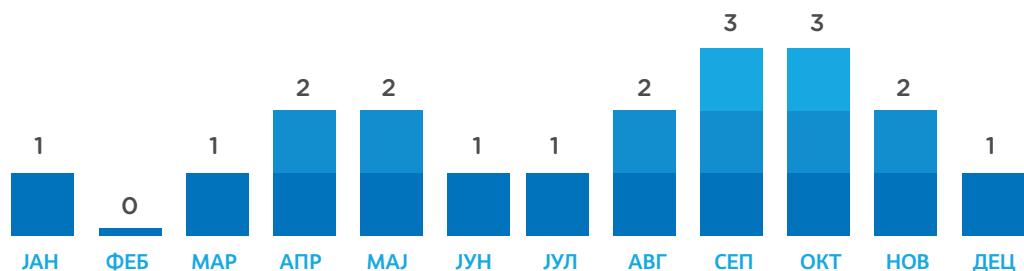
Манифестације

Сви КУД-ови и удружења организују најмање једну манифестацију, при чему се у циљу рекламирања својих активности и манифестација које организују, служе различитим видовима маркетинга. Од четрнаест манифестација које се организују на нивоу општине Темерин и имају културни карактер, десет организују КУД-ови, што показује њихову значајну улогу у генерисању понуде културног садржаја на нивоу општине. У циљу постизања препознатљивости, сви КУД-ови и удружења имају лого и специфично визуелно решење промотивног материјала, при чему као најчешћи вид

презентације активности које реализују користе интернет, односно друштвене мреже, затим плакате, флајере, рекламе на радију и у штампаним медијима.

Најстарија манифестација је Темеринска ликовна стваралачка колонија коју организује ТАКТ и која је основана 1979. године.

Слика 8. Календар одржавања манифестација

Када се посматрају специфичне области манифестација које се одржавају на нивоу општине Темерин, уочава се да у највећем броју припадају програмима уметничког и аматерског стваралаштва, такмичења КУД-ова, концерата традиционалне музике и сл.

Табела 10. Област/тематика манифестација које развијају културу на нивоу општине Темерин

Назив манифестације	Организатор	Област/тематика
“Тини фестивал”	МКУД “Сирмаи Карољ”	Промоција националне музике војвођанских Мађара
Фестивал фолклора “Сачувајмо од заборава”	КУД “Вук Караџић”	Фолклор
“Дођи, коло води”	КУД “Др Младен Стојановић”	Позориште
“Врбица”	КУД “Др Младен Стојановић”	Верска манифестација
“Хајдучки растанак”	КУД “Др Младен Стојановић”	Певање изворне музике
“Ђерам – деца чувари традиције”	КУД “Др Младен Стојановић”	/
“Сиришко прело”	КУД “Бранко Радичевић”	Изворно стваралаштво, традиционално наслеђе
“Деца чувари традиције – Ђерам”	КУД “Бранко Радичевић”	Фолклор
Темеринска ликовна стваралачка колонија	ТАКТ	Ликовна уметност
“Ухвати са мном овај дан/Ухвати филм”	УГ КАП Темерин	Филмски фестивал
Сајам женског стваралаштва и рукотворина у Темерину	Актив жена Бачки Јарак	Сајам женског стваралаштва
“Дани европске баштине”	Туристичка организација општине Темерин	Промоција локалне културе и баштине у контексту европске баштине
Смотра изворне народне музике – Сећање на Анико Бодор	МКУД “Сирмаи Карољ”	Изворна народна музика
Летњи камп традиционалне народне музике	МКУД “Сирмаи Карољ”	Традиционална народна музика
Сусрет хорова Бардош Лајош	хор “Јувентус”	Музичко стваралаштво

Највећи број учесника, уколико се посматра последња доступна, 2014. година, бележе манифестације Фестивал фолклора „Сачувајмо од заборава“, „Ђерам – деца чувари традиције“, „Сиришко прело“ и „Деца чувари традиције – Ђерам“.

Најпосећенији фестивал је „Сиришко прело“ са 1.200 посетилаца у 2014. години, затим „Тини фестивал“ са 900, „Ђерам – деца чувари традиције“ са 600 и Фестивал фолклора „Сачувајмо од заборава“ са 500 посетилаца.

Посетиоци манифестација су у највећем проценту одрасли, а заступљени су и млади и деца.

У погледу сарадње која се кроз манифестације остварује, уочава се да сарадња постоји на локалном и регионалном нивоу, док је на међународном нивоу најјача и најразвијенија. Најслабија сарадња одвија се на националном нивоу и присутна је једино у случају Фестивала фолклора „Сачувајмо од заборава“ и манифестације „Дани европске баштине“. Сарадња која се реализује огледа се у техничкој и медијској подршци, као и у сарадњи на организацији догађаја, пројектима и програмима.

Све манифестације имају препознатљиво визуелно решење промотивних материјала и као најчешћи вид рекламирања наводе интернет, специфичније, друштвене мреже, затим плакате, флајере, рекламе на радију и рекламе у штампаним медијима. Када се ради о сарадњи са Туристичком организацијом Темерин у циљу промоције садржаја, примећује се да сарадњу остварују само Фестивал фолклора „Сачувајмо од заборава“, „Деца чувари традиције – Ђерам“, „Сиришко прело“ и „Темеринска ликовна стваралачка колонија“.

Образовне установе као актери културе

Образовне установе су активан партнер многих усанова културе у реализацији и спровођењу активности из области културе. Најчешће сарадња се реализује са КИЦ „Лукијан Мушицки“, Удружењем жена Темерин, образовним и установама културе из општина Јужнобачког округа.

Простор у коме послује *Предшколска установа „Вељко Влаховић“* је вишенаменски, који се поред редовног боравка деце, користи и за све друге активности које укључују окупљање деце, родитеља и посетилаца. Централни објекат заузима површину од 500 м², и подразумева 100 места за седење и 20 места за стајање. Простор у Јарку заузима површину од 370 м², у Старом Ђурђеву 340 м², на телепу 250 м² и у Сиригу 180 м².

ПУ Вељко Влаховић је у периоду 2008-2014. године бројала просечно 34,5 група са просечним бројем деце од 851. Број ангажованих васпитача је у 2014/15. години порастао у односу на 2008/2009. годину (50 у односу на 34 респективно).

Најзаступљенији културни програми који се организују у објекту су представе и радионице. Највећу посећеност бележе представе.

У основним школама у општини Темерин укупан број ученика у 2014/15. години бележи мањи пад у односу на 2008/09. годину (2.378 ученика у односу на 2.445 респективно).

Међу културним програмима које организују основне школе најзаступљеније су представе, затим изложбе док се организују и књижевне вечери, радионице, концерти, предавања, трибине и сл. Представе бележе и највећу посећеност. Манифестације и културни програми организују се у сарадњи са КИЦ „Лукијан Мушицки“, Музејом Нови Сад, школама и библиотекама из Мађарске. Основна школа „Петар Кочић“ је у периоду 2010-2014. године реализовала 4 међународна пројекта са институцијама из Мађарске и Немачке. Школе се суочавају са проблем непостојања адекватног простора за реализацију програмских активности те су принуђени на честе импровизације.

Најзначајнији налази у области установа и актера у култури:

- ▶ Број и територијални распоред КУД-ова и удружења,
- ▶ Посећеност културних манифестација,
- ▶ Неадекватан простор за обављање примарне делатности,
- ▶ Непостојање адекватног простора за реализацију програма културе.

2.3. Мултикултурализам и културна делатност националних заједница

Према резултатима Пописа из 2011. године, у етничкој структури становништва у општини Темерин доминира српско становништво (67,6%), потом мађарско (26,4%), док су остале националне мањине – националне заједнице учествовале са (6%). Имајући у виду да је више од једне четвртине становништва мађарске националности, значајан део културног живота реализују припадници ове националне мањине.

Табела 11. Национална структура АП Војводине и општине Темерин

Становништво	Општина Темерин		АП Војводина	
	Број	%	Број	%
Укупно	28.287	100	1.931.809	100
Срби	19.112	67,6	1.289.635	66,8
Мађари	7.460	26,4	251.136	13,0
Остали	1.715	6	391.038	20,2

Извор: Републички завод за статистику, Попис становништва 2011.

Значајну улогу у неговању идентитета и стваралаштву мађарске националне мањине имају програми које реализују удружења грађана: МКУД „Сирмаи Карољ“, ТАКТ (Temerini Alkotómihely és Képzőművészeti Tábor/Темеринско ликовно-стваралачка колонија) и Хор Јувентус.

МКУД „Сирмаи Карољ“ од 1991. године организује „Тини фестивал“, манифестацију која негује популарно музичко стваралаштво младих на мађарском језику. У циљу неговања и промовисања традиционалног стваралаштва, од 1996. године, МКУД организује „Летњи камп традиционалне музике“. Темеринско ликовно-стваралачка колонија се одржава од 1979. године.

Препознатљив културни бренд је Књижевна награда „Сирмаи Карољ“, која је установљена 1974. године одлукама ондашњих културно-просветних заједница општина Темерин и Врбас у знак пијетета према познатом новелисти Карољу Сирмаију. Награда се додељује за најбољу књигу новела и то наизменично, једне године написане на српском, друге на на мађарском језику, а лауреати награде су потврђена уметничка имена књижевног стваралаштва.

У оквиру већ поменутог истраживања Завода за проучавање културног развоја о културним ресурсима округа у Србији, општине су се изјашњавале о, по њима, главним проблемима и приоритетима и култури. Одговори указују на веома сличне потребе у читавом округу. Наиме, индикативно је да су све општине Јужнобачког округа, осим Беочина, као највећу тешкоћу у области културе навеле недостатак средстава за реновирање објеката и улагања у инфраструктуру, што је највећи изазов и у општини Темерин. Недостатак средстава за програме који је у општини Темерин идентификован као други проблем по значају имају и све остале општине Јужнобачког округа са изузетком Србобрана и Сремских Карловаца. Недовољна стручност и број кадрова, трећи по значају у општини Темерин, се такође појављује као чест проблем и идентификован је у половини општина Јужнобачког округа.

Истом приликом су као приоритети за улагање и развој културе у општини Темерин дефинисани: неговање традиције и заштита културне баштине, као и код половине других општина Јужнобачког округа, потом савремено стваралаштво, које су навели још једино Нови Сад и Србобран, и на крају културни аматеризам, који је као приоритет за улагање и развој културе дефинисала још једино општина Врбас.

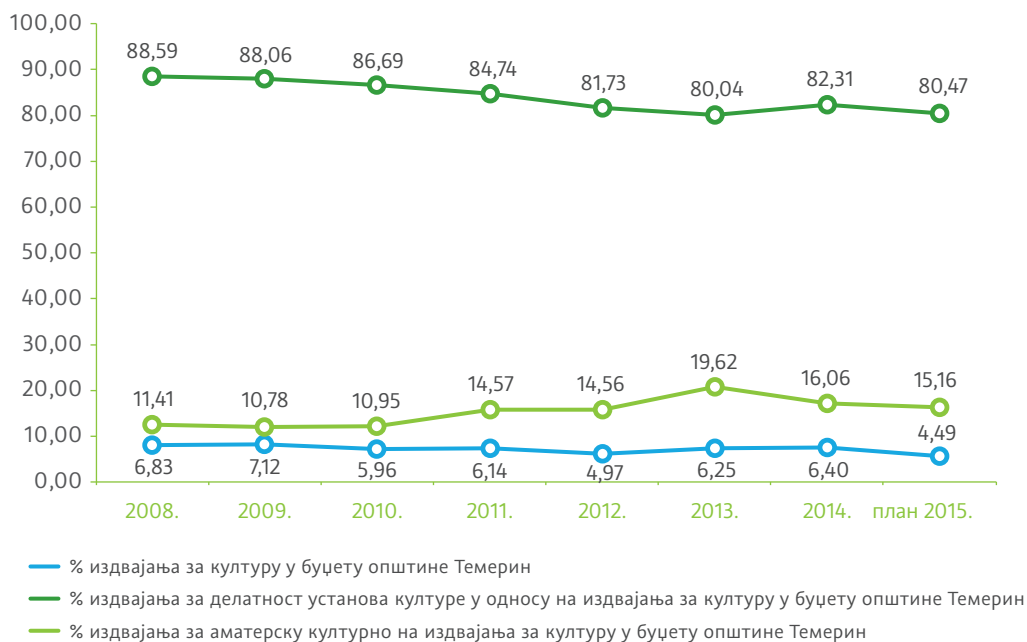
3. Финансирање културе у општини Темерин

Да би ситуациона анализа обезбедила релевантну основу за планирање програмских активности и пројеката у култури и потребних финансијских средстава за њихову реализацију у наступајућем периоду, поред активности Општине Темерин, прикупљени су подаци и формиране електронске базе података о финансираним пројектима од стране других нивоа власти, домаћих и иностраних фондова и фондација и средстава предприсупне помоћи Европске уније¹³.

Подаци су анализирани према корисницима и донаторима средстава, али и намени утрошених финансијских средстава, и то: традиционално стваралаштво, непокретно наслеђе, покретно наслеђе; ликовно, музичко, сценско и књижевно стваралаштво; улагање у опрему и просторне капацитете и делатност мађарске националне мањине. Посматрана су и утрошена финансијска средства за реализацију међусекторских програма који су укључили културне садржаје: образовање, инклузија вулнерабилних група, заштита животне средине и локални економски развој.

Од 2008. до 2015. године, укупно реализована финансијска средства за културу у динарима бележе тренд раста, а дати износи исказани у еврима бележе тренд опадања. Укупно утрошена финансијска средства за културу у 2008. години су износила 454.000 евра, а 2015. године она износе 377.000 евра. Посматрано на годишњем нивоу, издвајања из буџета Општине Темерин су износила од 82,58% до 93,89%.

График 1. Процент издвајања за културну делатност у буџету општине Темерин према корисницима

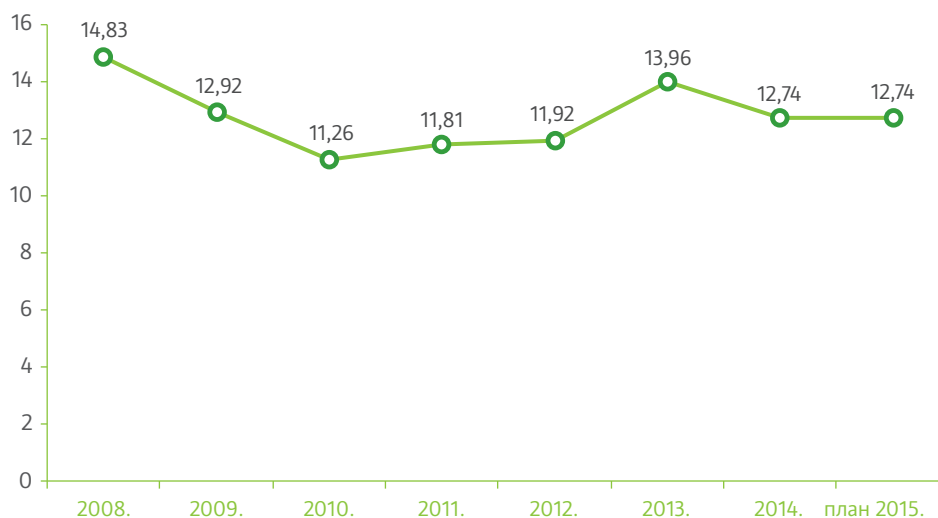
Посматрајући буџет општине Темерин по годинама, удео буџета за културу је износио од 4,97% до 7,12%, што је изнад просека издвајања ЈЛС за културу на нивоу Јужнобачког округа, АП Војводине и Републике Србије.

¹³ На основу поднетог захтева, подаци о финансираним пројектима/програмима достављени су од стране: ПС за културу и јавно информисање, ПС за образовање, прописе, управу и националне мањине- националне заједнице, ПС за здравство, социјалну политику и демографију, ПС за спорт и омладину, ПС за привреду, запошљавање и равноправност полова, ПС за пољопривреду, водoprивреду и шумарство, Министарства културе и информисања, Министарства трговине, туризма и телекомуникација, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Подаци о финансирању културних програма и пројеката од стране домаћих и иностраних фондова и фондација и средстава из предприсупне помоћи Европске уније прикупљени су на основу достављених података од стране субјеката у култури и увидом у online објављене документе донатора средстава.

Табела 12. Удео буџета за културу у укупном буџету општине Темерин, по годинама

	Укупан буџет општине Темерин (ЕУР)	Буџет за културу (ЕУР)	% од општинског буџета
2008.	6.143.572,76	419.372,50	6,83
2009.	5.127.404,08	365.234,15	7,12
2010.	5.338.946,00	318.288,71	5,96
2011.	5.441.850,40	333.934,56	6,14
2012.	6.790.096,00	337.136,01	4,97
2013.	6.312.809,27	394.818,75	6,25
2014.	5.629.581,41	360.432,14	6,40
2015.	9.124.568,10	339.102,98	4,49

Издавања из локалног буџета за културу по глави становника бележе тренд пада, највиша вредност је износила 14,83 ЕУР у 2008. години, а најнижа вредност је износила 11,26 ЕУР у 2010. години. Након повећања на 13,96 ЕУР у 2013. години, она поново бележе тренд пада и, у 2015. години, издавања за културу по глави становника износе 11,99 ЕУР.

График 2. Издавање за културну делатност по глави становника општине Темерин (ЕУР)

Учешће других извора финансирања су пратила припрему и реализацију пројеката у области заштите непокретног културног наслеђа, улагања у просторне капацитете, културну делатност мађарске националне мањине и реализацију међусекторских програма у вези са инклузијом вулнерабилних група. У посматраном периоду, општина Темерин је финансирала/суфинансирала 320 пројеката у области културе, а од стране других донатора је суфинансирано 130 пројеката. На датим активностима, приметан је ангажман локалне самоуправе и удружења грађана, док је ангажман установа културе скроман.

Табела 13. Укупна издвајања за културну делатност корисника са територије општине Темерин од стране виших нивоа власти

АП Војводина (ЕУР)		%
2008.	19.126,47	4,21
2009.	6.940,13	1,68
2010.	11.007,80	3,18
2011.	13.842,08	3,68
2012.	14.611,28	4,07
2013.	27.780,83	5,18
2014.	39.154,96	9,54
2015.	36.929,58	9,80
Република Србија (ЕУР)		%
2008.	620,99	0,14
2009.	9.857,84	2,39
2010.	5.888,35	1,7
2011.	24.803,30	6,6
2012.	6.615,55	1,84
2013.	19.745,41	4,13
2014.	7.383,45	1,8
2015.	828,58	0,22

У посматраном периоду, од стране фондација у земљи финансијски су подржана два програма, и то: *Move Yourself - Festival of Youth Creation*, донатор Траг фондација, програм Центрифуга, који је реализовало Удружење за инклузију ОСИ и „Хајде да заједно“, донатор ВСИФ- Балкански фонд за локалне иницијативе, који је реализовао Актив жена Бачки Јарак. Активности организација мађарске националне мањине подржане су од стране фонда Bethlen Gabor Alap.

Из ИПА средстава финансирана су два пројекта, које је реализовала Темеринско ликовно стваралачка колонија ТАКТ, укупног износа 63.000 ЕУР, и то: *Morahalom-Domasek-Becej-Temerin thematic route of cultural heritage* (2009) и *Fine Arts in the Development of Backa Region Tourism* (2013).

Финансирање установа културе

Према корисницима, највише средстава из буџета општине Темерин се издваја за делатност установа културе: Јавна библиотека „Сирмаи Карољ“, Културно-информативни центар „Лукијан Мушицки“ / Културни центар општине Темерин.

Табела 14. Издвајања из буџета за делатности установа културе, према корисницима (ЕУР)

	Јавна библиотека „Сирмаи Карољ“	КИЦ „Лукијан Мушицки“ / КЦ општине Темерин	Укупно
2008.	106.921,00	207.571,00	314.492,00
2009.	99.789,17	171.890,68	271.679,85
2010.	88.677,10	149.747,09	238.424,19
2011.	82.631,67	157.771,84	240.403,51
2012.	80.442,73	159.976,11	240.418,84
2013.	96.600,97	159.688,87	256.289,84
2014.	85.154,82	174.640,12	259.785,94
2015.	83.230,45	163.900,60	247.131,05

Учешће сопствених прихода, других нивоа власти и дотације међународних организација у буџетима установа културе упућује на недовољан ангажман у погледу обезбеђивања финансијских средстава за реализацију програма.

Финансирање удружења грађана

Приметно је да се удео издвајања за делатност установа културе смањује, док се истовремено повећао удео издвајања за реализацију програма и пројеката које реализују удружења грађана (график 1).

Исказани тренд је резултат чињенице да се средства за реализацију програмских активности и пројеката удружења грађана, од 2010. године, опредељују путем јавних конкурса у области културе, и то: аматерску културно-уметничку делатност, реализацију пројеката и издавачку делатност. Одлуку о додели средстава доноси Општинско веће на предлог комисија за расподелу средстава.

Значајно унапређен рад удружења грађана се огледа у броју реализованих програма и организација у области културе. У 2008. години, подржано је 13 програма које су реализовала 12 удружења грађана. Од тог броја, само два програма су се односила на савремено стваралаштво, по један из области ликовног и музичког стваралаштва, док су остали програми из области традиционалног стваралаштва. У 2015. години, подржано је 65 програма која су реализовала 22 удружења грађана. Од тог броја, 36 програма се односи на традиционално стваралаштво и наслеђе заједнице, а 27 програма су из области савременог стваралаштва.

У погледу остваривања права мађарске националне мањине, кроз делатност удружења грађана, уочава се да је успостављено стабилно финансирање програмских активности, а равноправно су заступљени програми у области традиционалног и савременог стваралаштва.

Табела 15. Издвајања за делатност УГ мађарске националне мањине (ЕУР)

	Износ (ЕУР)	%
2008.	9.997,93	42,21
2009.	10.404,30	39,49
2010.	9.091,58	35,63
2011.	23.248,11	47,77
2012.	19.086,46	38,89
2013.	42.544,54	54,93
2014.	24.476,66	42,28
2015.	20.838,68	37,57

4. Потенцијални извори финансирања програма и пројеката из области културе

Овај приказ фондова којима различити субјекти, од међународних институција, Европске уније, државних и регионалних власти у Републици Србији, до иностраних и домаћих удружење и фондација, стављају на располагање средства како би се унапредила достигнућа и сарадња на различитим нивоима и у свим сегментима културе има за циљ да пружи увид у неке од могућности за финансирање сектора културе на локалном нивоу.

Сваки од расположивих програма подразумева различите захтеве и процедуре. Из тог разлога, потребно је перманентно радити на едукацији заинтересованих страна како би на адекватан начин могле да се прате и прихватају новине и у овој области, али и да се осигура успешност апсорпције расположивих средстава.

Табела 16. Преглед потенцијалних извора финансирања програма и пројеката из области културе

Европска унија	
Креативна Европа	<p>Циљ: подршка очувању и промоцији европске културне и језичке различитости и подршка оснаживању конкурентности сектора културе, чиме се доприноси остваривању циљева стратегије Европа 2020.</p> <p>Тематске области: подршка сарадњи организација креативног и сектора културе, превођење и промовисање књижевних дела широм ЕУ, стварање мрежа које ће креативном и сектору културе помоћи да буду конкурентни и делују транснационално, успостављање европских платформи кроз које ће бити промовисани млади уметници.</p> <p>Корисници: јавне или приватне организације које имају статус правног лица, делују у области културе и имају седиште у једној од земаља које учествују у програму Креативна Европа, укључујући позоришта, библиотеке, музеје, галерије, издавачке куће, образовне институције, истраживачке центре, професионална удружења и сл. У програму учествују земље чланице Европске уније, ЕФТА, кандидати и потенцијални кандидати за чланство у Европској унији, као и друге државе, у складу са процедуром сарадње са тим државама на основу оквирног споразума о њиховом учешћу у програмима ЕУ.</p> <p>Буџет: 1,46 млрд ЕУР за период 2014-2020.</p>
Европа за грађане и грађанке 2014-2020.	<p>Циљ: допринос да грађани боље разумеју Европску унију, њену историју и различитости, као и промовисање европског грађанства и унапређење грађанског и демократског учешћа на нивоу Уније.</p> <p>Тематске области:</p> <ul style="list-style-type: none">▶ охрабривање толеранције, узајамног разумевања, интеркултурног дијалога и помирења као средстава превазилажења прошлости и изградње будућности, са посебним акцентом на млађе генерације;▶ демократски ангажман и грађанско учешће кроз три посебне мере: братимљење градова, мреже градова и подршку пројектима организација цивилног друштва. <p>Корисници: удружења и мреже удружења, фондови, образовне и истраживачке институције, јединице локалне самоуправе и регионалне власти, европске мреже и кровне организације, организације које се баве истраживањима европских јавних политика и организације цивилног друштва из свих земаља чланица Европске уније као и земаља кандидата.</p> <p>Буџет: 185.468.000 ЕУР за период 2014-2020.</p>

Хоризонт 2020

Циљ: допринос развоју европског друштва и економског система кроз инвестирање у будући раст и запошљавање, бављење актуелним проблемима друштва и оснаживање положаја Европе у области истраживања, иновација и технологија.

Тематске области: У оквиру једног од три стуба програма Хоризонт 2020, Друштвени изазови, као једна од приоритетних области дефинисана су “Укључива, иновативна и рефлексивна друштва” која подразумевају подршку новим облицима иновација (отворене иновације, иновације пословног модела, иновације у области јавног сектора и социјалне иновације), као и подршка истраживањима и иновацијама европског наслеђа, историје, културе, и улоге коју Европа заузима у свету.

Корисници: организације јавног, приватног и цивилног сектора, највише универзитети, истраживачки институти и центри, индустрија, пре свега мала и средња предузећа из земаља чланица Европске уније, укључујући и њихове прекоокеанске територије, придружених земаља (међу којима је Србија), као и трећих земаља, све у зависности од критеријума дефинисаних у сваком од радних програма.

Буџет: 77,028 млрд ЕУР за период 2014-2020.

Програми транснационалне сарадње**Дунавски транснационални програм 2014-2020.**

Циљ: допринос спровођењу Макрорегионалне стратегије Европске уније за Дунавски регион.

Тематске области:

1. Иновативан и друштвено одговоран Дунавски регион;
2. Еколошки и културно одговоран Дунавски регион (обухвата очување и одржавање диверзитета природних и културних добара, одржавање најважнијих еколошких коридора дуж речних система, спречавање и отклањање последица катастрофа, управљање кризним ситуацијама);
3. Боља повезаност Дунавског региона;
4. Добро управљање Дунавским регионом.

Корисници: субјекти из земаља чланица ЕУ: Аустрија, Словачка, Чешка, Мађарска, Словенија, Румунија, Бугарска и подунавских региона Немачке и Украјине, као и из земаља које нису чланице ЕУ: Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Република Молдавија.

Буџет: 222 мил. ЕУР

Јадранско-јонски транснационални програм 2014-2020.

Циљ: подршка спровођењу и управљању акционим планом стратегије Европске уније за Јадранско-јонски регион и унапређење интеграције политика и стратегија у свим обухваћеним областима, како би се омогућила снажна и ефикасна транснационална сарадња.

Тематске области: развој регионалног иновативног региона, валоризација природних и културних добара, као средстава раста у региону, интегрисани транспорт и мобилност, јачање административних капацитета за спровођење стратегије.

Корисници: 31 регион из четири земље Европске уније (Италија, Словенија, Грчка, Хрватска) и 4 земље кандидата и потенцијална кандидата (Србија, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Албанија).

Буџет: 99 мил. ЕУР

Програми прекограничне сарадње

Програм прекограничне сарадње Мађарска-Србија 2014-2020.

Циљ: развој прекограничног региона уз појачану економску сарадњу кроз одрживо коришћење природних и културних ресурса.

Тематске области: заштита животне средине, промовисање одрживог транспорта, унапређење конкурентности сектора малих и средњих предузећа, подстицање сарадње у области туризма и културног наслеђа.

Корисници: непрофитне организације и институције регистроване и активне на подручју обухваћеном Програмом, у сарадњи са најмање једним прекограничним партнером.

Буџет: 65.000.000 ЕУР

Програм прекограничне сарадње Хрватска-Србија 2014-2020.

Циљ: јачање социјалног, економског и територијалног развоја прекограничног подручја путем спровођења заједничких пројеката и активности.

Тематске области: запошљавање, социјална инклузија, социјалне и здравствене услуге; животна средина, спречавање ризика и производња енергије; туризам, културна и национална баштина; конкурентност и развој малих и средњих предузећа.

Корисници: непрофитне организације и институције које су регистроване и делују на подручју обухваћеном Програмом и које имају најмање једног прекограничног партнера.

Буџет: 30.000.000 ЕУР

Међународне и регионалне иницијативе

УНЕСКО- Конкурс Међународног фонда за културну разноликост

Циљ: подршка пројектима који воде ка структурним променама кроз увођење и/или израду политика и стратегија из области културе, као и ка јачању институционалне инфраструктуре и одрживе локалне и регионалне културне индустрије.

Корисници: органи јавне управе, институције и невладине организације из земаља у развоју које су чланице Конвенције, као и међународне невладине организације.

Централноевропска иницијатива

Циљ: подршка европским интеграцијама кроз пренос знања земаља чланица ЕУ на земље које још нису постале чланице ЕУ у оквиру пројеката мањег обима, углавном у облику семинара, радионица, кратких курсева или друге врсте састанака.

Тематске области: једна од приоритетних области је и сарадња у области културе, медија и цивилног друштва.

Корисници: јавне и приватне институције регистроване у државама чланицама ЦЕИ, као и међународне и регионалне организације. Појединци не могу да аплицирају за грант.

Балкански фонд за уметност и културу

Циљ: успостављање инклузивних, демократских и просперитетних друштава у региону Западног Балкана јачањем културног сектора и охрабривањем регионалне сарадње и интеграције.

Тематске области: уметност и култура.

Корисници: независне културне организације, мреже, фондације, удружења.

Фондација за отворено друштво

Циљ: подршка пројектима у оквиру конкурса који је отворен током читаве године, као и на основу неколико тематских програма.

Тематска област: поштовање права националних мањина кроз развој мањинских политика и праксе поштовања права националних мањина, као и кроз унапређење услова за остваривање културне аутономије националних мањина.

Корисници: правна и физичка лица.

ЕРСТЕ Фондација

Циљ: подршка пројектима који се односе на постојеће и будуће друштвене изазове у Централној и Југоисточној Европи, садржај који настаје из локалне потребе која би могла имати прекограничне импликације, иновативне доприносе који се тичу постојећих локалних, националних и транснационалних питања, идеје које унапређују упознавање и свест о другим културама уз међусобно уважавање, идентификацију трансформативних процеса у друштвима и њихових ефеката на различите генерације, иницијативе које подржавају одрживи развој цивилног друштва и пројекте који подржавају и подстичу визије младих талената оријентисане на будућност на локалном нивоу и у глобалном контексту.

Корисници: непрофитне организације.

Министарство културе и јавног информисања

Годишњи конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката из области савременог стваралаштва у Републици Србији

Циљ: стварање подстицајног окружења за развој свих области уметничког стваралаштва и усклађен културни развој у Републици Србији.

Тематске области: савремено уметничко стваралаштво, културна делатност националних мањина у Републици Србији, културне делатности особа са инвалидитетом, деце и за децу и младе, изворно народно и аматерско стваралаштво, научно истраживачке и едукативне делатности у култури.

Корисници: установе, уметничка и друга удружења и организације, као и појединци са територије Републике Србије.

Годишњи конкурс за финансирање или суфинансирање пројеката из области културног наслеђа у Републици Србији

Циљ: допринос очувању, истражености, заштити, одрживом коришћењу и доступности културног наслеђа, као и унапређење делатности заштите културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности у Републици Србији.

Тематске области: заштита, очување и презентација непокретног културног наслеђа, археолошког наслеђа, музејског наслеђа, архивске грађе, материјалног наслеђа, старе и ретке библиотечке грађе, библиотечко-информациона делатност.

Корисници: установе и друга правна лица регистрована за послове заштите културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности, као и друга правна лица која се баве едукацијом, промоцијом и презентацијом културног наслеђа и библиотечке делатности у сарадњи са установама регистрованим за обављање ових делатности.

Покрајински секретаријат за културу и јавно информисање

Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката из области јавног информисања осетљивих група

Циљ: остваривање јавног интереса осетљивих група у АП Војводини у области јавног информисања, увођење, побољшање или проширење програмских садржаја у новинама или електронским медијима који објављују информације на знаковном језику или Брајевом писму или на други начин, који омогућава да се несметано остварује право у јавном информисању.

Корисници: невладине и друге непрофитне организације издавачи медија, као и аудио и аудио/видео продукције којима је оснивач неваљина или друга непрофитна организација.

Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја из области јавног информисања

Циљ: остваривање јавног интереса грађана АП Војводине у области јавног информисања, развој медијског плурализма, увођење, побољшање или проширење програмских садржаја у новинама или електронским медијима на српском језику и на језицима националних заједница.

Тематске области: економска, друштвена и културна проблематика, мањинске друштвене групе, питања из области социјалне заштите, друштвене бриге о деци, положаја младих или старијих грађана, родна равноправност, заштита животне средине и здравља људи, развој и неговање културе и уметности у АП Војводини, афирмација мултикултуралности, развој интеркултурализма, подстицање вишејезичних програма.

Корисници: приватна предузећа и невладине организације.

Годишњи конкурс за унапређење професионалних стандарда

Циљ: суфинансирање пројеката који имају за циљ јачање стручних капацитета новинарског и осталог кадра у медијима, подизање нивоа медијске писмености, унапређење новинарског професионализма, јачање новинарске аутономије и саморегулације.

Тематске области: организовање стручних скупова или учешћа на стручним скуповима, који се баве едукацијом запослених у медијима, за суфинансирање медијских фестивала и јавних расправа у вези са медијском регулативом.

Корисници: медији, новинарске школе, агенције и невладине организације које се баве јавним информисањем.

Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице

Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката очувања и неговања међунационалне толеранције у Војводини

Циљ: очување и унапређење међунационалне толеранције и промовисање мултикултурализма у Аутономној покрајини Војводини.

Тематске области: очување и неговање међунационалне толеранције у Војводини са нагласком на унапређење продукције и продукцију телевизијског и радијског програма, интернет презентација, других облика електронских презентација, штампаних пропагандних активности, активности у штампаним медијима и других облика медијских активности, издавачка делатност публикација непрофитног карактера, организовање семинара, конференција и других облика научних и едукативних скупова, организовање културних, образовних, спортских и других манифестација.

Корисници: регистрована правна лица – организације, удружења, асоцијације са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине, чија се делатност заснива на очувању међунационалне толеранције, односно оне чији су програми, пројекти или активности усмерени на очување и неговање међунационалне толеранције у Аутономној Покрајини Војводини.

Годишњи конкурс за суфинансирање пројеката усмерених на реализацију афирмативних мера и процеса за интеграцију Рома за наставак “Декаде инклузије Рома”

Циљ: суфинансирање пројеката усмерених на реализацију афирмативних мера и процеса за интеграцију Рома.

Корисници: регистрована правна лица – организације и удружења ромске националне заједнице са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине, чија се делатност заснива на очувању и неговању националног и културног идентитета или организације чија је делатност усмерена на реализацију афирмативних мера и процеса за интеграцију Рома за наставак “Декаде инклузије Рома”.

Годишњи конкурс за дотације организацијама етничких заједница у АП Војводини

Циљ: стварање услова за развој културе, науке и уметности; неговање и подстицање народног стваралаштва.

Тематске области: програми и пројекти мултикултуралног карактера у циљу развијања духа толеранције; представљање културних добара од изузетног значаја; очување и неговање језика, народних обичаја и старих заната; заштита и презентација фолклорног наслеђа; књижевно, драмско, сценско, музичко и ликовно стваралаштво, меморијали, фестивали, јубиларне манифестације, уметничке колоније, кампови; неговање и развој аматеризма, гостовања ансамбала; научна истраживања; сарадња са матичним земљама и други облици међународне сарадње, као и спровођење програма и пројеката усмерених на остваривање права националних мањина.

Корисници: регистрована удружења, организације и друге асоцијације припадника етничких заједница чија се делатност заснива на очувању и неговању националног и културног идентитета или на очувању и унапређењу међунационалне толеранције, са седиштем на територији Аутономне покрајине Војводине.

Годишњи конкурс за суфинансирање програма и пројеката у области основног и средњег образовања у АП Војводини

Циљ: осавремењавање обавезног, изборног и факултативног наставног рада и квалитета образовно – васпитног процеса, увођења иновација, просветна сарадња (међурегионална и међународна сарадња), неговање мултикултуралности и традиције, матерњег језика припадника националних мањина – националних заједница, очувања животне средине, безбедност ученика, инклузивно образовање, развој талената, стручна пракса, такмичења ученика која нису у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја (чији су иницијатори удружења, међурегионална и међународна), едукативни кампови и сусрети ученика.

Корисници: невладине организације са седиштем на територији АП Војводине.

5. SWOT анализа

SWOT анализа је рађена на основу извршене анализе стања и перспектива у различитим сегментима и областима културе и културне делатности у општини Темерин.

Ова врста анализе омогућава прегледан увид у унутрашње и спољашње околности у којима се одвија делатност културе и културних институција.

У општини Темерин је значајан број актера који су укључени у организацију и спровођење културних и сродних активности и програма. Многи програми и манифестације имају епитет традиционалних.

Најизраженији проблеми, чије решавање је предуслов за било какву озбиљнију активност, јесте проблем радног и смештајног простора, односно њихова неадекватност, стање, намена.

Такође, ослањање на примарно општински и покрајински буџет у финансирању програмских активности представља ограничавајући фактор. У том смислу потребно је створити услове да се искористе могућности које се нуде кроз програме и фондове како Европске уније, тако и билатералних донатора.

Табела 17. SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<p>Унутрашњи фактори</p> <p>Заједнички елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Сарадња установа културе са школама у организацији и реализацији програма ▶ Традиционалне, препознатљиве манифестације ▶ Развијен волонтерски рад у организацијама и интересовање за волонтерски рад ▶ Све веће чланство деце и младих у културним установама ▶ Бројна непокретна културна добра под заштитом – споменици културе, археолошка налазишта, јавни споменици ▶ Људски ресурси- млади који похађају уметничке школе и лица са академским образовањем у области културног стваралаштва ▶ Остварена партнерска сарадња на заштити непокретних културних добара ▶ Сечена искуства на реализацији пројеката на програму ИПА Мађарска- Србија ▶ Постојање локалне радио станице са садржајима на српском и мађарском језику ▶ Двојезично становништво ▶ Релизовани програми у којима су укључене ОСИ као ствараоци ▶ Стабилан извор финансирања културе <p>Специфични елементи:</p> <p>Библиотеке:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Све испитане основне школе, као и средња школа поседују библиотеке ▶ Све школске библиотеке организују пратеће програме <p>Хор:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Развијена сарадња на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу ▶ Реализован пројекат у партнерству са институцијама културе – пример добре праксе <p>Музеји/јавне збирке:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Етно-парк “Брвнара” организује и програме који су намењени старијој популацији ▶ Етно-парк “Брвнара” чланица професионалне мреже на националном нивоу ▶ Етно-парк “Брвнара” и Тајхаз су реализовале пројекте у партнерству са институцијама из других сектора <p>Образовне установе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Све образовне установе активно реализују секције у области културног стваралаштва ▶ Разноврсност културних програма који се организују у и ван објеката <p>КУД-ови и удружења грађана:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Релативно стабилан број и чланство КУД-ова ▶ Традиција и репутација КУД- ва ▶ Снажна сарадња КУД-ова на локалном, регионалном и међународном нивоу ▶ Снажна сарадња са школама ▶ Пројекти реализовани од стране удружења, у партнерству са установама из других сектора ▶ Сви КУД-ови и удружења су организатори макар једне манифестације <p>Манифестације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Разноврсна понуда манифестација ▶ Број посетилаца манифестација ▶ Развијена сарадња на међународном нивоу 	<p>Унутрашњи фактори</p> <p>Заједнички елементи:</p> <p>Стање објеката културе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Лоше стање радног и смештајног простора ▶ Неадекватни изложбени простори ▶ Нерешени имовинско-правни односи <p>Финансирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Мали број извора финансирања, делатност већине организација у култури се већином ослања на покрајински и локални буџет <p>Програмске активности:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Нема истраживања потреба корисника ▶ Нема нових програма, настављају се стари, а нови јесу истородни садржаји ▶ Нема евалуација садржаја <p>Партнерства и пројекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Мали број пројеката у области културног стваралаштва у партнерству са институцијама из других сектора и самосталним уметницима <p>Маркетинг:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Оскудни канали комуникације музеја и јавне збирке са корисницима својих производа <p>Специфични елементи:</p> <p>Библиотеке:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Непостојање читаонице у градској библиотеци ▶ Неадекватни безбедносни и хигијенски услови градске библиотеке ▶ Мали фонд литературе на страним језицима ▶ Непостојање књига за слепе и слабовиде ▶ Непостојање електронских књига ▶ Нема јединственог електронског регистра ▶ Немогућност организовања обимнијих и комплекснијих програма ▶ Слаба техничка опремљеност јавне и школских библиотека <p>Музеји и јавне збирке:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ниједан музеј/јавна збирка нема конзерваторску радионицу ▶ Мали број програма који су намењени старијој популацији ▶ Тајхаз не сарађује са установама културе у Новом Саду ▶ Ниједан музеј/јавна збирка није реализовао пројекте у партнерству са институцијама културе ▶ Већина нема електронске базе података ▶ Објекти нису прилагођени особама са инвалидитетом ▶ Слаб маркетинг <p>Образовне установе:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ниједан пројекат у области културног стваралаштва у партнерству са институцијама из других сектора ▶ Само један објекат прилагођен особама са инвалидитетом <p>КУД-ови и удружења грађана:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Руководиоци/чланови половине испитаних кудова/удружења нису похађали едукативне програме ▶ Слаба сарадња КУД-ова на националном нивоу ▶ Слаба оцена просторија у којима се организују програмске активности ▶ Нерешени имовинско-правни односи ▶ Слаба инвестициона улагања у простор <p>Манифестације:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Нема нових програма, настављају се стари ▶ Слаба сарадња на националном нивоу ▶ Слаба сарадња са Туристичком организацијом Темерин

ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<p>Спољашњи фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Доношење националне стратегије развоја културе којом би се дефинисали национални циљеви и приоритети ▶ Покрајински, републички и фондови ЕУ којима се финансирају пројекти културе ▶ Стимулисање алтернативних извора финансирања ▶ Укључивање волонтера ▶ Обуке волонтера и запослених за писање пројеката ▶ Развој заједничких програма – мултиактерски приступ ▶ Увођење јединственог електронског регистра културних добара и услуга општине Темерин ▶ Успостављање комуникације и сарадње између локалне самоуправе и институција и појединаца који се баве културом ▶ Идентификовања културних потреба грађана путем анкета, округлих столова итд., односно унапређење канала комуникације са конзументима културних садржаја ▶ Перманентан и стратешки рад на креирању културних програма ▶ Бољи маркетинг културних дешавања ▶ Укључивање медија као сталних партнера у процес афирмације културних вредности и анимирања публике ▶ Програми културне сарадње на регионалном и међународном нивоу ▶ Интернационализација и сарадња са установама културе из окружења, посебно из Новог Сада ▶ Веће укључивање рањивих група ▶ Наградни конкурси за децу и младе као подстицај афирмације позитивних вредности ▶ Решавање имовинско-правних односа ▶ Повећање улагања у обнављање техничке опреме и набавка нове 	<p>Спољашњи фактори</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Недоношење националне стратегије и акционог плана развоја културе ▶ Честе политичке промене ▶ Урушавање културе и вредности због политичких и економских интереса; ▶ Слабљење и нестанак нематеријалног културног наслеђа релевантног за културни туризам ▶ Недовољна мотивација, инертност запослених у институцијама културе за преузимање иницијативе и за искоришћавање отворених могућности за промоцију/ унапређење културе ▶ Незаинтересованост за укључивање волонтера ▶ Прихватање постојећег стања ▶ Недовољна заинтересованост надлежних у локалним самоуправама ▶ Недостатак средстава за финансирање културне делатности ▶ Нерешени имовински-правни односи ▶ Промене у стиливима живота младих људи који не подразумева учешће у културном животу заједнице

6. Стратешки правци и циљеви у области културног развита

Основни циљ Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020. огледа се у креирању предуслова за системски развој и унапређење културних ресурса и иницијатива, актера у култури и њиховој промоцији.

Стратегија је заснована на принципу укључивања свих релевантних локалних актера у култури, носиоца кључних културних ресурса у евидентирање културних добара, као и у дефинисање стратешких праваца и циљева њеног даљег развијања.

Такође, стратегија је заснована на постојећим локалним снагама уз ослањање на могућности које се нуде у окружењу са циљем отклањања свих баријера, како унутрашњих, тако и оних које долазе са других нивоа. Стратегија доприноси успостављању механизма ефикаснијег управљања и планирања, као и процене ефеката и значаја предузетих активности, а у односу на планиране исходе за унапређење развоја културе у локалној заједници.

Основни изазови у Општини могу се груписати у неколико кључних сегмената:

- ▶ Неадекватност институционалне и физичке инфраструктуре,
- ▶ Људски ресурси који су ангажовани у сектору културе не поседују довољна знања и вештине за комплексније наступе ка страним изворима финансирања,
- ▶ Недовољна сарадња и синхронизација актера културе на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу,
- ▶ Неиновативни садржаји,
- ▶ Непостојање адекватне аналитичке базе, дигитализованих културних садржаја, као и канала комуникације са корисницима како би се понуда креирала на основу тражње и како би култура допринела социјалној кохезији.

Улога локалне самоуправе у развоју културе општине Темерин:

- ▶ Да буде катализатор културних процеса, односно да охрабри укључивање целе заједнице у планирање развоја и учествовање у културном животу општине,
- ▶ Да дели одговорност за планирање и доношење одлука од значаја за развој културе општине и да подстиче партиципацију грађана у формулисању, спровођењу и евалуацији јавних политика у култури,
- ▶ Да се стара о очувању и трајању материјалног и нематеријалног наслеђа заједнице,
- ▶ Да признаје културне потребе и захтеве које износе појединци и организације општине, укључујући актере у области културе и остале грађане,
- ▶ Да користи експерте у истраживању и развоју културних политика и културног менаџмента,
- ▶ Да интегрише аспект културе у све аспекте планирање развоја општине,
- ▶ Да учествује у евалуацији резултата у спровођењу стратегије културе.

За спровођење активности на реализацији постављених циљева, било је неопходно успоставити чврсту институционалну структуру и тело које укључује како представнике локалне администрације, тако и представнике кључних институција и актера у култури. Из тог разлога, формиран је Савет за културу у чијој је надлежности, између осталог, одржавање и унапређивање односа сарадње са надлежним институцијама и установама из области културе и предлагање мера за унапређење културе на локалном нивоу.

Стратегија покрива период од шест година и поставља два стратешка циља развоја културе у општини Темерин, који почивају на следећим принципима:

- ▶ Стратегија развоја културе и културне политике морају да промовишу креативност у свим својим формама, да омогуће приступ културним садржајима свим грађанима без обзира на пол, националност, старост, ментално и физичко стање;
- ▶ Наглашавање потребе да се поред културног диверзитета и плурализма, уважавају универзалне вредности;
- ▶ Уважавање регионалних, националних и европских развојних циљева и оквира;
- ▶ Промоција међународне културне сарадње;
- ▶ Јачање осећања културног идентитета и осећања припадности;
- ▶ Уважавање реалног стања материјалних, људских и институционалних ресурса културе;
- ▶ Коришћење потенцијала за унапређење културних ресурса;
- ▶ Указивање на начине на које се ограничења у развоју културе и друштва уопште могу превазићи;
- ▶ Посматрање културе као димензије укупног развоја локалне заједнице;
- ▶ Увезивање културе и развоја, поштовање културног идентитета, толеранција према културним разликама, социо-економска једнакост;
- ▶ Јачање учешћа грађана у културном животу;
- ▶ Омогућавање свим појединцима и установама да иницирају и да учествују у културном животу заједнице.

Табела 18. Мисија, визија и вредности

МИСИЈА	Створити услове у области културе који ће омогућити заштиту и подршку постојећим ресурсима, као и њихово унапређење и стварање нових актера и садржаја доступних свима.
ВИЗИЈА	Општина Темерин је средина која подстиче културни живот, задовољава културне потребе својих становника, доприноси јачању осећања заједништва и културног идентитета и развија се кроз сарадњу са домаћим и међународним актерима.
ВРЕДНОСТИ И ПРИНЦИПИ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Поштовање људских права, културног диверзитета и различитих вредности; ▶ Подстицај креативности у културном изразу; ▶ Посматрање културе као једног од средстава за унапређење економског развоја заједнице; ▶ Одсуство националне, полне, старосне дискриминације; ▶ Препознавање значаја и потребе узајамне сарадње актера из свих сектора на локалном, регионалном, националном и међународном нивоу; ▶ Јачање и промоција креативности и учешћа у културном животу заједнице – активизам; ▶ Унапређење људских и финансијских ресурса за развој културе; ▶ Оснаживање политике и праксе у правцу јачања и очувања културног наслеђа (материјалног и нематеријалног) и промоције културних делатности; ▶ Подржавање разноликости организација које креирају културне садржаје и који промовишу културу и културне вредности; ▶ Економска валоризација културних добара и активности – културни туризам; ▶ Мултикултурализам и интеркултурални дијалог уз пуно уважавање културних разлика (Европа 2020 и Дунавска стратегија); ▶ Дигитализација –online доступност културних садржаја, повезивање уметника и сл. (у складу са Европа 2020 циљем).

ОПШТИ ЦИЉ: РАЗВОЈ, ПРОМОЦИЈА И УНАПРЕЂЕЊЕ КУЛТУРНОГ ЖИВОТА ОПШТИНЕ ТЕМЕРИН

Кључно питање 1: Однос према културном наслеђу и питање физичке и институционалне инфраструктуре у области културе

Активности већине актера у култури спроводе се у објектима који не одговарају стандардима и критеријумима своје намене.

Стање градске библиотеке и њених огранака ни у једном аспекту не задовољава националне стандарде за обављање библиотечно-информационе делатности. Библиотеке као главни носиоци културе које обезбеђују услове за конструктивно и квалитетно коришћење слободног времена за све генерације не могу да обављају своју функцију ако се не реше питања задовољавања библиотечких стандарда.

Дворац Каштел, који представља културно добро које је под заштитом државе, не третира се као ресурс културе и део културног туризма. У њему је смештена средња школа и такав начин коришћења није адекватан.

Сарадња установа и удружења у чијој је надлежности културна баштина није системска и координисана, недостаје њихово континуирано удруживање и заједничко наступање у пројектима и програмима.

Такође, важан проблем су и нерешени имовинско-правни односи.

Стратешки циљ 1: Заштита културног наслеђа и унапређење физичке и институционалне инфраструктуре у области културе као основа за развој и интегрисање културе у целокупан развој општине

Довођењем стања објеката у којима се реализују активности од значаја за културни живот заједнице у функцију која одговара њиховом друштвеном значају, омогућава се одвијање културног живота свих узрасних категорија и категорија корисника културе, тако да оне пружају услове за конструктивно и квалитетно коришћење слободног времена за све генерације.

У првом реду неопходно је идентификовати, систематизовати, евидентирати, вредновати и документовати податке о просторном и техничко-технолошком стању објеката у којима се реализују активности културе који су у активној употреби, и извршити процену могућих трансформација и развоја. Поред тога, потребно је израдити и јединствени регистар културне баштине.

Да би се обезбедио системски приступ развоју културе, нужно је постојање тела које ће преузети улогу модератора и повезивати све институције и актере културе (Савет за културу), дати му формалну тежину, а њене иницијативе и предлоге подићи на виши ниво обавезности.

Поред тога, мора се радити на успостављању системске сарадње институција и удружења која делују у области културе и сродних области. На тај начин омогућава се лакши приступ алтернативним изворима финансирања, креирање програма културе који ће бити већег обима и који ће обухватити шире аспекте богате културне и историјске понуде. Такође, заједнички приступ омогућава очување нематеријалног, духовног културног наслеђа са свим специфичностима мултиетничке, милтикултуралне и мултиконфесионалне средине.

Мере:

- 1.1. Презервација објеката и предмета из поставке,
- 1.2. Подршка очувању нематеријалног културног наслеђа,
- 1.3. Адаптација просторних капацитета културе и привођење намени,
- 1.4. Туристичка и економска валоризација културних ресурса.

Кључно питање 2: Позиционираност културног живота општине у ширем контексту и сарадња на свим нивоима

Недовољан број лица запослених у установама културе, ограничене могућности стручног усавршавања у погледу иновативнијих приступа креирању културне понуде, као и у погледу привлачења средстава из разноврсних извора финансирања културних активности проблеми су који за последицу имају мањак иницијативе и иновативности и неговање некритичног односа према постојећем стању. Такође, утврђена је и недовољна координација и сарадња субјеката у култури и недовољно интензивна међународна сарадња која се огледа у малом броју реализованих програма.

Стратешки циљ 2: Обезбеђивање услова за јачање позиције и улоге културе у друштвеном животу општине Темерин и ширем окружењу

Ти услови подразумевају креирање иновативнијих програма и културних садржаја и проактивнијег наступа према екстерним изворима финансирања културе.

Стварање услова да култура у потпуности врши своју улогу, да обезбеди боље услове живота и стандарда, понуди услове за квалитетно коришћење слободног времена, обезбеди очување културних ресурса и културних различитости, зависи у великој мери од људи који се њоме баве, њихове мотивације али и компетенција и могућности да раде на себи и својој експертизи. У досадашњем раду, већина актера се ослањала на локалне и покрајинске изворе финансирања, док су регионална и међународна сарадња, као и наступи ка екстерним донаторима били спорадични.

Мере:

- 2.1. Успостављање канала комуникације између корисника и креатора културних садржаја,
- 2.2. Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога,
- 2.3. Унапређење људских ресурса у култури,
- 2.4. Унапређење међурегионалне и међународне координације и сарадње и приступ ширем спектру извора финансирања пројеката у култури.

Табела 19. Стратешки циљеви и мере Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020.

1. Стратешки циљ		Заштита културног наслеђа и унапређење физичке и институционалне инфраструктуре у области културе као основа за развој и интегрисање културе у целокупан развој општине			
1.1.	Мера	Презервација објеката и предмета из поставке			
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
1.1.1.	Израда регистра културног наслеђа општине Темерин	ПЗЗЗСК, Општина Темерин, ЈП Дирекција за изградњу и урбанизам општине Темерин	2016-2020.	-	-
1.1.2.	Евиденција и вредновање јавних/ приватних збирки	Општина Темерин, Установе културе, УГ, ПЗЗЗСК, Музеј Војводине	2016-2020.	-	-
1.1.3.	Реконструкција објекта Месне заједнице Бачки Јарак	Општина Темерин, МЗ Бачки Јарак	2015-2016.	17.400.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.1.4.	Реконструкција фасаде Дворца Каштел у Темерину	Општина Темерин, СШ "Лукијан Мушички"	2016-2017.	7.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.1.5.	Враћање украсних топова са Петроварадинске тврђаве и постављање у Старом парку у Темерину (Дворац Каштел)	Општина Темерин	2017-2018.	200.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.2. Мера		Подршка очувању нематеријалног културног наслеђа			
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
1.2.1.	Подршка културно-уметничким друштвима	Општина Темерин, Установе културе, УГ	2015-2020.	14.000.000	Општина Темерин
1.2.2.	Подршка програмима неговања традиционалних заната и ручних радова	Општина Темерин, Установе културе, УГ	2015-2020.	2.500.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
1.2.3.	Подршка реализацији манифестација у области културног наслеђа	Општина Темерин, Установе културе, УГ	2015-2020.	15.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
1.2.4.	Подршка у реализацији програма Савеза аматера Војводине и Завода за културу Војводине	Општина Темерин, Установе културе и образовања, УГ	2015-2020.	800.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.3. Мера		Адаптација просторних капацитета културе и привођење намени			
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
1.3.1.	Евиденција и вредновање свих објеката културе који су у активној употреби	Општина Темерин	2016-2020.	-	-

1.3.2.	Реконструкција и опремање објеката културе који су у активној употреби	Општина Темерин	2017-2020.	10.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.3.3.	Евиденција и вредновање алтернативних простора за реализацију културних садржаја	Општина Темерин, ЈП Дирекција за изградњу и урбанизам општине Темерин	2016-2020.	-	-
1.3.4.	Израда плана реконструкције и опремања простора за реализацију културних садржаја	Општина Темерин	2016-2020.	1.000.000	Општина Темерин
1.3.5.	Израда пројектно-техничке документације за реконструкцију Дома културе у МЗ Сириг	Општина Темерин, МЗ Сириг	2015-2016.	2.800.000	Општина Темерин
1.3.6.	Реконструкција Дома културе у МЗ Сириг	Општина Темерин, МЗ Сириг	2016-2018.	55.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.3.7.	Израда пројектно-техничке документације за реконструкцију Биоскопске сале у МЗ Бачки Јарак	Општина Темерин	2016.	350.000	Општина Темерин
1.3.8.	Реконструкција Биоскопске сале у МЗ Бачки Јарак	Општина Темерин	2017.	25.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.3.9.	Изградња Спортске хале у Бачком Јарку – Фаза 3: изградња просторија КУД “Др Младен Стојановић” и Библиотеке “Сирмаи Карољ”, огранак “Петар Кочић” у Бачком Јарку	Општина Темерин	2016-2017.	78.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС
1.4.	Мера	Туристичка и економска валоризација културних ресурса			
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
1.4.1.	Креирање туристичког производа општине Темерин базиран на културним садржајима	ТООТ, Установе културе, УГ	2016-2018.	-	-
1.4.2.	Припрема промотивних материјала за различите категорије посетилаца	ТООТ, Установе културе, УГ	2016-2020.	-	-
1.4.3.	Израда специфичних обележја на прилазима споменицима културе и спомен места	Општина Темерин	2017-2020.	5.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС

2. Стратешки циљ		Обезбеђивање услова за јачање позиције и улоге културе у друштвеном животу општине Темерин и ширем окружењу			
2.1. Мера		Успостављање канала комуникације између корисника и креатора културних садржаја			
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
2.1.1.	Регистар особа које партиципирају у културном животу општине	Установе културе, УГ, КЗМ	2016-2020.	-	-
2.1.2.	Креирање стратегије комуникације са корисницима културе	Установе културе, УГ, КЗМ, Агенција за развој општине Темерин	2016-2017.	300.000	Општина Темерин, АПВ
2.1.3.	Креирање културне понуде на основу идентификованих потреба и тражње	Установе културе, УГ, КЗМ	2016-2020.	-	-
2.1.4.	Креирање програма у сарадњи и координацији са образовним установама	Установе културе, УГ, КЗМ	2016-2020.	-	-
2.1.5.	Креирање програма за све категорије публике	Установе културе, УГ, КЗМ	2016-2020.	-	-
2.1.6.	Дигитализација културних садржаја	Установе културе, УГ	2016-2020.	500.000	Општина Темерин, АПВ, РС
2.2. Мера		Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога			
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
2.2.1.	Књижевна награда “Сирмаи Карољ”	Општине Темерин и Врбас, Установе културе	2016-2020.	1.500.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.2.2.	Неговање и брендирање лика и дела Лукијана Мушицког	Општина Темерин, Установе културе, УГ	2016-2020.	1.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.2.3.	Легат Барањи Кароља и Злате Марков Барањи	Општина Темерин, Установе културе, УГ	2016-2020.	1.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.2.4.	Ликовне колоније ТАКТ и Јегричка	ТАКТ, КЦ општине Темерин	2015-2020.	4.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.2.5.	Манифестација “Тини фестивал”	МКУД “Сирмаи Карољ”	2015-2020.	5.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.2.6.	Манифестација “Колибри стар”	КЦ општине Темерин	2015-2020.	3.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.2.7.	Манифестација Дани европске баштине	ТООТ, Установе културе, УГ, КЗМ	2015-2020.	2.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС

2.3. Мера Унапређење људских ресурса у култури					
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
2.3.1.	Организација обука и семинара из области маркетинга културних производа и услуга	Установе културе, Агенција за развој општине Темерин	2016-2020.	400.000	Општина Темерин, АПВ, РС
2.3.2.	Организација обука и семинара из области односа са јавношћу	Установе културе, Агенција за развој општине Темерин	2016-2020.	400.000	Општина Темерин, АПВ, РС
2.3.3.	Организација обука и семинара из области управљања пројектним циклусом	Агенција за развој општине Темерин	2016-2020.	200.000	Општина Темерин, АПВ, РС
2.4. Мера Унапређење међурегионалне и међународне координације и сарадње и приступ ширем спектру извора финансирања пројеката у култури					
Р.бр.	Пројекат	Реализатори	Време реализације	Потребна средства (РСД)	Извор финансирања
2.4.1.	Међуресорна припрема, израда и реализација пројеката	Установе културе и образовања, УГ, ТООТ, Агенција за развој општине Темерин	2015-2020.	-	-
2.4.2.	Подршка за програме, пројекте и већу размену културних програма (програми размене, копродукције, турнеје, стручни семинари и сл.)	Установе културе	2016-2020.	5.000.000	Општина Темерин, АПВ, РС, инострани фондови
2.4.3.	Подршка донаторства и друштвено одговорног пословања као облика подршке програмима културе	Општина Темерин, Савет за културу СО Темерин, установе културе, УГ	2016-2020.	-	-
2.4.4.	Усвајање Агенде 21 за културу	Општина Темерин	2018.	-	-

Табела 20. Индикатори реализације стратешких циљева

Стратешки циљ 1.		Заштита културног наслеђа и унапређење физичке и институционалне инфраструктуре у области културе као основа за развој и интегрисање културе у целокупан развој општине	
Мера	Индикатор	Базна вредност – тренутно стање (2014)	Циљана вредност (2020)
1.1. Презервација објеката и предмета из поставке	Број формираних регистара културног наслеђа општине Темерин	1	5
	Број споменика културе код којих су извршена инвестициона улагања	1	3
	Број непокретно-културних добара у надлежности општине са комплетном пројектно-техничком документацијом за реконструкцију	1	5
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 1.1. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			
1.2. Подршка очувању нематеријалног културног наслеђа	Укупан број чланова КУД/УГ	1.000	1.200
	Број подржаних програма и пројеката	45	50
	Број посетилаца на програмима и пројектима ¹⁴	36.000	40.000
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 1.2. се посматрају на годишњем нивоу.			
1.3. Адаптација просторних капацитета културе и привођење намени	Број формираних регистара културне инфраструктуре	0	5
	Број простора покривених комплетном пројектно-техничком документацијом за реконструкцију-адаптацију	0	10
	Број извршених инвестиционих улагања	0	5
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 1.3. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			
1.4. Туристичка и економска валоризација културних ресурса	Број креираних туристичких производа базираних на културним садржајима	0	5
	Број реализованих програма и пројеката популаризације културно-историјског наслеђа на нивоу локалне заједнице	1	3
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 1.4. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			

¹⁴ Број се односи на укупан број публике у 2014. години на наступима у општини Темерин, другим градовима у Србији и иностранству.

Стратешки циљ 2.		Обезбеђивање услова за јачање позиције и улоге културе у друштвеном животу општине Темерин и ширем окружењу	
Мера	Индикатор	Базна вредност – тренутно стање (2014)	Циљана вредност (2020)
2.1. Успостављање канала комуникације између корисника и креатора културних садржаја	Број израђених регистара актера у култури и културних садржаја	0	2
	Број израђених програма комуникације са корисницима	0	1
	Број програма креираних према потребама корисника	5	8
	% учешћа издвајања за културне програме у буџету установа културе	50%	60%
	% учешћа сопствених прихода у буџету установа културе	5%	10%
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 2.1. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			
2.2. Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога	Број одржаних манифестација	6	8
	Број програма и пројеката који промовишу интеркултурни дијалог	3	6
	% издвајања за делатност УГ мађарске националне мањине	42%	40%
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 2.2. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			
2.3. Унапређење људских ресурса у култури	Број одржаних едукација за актере у култури	0	3
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 2.3. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			
2.4. Унапређење међурегионалне и међународне координације и сарадње и приступ ширем спектру извора финансирања пројеката у култури	Број пројеката финансираних из екстерних извора	1	6
	Број размене културних програма	1	5
	Број активности које промовишу друштвено одговорно понашање	0	4
Напомена: Исказане циљане вредности за меру 2.4. се посматрају кумулативно за период 2015-2020.			

7. Имплементација, мониторинг и евалуација

Имплементацију Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020. пратиће два интегрална поступка, мониторинг (праћење) и вредновање (евалуација). Добре технике праћења и вредновања допринеће квантификавању исхода, анализи поступака, осмишљавању корака за унапређење и усклађивање стратегије.

Праћење и вредновање омогућиће увид у ток спровођења стратегије, при чему се на тај начин оставља простор за уочавање евентуалних грешака и предузимање конкретних акција за њихово превазилажење.

Како би се вредновао степен реализације стратегије, дефинисан је план њеног спровођења, при чему је са посебном пажњом успостављен механизам за његово праћење, који се огледа кроз формулисане индикаторе за сваки стратешки циљ и меру.

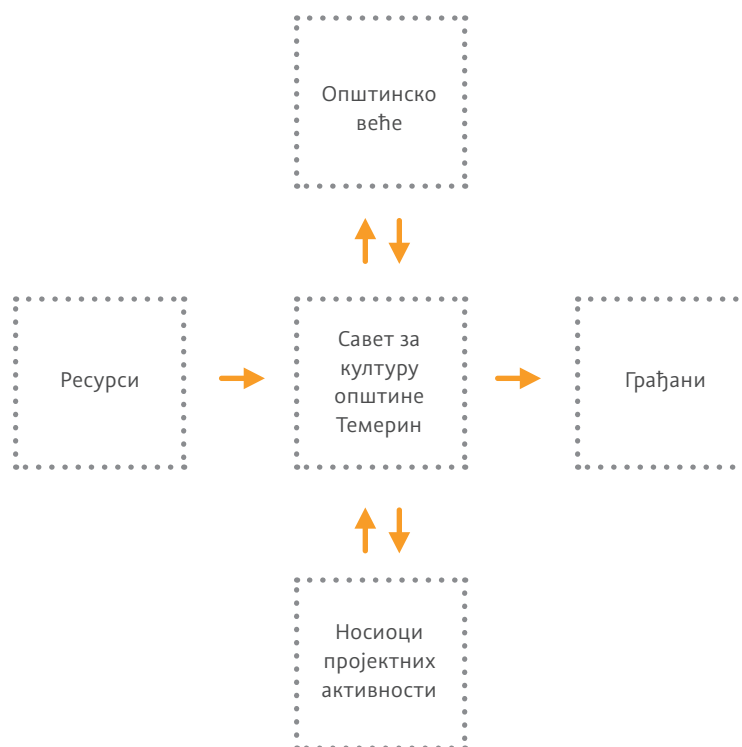
У току имплементације стратегије, потребно је одговорити на следећа питања:

- ▶ Да ли су подаци у ситуационој анализи још увек актуелни?
- ▶ Да ли су елементи у SWOT анализи и даље валидни?
- ▶ Да ли су неке од идентификованих претњи отклоњене и да ли су се појавиле нове?
- ▶ Који пројекти из дефинисаног оквира мера и циљева су реализовани и у којој мери?
- ▶ Да ли су индикатори и даље валидни?
- ▶ Да ли су циљеви одрживи и да ли их треба модификовати?
- ▶ Да ли функционише оперативна структура за спровођење пројеката и сл?

Табела 21. План реализације Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020.

Период	Активности пре почетка периода	Активности на крају периода
2016.	▶ Израда једногодишњег оперативног програма 2016.	▶ Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2016. годину ▶ Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратегије
2017.	▶ Израда једногодишњег оперативног програма 2017.	▶ Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2017. годину ▶ Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратегије
2018.	▶ Ревизија стратешког документа ▶ Израда једногодишњег оперативног програма 2018.	▶ Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2018. годину ▶ Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратегије ▶ Урађена ревизија стратешког документа
2019.	▶ Израда једногодишњег оперативног програма 2019.	▶ Извештај о имплементацији једногодишњег оперативног програма за 2019. годину ▶ Ажурирање индикатора – статус имплементације Стратегије
2020.	▶ Израда финалног извештаја о реализацији Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020	▶ Финални извештај о реализацији Стратегије ▶ Покретање поступка за израду новог стратешког документа

Слика 9. Оперативна структура за имплементацију Стратегије

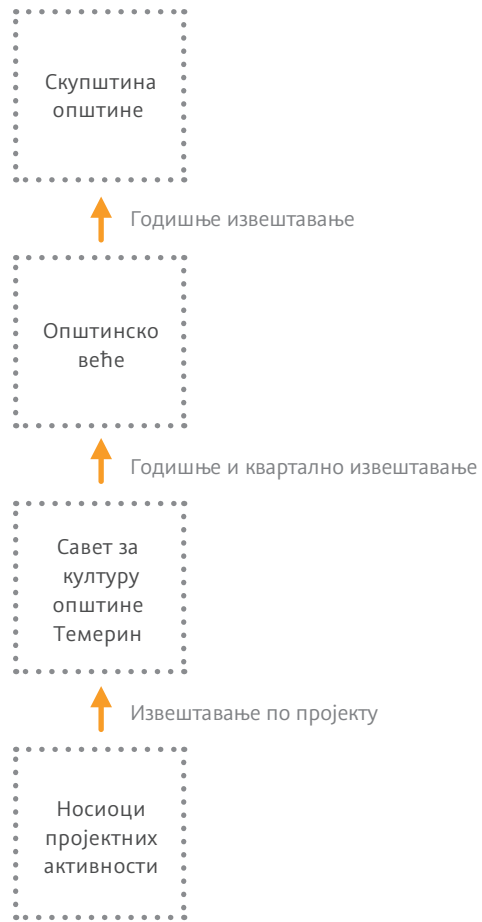
Мониторинг (праћење) је непрестани процес прикупљања информација преко дефинисаних индикатора за мерење напретка у реализацији стратешких циљева, односно мера. Наведени процес обезбеђује да се ограничена средства за развој културе искористе на најефикаснији начин. Он се усредсређује на испуњавање планираног и обавља се континуирано, при чему се прати реализација пројеката и идентификују се успеси и проблеми. На основу резултата мониторинга, прикупљених података, информација и извештаја, анализира се извршавање пројеката у оквиру дефинисаних циљева, односно мера.

У процес мониторинга треба да буду укључени сви актери укључени у имплементацију пројеката, представници општинске управе, Савет за културу општине Темерин, као и актери у културном животу општине.

Вредновање (евалуација) се надовезује на мониторинг и неопходно је да се спроводи на почетку (*ex ante*), на средини (*on going*) и на крају периода за који је стратегија дефинисана (*ex post*). Евалуацију стратегије је потребно спроводити једном годишње, при чему је неопходно реализовати и евалуацију на половини периода реализације, као и на крају. Приликом дефинисања саме стратегије, подносиоци пројекта су извршили *ex-ante* евалуацију, што оставља простор за реаговање у случају потребе за редефинисањем циљева, мера и пројеката.

Евалуација Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020. треба да се заснива на праћењу финансирања стратешких циљева у контексту предвиђених улагања и надзора надлежних институција за њихово спровођење. С обзиром на карактеристике и садржаје извештаја, као што је већ напоменуто, потребно је спроводити их на годишњем нивоу како би се омогућио комплетан увид и праћење целокупних активности предвиђених стратегијом.

Слика 10. Систем мониторинга и евалуације

Анекс 1. Листа слика, табела и графика

Слике:

- Слика 1. Повезаност културе и других елемената друштвеног живота
- Слика 2. Састанак радних група
- Слика 3. Састанак радних група
- Слика 4. Састанак радних група
- Слика 5. Повезаност планова и стратегија
- Слика 6. Зоне заштите на нивоу општине Темерин
- Слика 7. Етно-парк „Брвнара“
- Слика 8. Календар одржавања манифестација
- Слика 9. Оперативна структура за имплементацију Стратегије
- Слика 10. Систем мониторинга и евалуације

Табеле:

- Табела 1. Приказ најважнијих правних и стратешких аката у области културе
- Табела 2. Приоритети и циљеви у области културе од европског до локалног нивоа
- Табела 3. Преглед основних података јавне библиотеке „Сирмаи Карољ“
- Табела 4. Пратећи програми школских библиотека у периоду 2008-2014.
- Табела 5. Преглед основних података школских библиотека у општини Темерин
- Табела 6. Преглед основних података - музеји и јавне збирке
- Табела 7. Преглед основних података Културно-информативни центар „Лукијан Мушицки“
- Табела 8. Преглед КУД-ова
- Табела 9. Преглед удружења
- Табела 10. Област/тематика манифестација које развијају културу на нивоу општине Темерин
- Табела 11. Национална структура АП Војводине и општине Темерин
- Табела 12. Удео буџета за културу у укупном буџету општине Темерин, по годинама
- Табела 13. Укупна издвајања за културну делатност корисника са територије општине Темерин од стране виших нивоа власти
- Табела 14. Издвајања из буџета за делатности установа културе, према корисницима (ЕУР)
- Табела 15. Издвајања за делатност УГ мађарске националне мањине (ЕУР)
- Табела 16. Преглед потенцијалних извора финансирања програма и пројеката из области културе
- Табела 17. SWOT анализа
- Табела 18. Мисија, визија и вредности
- Табела 19. Стратешки циљеви и мере Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020.
- Табела 20. Индикатори реализације стратешких циљева
- Табела 21. План реализације Стратегије развоја културе општине Темерин 2015-2020.

Графици:

- График 1. Процент издвајања за културну делатност у буџету општине Темерин према корисницима
- График 2. Издвајање за културну делатност по глави становника општине Темерин (ЕУР)

5. SWOT elemzés

A SWOT elemzés Temerin község kultúrájának különböző szegmenseiben és területein folyó kulturális tevékenységek helyzetelemzésén és kilátásain alapszik.

Ez a fajta elemzés betekintést nyújt a külső és belső körülményekre, amelyek között a kulturális tevékenység folyik, valamint a kulturális intézményeket is felöleli.

Temerin községben jelentős számú polgár kapcsolódik a kulturális, és hasonló tevékenységek, programok szervezésébe és lebonyolításába. Több program és rendezvény tradicionális jellegű.

A legkifejezettebb probléma, amelynek megoldása előfeltétel bármely komoly aktivitás végzéséhez, a nem megfelelő dolgozó- és tárhelyiség állapota, azaz rendeltetése.

A községi és tartományi költségvetésre való támaszkodás, a program-tevékenységek fedezésére, szintén korlátozó tényező. Ebben az esetben szükséges megteremteni a feltételeket az Úniós, és különböző bilaterális alapok és programok nyújtotta támogatások kihasználására.

17. Táblázat: SWOT elemzés

MEGHATÁROZÓ ERŐSSÉGEK	MEGHATÁROZÓ GYENGESÉGEK
<p>Belső tényezők</p> <p>Közös elemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A kulturális intézmények együttműködése az iskolákkal a programok szervezésében és megvalósításában ▶ Tradicionális, felismerhető rendezvények ▶ Fejlett önkéntes munka a szervezetekben, és érdeklődés az önkéntes munka iránt ▶ Növekszik a gyermekek és fiatalok tagok száma az intézményekben ▶ Ingatlan kulturális javak sokasága van műemlékvédelem alatt – kulturális műemlékek, régészeti lelőhelyek, nyilvános műemlékek ▶ Humán erőforrások – fiatalok, akik művészeti iskolákba járnak és művészeti akadémiát végzett egyének ▶ Létesített partneri együttműködés az ingatlan kulturális javak védelme szempontjából ▶ Az IPA Magyarország-Szerbia programon megvalósított projektek által szerzett tapasztalatok ▶ Meglévő helyi rádióállomás, mely szerb és magyar nyelven sugároz műsorokat ▶ Kétnyelvű közösség ▶ Megvalósított programok, amelyekbe a a fogyatékossgal élő személyek be vannak kapcsolva, mint alkotók ▶ Stabil pénzforrás a kultúra támogatására <p>Specifikus elemek:</p> <p>Könyvtárak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Az összes kikerdeztet általános és középiskola rendelkezik könyvtárral ▶ Minden iskolai könyvtár szervez programokat <p>Énekkar:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Fejlett együttműködés helyi, regionális, állami és nemzetközi szinten ▶ Megvalósított projekt a kulturális intézményekkel partnerségben, mely bevált gyakorlat példája <p>Múzeumok/közgyűjtemények:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A Brvnara Etnopark szervez olyan programokat is, amelyek idősebbek számára nyújtanak élményt ▶ A Brvnara Etnopark tagja egy professzionális hálózatnak nemzeti szinten ▶ A Brvnara Etnopark és a Tájház realizált projekteket más szektorokból való intézményekkel partnerségben <p>Oktatási intézmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Mindegyik oktatási intézmény aktívan működtet szakcsoportokat a kulturális alkotás terén ▶ Különböző kulturális programok, amelyek az intézmény területén kívül valósulnak meg <p>Művelődési intézmények és civil szervezetek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Relatív stabil tagszám a művelődési intézményeken belül ▶ A művelődési intézmények hírneve és hagyománya ▶ A művelődési intézmények szoros együttműködése helyi, regionális és nemzetközi szinten ▶ Szoros együttműködés az iskolákkal ▶ Realizált projektek más szektorokból való intézményekkel partnerségben ▶ Mindegyik művelődési intézmény és civil szervezet szervezője bár egy programnak <p>Rendezvények:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Sokszínű rendezvény kínálat ▶ A rendezvények látogatottsága ▶ Fejlett együttműködés nemzetközi szinten 	<p>Belső tényezők</p> <p>Közös elemek:</p> <p>A kulturális létesítmények állapota:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Nem megfelelő dolgozó- és tárhelyiség ▶ Nem megfelelő kiállítótermek ▶ Rendezetlen vagyoni jogi viszonyok <p>Finanszírozás:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Kis számú finanszírozási forrás, a legtöbb kulturális szervezet tevékenysége a tartományi és a helyi költségvetésre támaszkodik <p>Program tevékenység:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Nincsenek felmerve a felhasználó igények ▶ Nincs új program, a régiak folytatódnak, az új programok pedig hasonló tartalommal rendelkeznek ▶ Nincs tartalomértékelés <p>Partnerségek és projektek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Kevés a kultúrával kapcsolatos realizált projektek száma, melyek más szektorokból való intézményekkel partnerségben, és önálló művészeti bevonásával valósulnak meg <p>Marketing:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Szűkös a kommunikációs csatorna a múzeumok és közgyűjtemények fenntartóit és a felhasználók között <p>Specifikus elemek:</p> <p>Könyvtárak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Nincsenek olvasótermek a városi könyvtárban ▶ Nem megfelelő biztonsági és higiéniai feltételek a városi könyvtárban ▶ Kevés az idegennyelvű irodalom ▶ Nincsenek vakok és rövidlátók számára készült könyvek ▶ Nincsenek elektronikus könyvek ▶ Nincs egységes elektronikus nyilvántartás ▶ Lehetetlen nagyobb méretű és összetettebb programokat szervezni ▶ Alacsony az iskolai könyvtárak technikai felszereltsége <p>Múzeumok/közgyűjtemények:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Egy múzeum/közgyűjtemény se rendelkezik restaurátor műhellyel ▶ Kevés az időseknek szánt programok száma ▶ A Tájház nem működik együtt az újvidéki kulturális intézményekkel ▶ Egy múzeum/közgyűjtemény se valósított meg projekteket kulturális intézményekkel partnerségben ▶ Nagy résznek nincs elektronikus adatbázisa ▶ Az épületek nem hozzáférhető fogyatékkal élők számára ▶ Gyenge marketing <p>Oktatási intézmények:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Nincs kultúrával kapcsolatos realizált projekt, mely más szektorokból való intézményekkel partnerségben valósítható meg ▶ Csak egy épület hozzáférhető fogyatékkal élők számára <p>Művelődési intézmények és civil szervezetek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A megkerdeztet művelődési intézmények/civil szervezetek vezetőinek/tagjainak fele nem vett részt edukációs programokban ▶ Gyenge az együttműködés nemzeti szinten a művelődési intézményekben ▶ Gyenge értékelése van a termeknek, amelyekben a program aktivitások folynak ▶ Rendezetlen vagyoni jogi viszonyok ▶ Kevés befektetés van a termekre <p>Rendezvények:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Nincs új program, a régiak folytatódnak ▶ Gyenge az együttműködés nemzeti szinten ▶ Gyenge az együttműködés a Temerini Turisztikai Irodával

LEGJOBB LEHETŐSÉGEK	LEGNAGYOBB VESZÉLYEK
<p>Külső tényezők</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A Nemzeti Kulturális Stratégia kidolgozása, melyben meg lennének határozva a célok és a prioritások ▶ Tartományi, állami és EU alapok a projektek finanszírozására ▶ Az alternatív finanszírozási források támogatása ▶ Önkéntesek bevonása ▶ Önkéntesek és dolgozók képzése projektírára ▶ Közös programok kidolgozása – multiszektorális megközelítés ▶ Temerin község kulturális javainak és szolgáltatásainak egységes elektronikus nyilvántartásának bevezetése ▶ Kommunikáció és együttműködés létesítése az önkormányzat, valamint a kultúrával foglalkozó intézmények és egyének között ▶ A polgárok kulturális igényeinek meghatározása kérdőívek, kerekasztalok stb.. által, azaz a kommunikációs kanálisok fejlesztése a kulturális tartalom fogyasztói iránt ▶ Állandó és stratégikus munka az új kulturális programok létrehozásán ▶ A kulturális rendezvények jobb marketingje ▶ A média bekapcsolása partnerként a kulturális értékek és a közönség ösztönözésére ▶ Kulturális programok regionális és nemzeti szintű együttműködés céljából ▶ Internacionalizálás és együttműködés a környékbeli, főként az újvidéki kulturális intézményekkel ▶ A veszélyeztetett csoportok fokozottabb bevonása ▶ Díjazott versenyek gyermekek és fiatalok számára, amelyek ösztönzik a pozitív értékek megerősítését ▶ A vagyoni jogi kérdések megoldása ▶ Nagyobb befektetések a technikai felszerelések felújítására és új készülékek beszerzésére 	<p>Külső tényezők</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A Nemzeti Kulturális Stratégia hiánya ▶ Gyakori politikai változások ▶ A kultúra és az érték összeomlása politikai és gazdasági érdekek végett; ▶ A szellemi kulturális örökség gyengülése és eltűnése, ami fontos a kulturális turizmus szempontjából ▶ A kulturális intézményekben dolgozók tehetetlensége és motiváció hiánya, hogy átvegyék a kezdeményezést és kihasználják a nyílt lehetőségeket a kultúra előmozdítására/fejlesztésére ▶ Érdeklődés hiánya az önkéntesek bekapcsolására ▶ A jelenlegi állapot elfogadása ▶ Az illetékesek érdeklődésének hiánya a helyi önkormányzatokban ▶ Pénzügyi források hiánya a kulturális tevékenységek finanszírozására ▶ Megoldatlan vagyoni jogi kérdések ▶ A fiatalok életstílusának változása, amely nem teszi egyértelművé a közösség kulturális életben való részvételét

6. A kulturális fejlődés stratégiai iránya és céljai

Temerin Község Kulturális Stratégiájának fő célja az, hogy előfeltételeket teremtsen a kulturális erőforrások és kezdeményezések, a kultúrában részt vevők előmozdítására, rendszeres fejlesztésére és bővítésére.

A Stratégia alapja az az elv, amely bekapcsolja az összes lényeges helyi alkotót, aki kultúrával foglalkozik, a kulturális erőforrások legfontosabb tulajdonosait a kulturális javak nyilvántartását, valamint a meghatározó stratégiai irányok és célok a további fejlesztését.

Emellett a stratégia alapja a meglévő helyi erőkre támaszkodik, a környezet által kínált lehetőségeket kihasználva, azzal a céllal, hogy a belső akadályokat leküzdje, valamint azokkal az akadályokkal is megbirkózzon, amelyek más szintről jönnek. A Stratégia hozzájárul egy hatékonyabb gazdálkodási és tervezési mechanizmus létesítéséhez, valamint a megvalósított aktivitások hatásainak és jelentőségének értékeléséhez, a kultúra támogatásához és fejlesztéséhez tervezett eredményekhez viszonyítva a helyi közösségben.

A községben a legnagyobb kihívások a következő néhány kulcsfontosságú szegmensbe csoportosíthatjuk:

- ▶ Nem megfelelő intézményi és fizikai infrastruktúra,
- ▶ A humán erőforrások, amelyek a kulturális ágazatban dolgoznak, nem rendelkeznek kellő tudással és készséggel, hogy összetettebben lépjenek fel a külföldi finanszírozási forrásokkal szemben,
- ▶ Nem megfelelő együttműködés és összhang a kultúrában szereplők között helyi, regionális, állami és nemzetközi szinten,
- ▶ Nem innovatív tartalmak
- ▶ Nincs megfelelő analitikus adatbázis, amely magába foglalja a digitalizált kulturális tartalmakat és a kommunikációs csatornákat a felhasználókkal, hogy egy olyan tartalmat hozzon létre, amely megfelel a keresletnek, és így a kultúra hozzájárulását segítené a társadalmi kohézióhoz.

Temerin község önkormányzatának szerepe a kultúra fejlődésében:

- ▶ Hogy katalizátorként hasson a kulturális folyamatokra, azaz, hogy bátorítsa az egész közösség bevonását a község kulturális életének tervezésébe és fejlődésébe,
- ▶ Hogy megossza a felelősséget a községi kultúra fejlesztéséhez fontos tervezéshez és döntéshozatalához, és ösztönözze a polgárok részvételét a kulturális politikák kidolgozásában, azok végrehajtásában és értékelésében,
- ▶ Hogy gondot viseljen a közösség anyagi és szellemi kulturális örökségéről,
- ▶ Hogy elismerje a kulturális szükségleteket és kérelmeket, amelyeket a közösség elé terjesztenek az egyének vagy szervezetek, beleértve a kulturális tevékenységben résztvevőket és a többi polgárokat egyaránt,
- ▶ Hogy használja a szakértőket a kutatásra és a kulturális politika, valamint a kulturális menedzsment fejlesztésére
- ▶ Hogy integrálja a kultúra vonatkozását az község összes tervezési és fejlesztési szempontjaiba,
- ▶ Hogy részt vegyen a Kulturális Stratégia végrehajtásában és eredményeinek értékelésében

Az aktivitások végrehajtásához, azaz a kitűzött célok eléréséhez szükséges létrehozni egy szilárd intézményi struktúrát és szervezetet, amely magába foglalja a helyi közigazgatás képviselőit, valamint a kulcsfontosságú intézmények képviselőit és a kultúrában szereplőket. Ezért alakult meg a Kulturális Tanács, amely feladata többek között az érintett kulturális intézmények és szervezetek közötti kapcsolat fenntartása és fejlesztése, valamint a kultúra fejlesztéséhez kapcsolódó intézkedések javaslása.

A Stratégia hat éves periódust foglal magában, és Temerin község kultúrájának két stratégiai célt tűz ki a következő elvek alapján:

- ▶ A Kulturális Stratégiának és a kulturális politikáknak minden formában támogatnia kell a kreativitást, hogy minden polgár, a nemtől, nemzeti hovatartozástól, kortól, mentális és fizikai állapottól függetlenül részt tudjon venni a kulturális rendezvényeken;
- ▶ Hangsúlyozva annak szükségletét, hogy a kulturális sokszínűség és pluralizmus mellett tartsák tiszteletben az egyetemes értékeket;
- ▶ Figyelmet fordítva a regionális, nemzeti és európai fejlesztési célokra és keretekre;
- ▶ A nemzetközi kulturális együttműködés elősegítése;
- ▶ A kulturális identitás és hovatartozás érzésének erősítése;
- ▶ Figyelmet fordítva a kultúra reális anyagi helyzetére, emberi és intézményi erőforrásaira;
- ▶ A lehetőségek kihasználása a kulturális erőforrások elősegítésére;
- ▶ Rámutatva arra, hogy milyen módon lehet legyőzni a megszorításokat a kultúra fejlődésében és általában a társadalomban;
- ▶ A kultúra olyan szemlélete, amely a helyi közösség fejlődésének mértékét mutatja;
- ▶ A kultúra és a fejlődés egybefonódása, a kulturális identitás tisztelete, tolerancia a kulturális különbségek iránt, társadalmi-gazdasági egyenlőség;
- ▶ A polgárok aktív részvételének fokozása a kulturális életben;
- ▶ Az összes polgár valamint a szervezet engedélyezése, hogy kezdeményezzen és részt vegyen a közösség kulturális életében

18. Táblázat: Küldetés, vízió és értékek

KÜLDETÉS	Megteremteni a feltételeket a kulturális tevékenység keretén belül, amelyek elősegítik a meglévő erőforrások védelmét és támogatását, valamint elősegíteni azok haladását, mindenki számára elérhető új tartalmak és szereplők létrehozását.
VÍZIÓ	Temerin község olyan környezet, amely támogatja a kulturális életet, kielégíti polgárainak kulturális szükségleteit, erősíti az együttélés érzelmét és kulturális identitását, valamint fejlődik a hazai és külföldi résztvevők által kialakított együttműködésekkel.
ÉRTÉKEK ÉS ELVEK	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Az emberi jogok, a kulturális sokszínűség, valamint a különböző értékek tiszteletben tartása; ▶ A kreativitás elősegítése a kulturális tevékenységekben; ▶ A kultúra szemléletének nyilvántartása, mint a közösség gazdasági fejlődésének egyik eszköze; ▶ Nincs jelen a nemzeti, nemi és kor alapú diszkrimináció; ▶ Minden szektoron belüli dolgozó közös együttműködésének fontossága és szükségletének felismerése helyi, regionális, állami és nemzetközi szinten; ▶ A kreativitás elősegítése és erősítése, valamint a kulturális életben belüli részvétel-aktivizmus; ▶ Emberi és anyagi erőforrások elősegítése a kultúra fejlődéséhez; ▶ A politika és a gyakorlatok megerősítése a kulturális örökség szempontjából (anyagi és szellemi) és a kulturális tevékenység népszerűsítése; ▶ Különböző szervezetek támogatása, amelyek kulturális tartalmakat létesítenek, és amelyek népszerűsítik a kultúrát, és annak értékét; ▶ A kulturális örökség és aktivitás gazdasági valorizációja – kulturális turizmus; ▶ A multikulturalizmus és a kultúrák közötti párbeszéd, a kulturális különbségek magas tekintetében (Európa 2020 és Duna Stratégia) ▶ Digitalizálás – a kulturális tartalmak online elérhetősége, a művészek összekötése és hasonló... (az Európa 2020 stratégia céljaival egységben)

FŐ CÉL: TEMERIN KÖZSÉG KULTURÁLIS ÉLETÉNEK FEJLESZTÉSE, NÉPSZERŰSÍTÉSE ÉS JAVÍTÁSA

1. Kulcskérdés: A kulturális örökséghez való hozzáállás és az intézményi, valamint a fizikai infrastruktúra kérdése a kultúra területén

A kultúrában szereplők többsége olyan objektumokban tevékenykedik, amelyek nem felelnek meg saját céljaikra szabott szabványoknak és feltételeknek a tevékenységek végzésére.

A városi könyvtár és annak ágazatai nem felelnek meg egy vonatkozásban sem a nemzeti szabványoknak a könyvtári-információs tevékenység végzésére. A könyvtárak, mint a kultúra fő hordozói, amelyek az összes generáció szabadidőtöltésének építő jellegű és minőségi feltételeit biztosítják, nem tudják végezni saját rendeltetésüket, ha nem oldják meg a könyvtári standard kérdését.

A Szécsen Kastély, amely a kulturális hagyaték része, és amely állami védelem alatt áll, nincs úgy kezelve, mint a kultúra egy forrása, és a turizmus egy része. A középiskola működik benne, és ez a fajta felhasználás nem megfelelő.

Az intézmények és egyesületek együttműködése, amelyek hatályában van a kulturális örökség, nem koordinált és nem szisztematikus, hiányzik az állandó egyesülés és a projektek, azaz programokon levő közös fellépés.

Szintén fontos problémát jelentenek a rendezetlen vagyoni jogi kérdések.

1. Stratégiai cél: A kulturális örökség védelme és a kultúra területén levő fizikai és intézményi infrastruktúra fejlesztése, mint az egész község integrált kulturális fejlődésének alapfeltétele.

Az objektumok, amelyekben fontos aktivitások zajlanak a közösség kulturális életének, olyan funkciókba helyezése, amely megfelel a közösségi érdekeknek, a minden korhatárnak megfelelő kulturális élet lebonyolítását szavatolja úgy, hogy azok építő jellegű és minőségi szabadidőtöltést nyújtsanak minden generáció számára.

Elsősorban azonosítani, rendszerezni, nyilvántartásba vinni, értékelni és dokumentálni kell az adatokat a helyiségek, a technikai-technológiai helyzetéről az objektumokban, amelyekben kulturális aktivitások zajlanak, amelyeket aktívan használnak és fel kell mérni a lehetséges fejlesztéseket. Ezek mellett szükséges még kialakítani az egységes kulturális örökség adatbázist is.

Hogy biztosítsuk a kultúra fejlődésének rendszerezett megközelítését, szükség van egy szervezet létezéséhez, amely egyeztető szerepet vállal és összeköti a kultúrában részt vevőket (Kulturális Tanács), hivatalos súlyt kell fektetni rá, és az ő kezdeményezéseire, és az ajánlatokat magasabb szintű kötelezésre bírni.

Ezen felül munkálkodni kell még a rendszerezett együttműködés létrehozásáról az intézmények és civil szervezetek között, amelyek a kultúrára és ágazataira hatnak. Ilyen módon könnyebben hozzáférhetővé válnak az alternatív finanszírozási módok, az innovatív kulturális programok jelentősebbek lesznek, és szélesebb aspektusait fogják át a gazdag kulturális és történelmi kínálatnak. A közös fellépés szintén elősegíti a nem anyagi, szellemi kulturális örökség megőrzését a környezet minden multietnikus, multikulturális és multiprofessionális különlegességével.

Intézkedések:

- 1.5. Az épületek és tárgyak megőrzése a beállításokból,
- 1.6. A szellemi kulturális örökség megőrzésének támogatása,
- 1.7. A kultúra helyi kapacitásainak adaptációja és célhoz rendeltsége
- 1.8. A kulturális erőforrások turisztikai és gazdasági valorizációja.

2. Kulcskérdés: A község kulturális életének tágabb értelemben vett elhelyezése és együttműködés minden szinten

Kevés a kulturális intézetekben levő dolgozók száma, határolt a szakmai továbbképzéseken való részvétel, a kulturális kínálat innovatív hozzáállása, valamint a kulturális aktivitásokra szánt különböző finanszírozási forrásainak kihasználása, ezek olyan gondok, amelyek eredményeként kevés a kezdeményezés, innováció és a jelenlegi álláspont kritika nélküli előmozdítása. Megállapítható szintén a kultúrában részt vevő szervezetek gyenge koordinációja és együttműködése, és a nem eléggé intenzív nemzetközi együttműködés, amely kevés számú megvalósított programot mutat eredményül

2. Stratégiai cél: Feltételek biztosítása a kultúra szerepének erősebb pozíciója szempontjából a közösségi életben Temerin községben és a tágabb környezetben

Ezek a feltételek innovatív programok és kulturális tartalmak megvalósítását értelmezik, valamint aktívabb fellépést igényelnek a külső finanszírozási források iránt.

Annak a feltételnek a megteremtéséhez, hogy a kultúra teljes egészében saját rendeltetését végezze, jobb életszínvonalat és standardot biztosítson, a szabadidőtöltés minőséges kihasználását biztosítsa, a kulturális erőforrásokat és különbségeket megőrizze, nagyban az emberektől függ, akik ezzel foglalkoznak, az ő motivációjuktól, de kompetenciájuktól és saját szakmai fejlődésüktől is egyaránt. Az eddigi munka során a szereplők többsége a helyi és a tartományi finanszírozási forrásokra hagyadkozott, míg a nemzetközi együttműködés, valamint a külföldi pénzalapok iránt csak szórványosan fordultak.

Intézkedések:

- 2.1. A kommunikációs csatorna megvalósítása a felhasználók és a kulturális tartalmakat szolgáltatók között,
- 2.2. A nemzeti közösség kultúrájának, a multikulturalizmus és a kultúrák közötti párbeszéd fejlesztése,
- 2.3. Az emberi erőforrások fejlesztése a kultúrában,
- 2.4. A régió közötti és nemzetközi koordináció és együttműködés fejlesztése, valamint a kulturális projektek szélesebb finanszírozási forrásainak hozzáférése.

19. Táblázat: Stratégiai célok és intézkedések - Temerin Község Kulturális Stratégiája 2015-2020

1. Stratégiai cél		A kulturális örökség védelme és a kultúra területén levő fizikai és intézményi infrastruktúra fejlesztése, mint az egész község integrált kulturális fejlődésének alapfeltétele.			
1.1. Intézkedés		Az épületek és tárgyak megőrzése a beállításokból			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intézmények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozási forrás
1.1.1.	Temerin község kulturális örökségi adatbázisának kidolgozása	Tartományi Műemlékvédelmi Intézet, Temerin község, Temerin Község Kiépítési és Településrendezési Szakigazgatósága Közvállalat	2016-2020.	-	-
1.1.2.	A közgyűjtemények/privát gyűjtemények bejegyzése és értékelése	Temerin község, kulturális intézmények, civil szervezetek, Tartományi Műemlékvédelmi Intézet, Vajdasági Múzeum	2016-2020.	-	-
1.1.3.	A Bački Jarek-i Helyi Közösség épületének újjáépítése	Temerin község, Bački Jarak Helyi Közösség	2015-2016.	17.400.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.1.4.	A temerini Szécsen Kastély homlokzatának újjáépítése	Temerin község, Luki-jan Mušicki Középiskola	2016-2017.	7.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.1.5.	Az ellopott díszágyúk visszatérítése a Pétervárad-i várból és ugyanazok elhelyezése a temerini parkba (Szécsen Kastély)	Temerin község	2017-2018.	200.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.2. Intézkedés		A szellemi kulturális örökség megőrzésének támogatása			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intézmények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozási forrás
1.2.1.	Művelődési intézmények támogatása	Temerin község, kulturális intézmények, civil szervezetek	2015-2020.	14.000.000	Temerin község
1.2.2.	Tradicionális szakmák és kézimunkázó szakmák ápolására szánt programok támogatása	Temerin község, kulturális intézmények, civil szervezetek	2015-2020.	2.500.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
1.2.3.	A kulturális hagyaték terén megvalósítandó rendezvények támogatása	Temerin község, kulturális intézmények, civil szervezetek	2015-2020.	15.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
1.2.4.	A Vajdasági Amatőr Szövetség és a Vajdasági Művelődési Intézet programjainak megvalósításának támogatása	Temerin község, kulturális és oktatási intézmények, civil szervezetek	2015-2020.	800.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK

1.3. Intézkedés		A kultúra helyi kapacitásainak adaptációja és célhoz rendeltsége			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intézmények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozási forrás
1.3.1.	Minden aktív, használatban levő kulturális objektum bejegyzése és értékelése	Temerin község	2016-2020.	-	-
1.3.2.	Az aktív használatban levő kulturális objektumok újjáépítése és felszerelése	Temerin község	2017-2020.	10.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.3.3.	A kulturális tartalmak megvalósítására szánt alternatív helyiségek bejegyzése és értékelése	Temerin község, Temerin Község Kiépítési és Településrendezési Szakigazgatósága Közvállalat	2016-2020.	-	-
1.3.4.	Újjáépítési és berendezési terv kidolgozása a kulturális tartalmak megvalósítására szánt helyiségekre	Temerin község	2016-2020.	1.000.000	Temerin község
1.3.5.	Műszaki dokumentáció kidolgozása a Szőregi Helyi Közösség Kultúrházára	Temerin község, Szőreg Helyi Közösség	2015-2016.	2.800.000	Temerin község
1.3.6.	Szőregi Helyi Közösség Kultúrházának újjáépítése	Temerin község, Szőreg Helyi Közösség	2016-2018.	55.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.3.7.	Műszaki dokumentáció kidolgozása a Bački Jarak-i Helyi Közösség mozitermének újjáépítésére	Temerin község	2016.	350.000	Temerin község
1.3.8.	Bački Jarak-i Helyi Közösség mozitermének újjáépítése	Temerin község	2017.	25.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.3.9.	A Bački Jarak-i Sportcsarnok kiépítése – 3. Fázis: Dr. Mladen Stojanović MI és a Szirmai Károly Népkönyvtár Petar Kočić iskola Bački Jarak-i ága helyiségeinek kiépítése	Temerin község	2016-2017.	78.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
1.4. Intézkedés		A kulturális erőforrások turisztikai és gazdasági valorizációja			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intézmények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozási forrás
1.4.1.	Temerin község turisztikai termékének megalkotása, amely a kulturális tartalmakon alapszik	Temerin Község Turisztikai Irodája, kulturális intézmények, civil szervezetek	2016-2018.	-	-
1.4.2.	A különböző kategóriájú látogatóknak szánt promóciós anyag előkészítése	Temerin Község Turisztikai Irodája, kulturális intézmények, civil szervezetek	2016-2020.	-	-
1.4.3.	A kulturális műemlékek és emlékhelyek sajátosságait megjelölő táblák kidolgozása	Temerin község	2017-2020.	5.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK

2. Stratégiai cél		Feltételek biztosítása a kultúra szerepének erősebb pozíciója szempontjából a közösségi életben Temerin községben és a tágabb környezetben			
2.1. Intézkedés		A kommunikációs csatorna megvalósítása a felhasználók és a kulturális tartalmakat szolgáltatók között			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intézmények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozási forrás
2.1.1.	A temerini kulturális életben részt vevő személyek adatbázisa	Kulturális intézmények, civil szervezetek, Temerini Ifjúsági Iroda	2016-2020.	-	-
2.1.2.	A kultúra felhasználóival való kommunikációs stratégia kidolgozása	Kulturális intézmények, civil szervezetek, Temerini Ifjúsági Iroda, Temerin Község Fejlesztési Ügynöksége	2016-2017.	300.000	Temerin község, Vajdaság AT
2.1.3.	Kulturális kínálat összeállítása az azonosított igények és szükségletek alapján	Kulturális intézmények, civil szervezetek, Temerini Ifjúsági Iroda	2016-2020.	-	-
2.1.4.	Programok készítése az oktatási intézményekkel való együttműködéssel és koordinációval	Kulturális intézmények, civil szervezetek, Temerini Ifjúsági Iroda	2016-2020.	-	-
2.1.5.	Programok készítése minden típusú látogató számára	Kulturális intézmények, civil szervezetek, Temerini Ifjúsági Iroda	2016-2020.	-	-
2.1.6.	A kulturális tartalmak digitalizálása	Kulturális intézmények, civil szervezetek	2016-2020.	500.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK
2.2. Intézkedés		A nemzeti közösség kultúrájának, a multikulturalizmus és a kultúrák közötti párbeszéd fejlesztése			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intézmények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozási forrás
2.2.1.	Szirmai Károly Irodalmi Díj	Temerin és Verbász Község kulturális intézmények	2016-2020.	1.500.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
2.2.2.	Lukijan Mušicki műveinek és alkotásainak ápolása és márkázása	Temerin község, kulturális intézmények, civil szervezetek	2016-2020.	1.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
2.2.3.	Baranyi Károly és Zlata Markov Baranyi öröksége	Temerin község, kulturális intézmények, civil szervezetek	2016-2020.	1.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
2.2.4.	TAKT képzőművészeti tábor és a Jegres	TAKT, Temerin Község Kultúrközpontja	2015-2020.	4.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok

2.2.5.	Tini Fesztivál rendezvény	Szirmai Károly MME	2015-2020.	5.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
2.2.6.	Kolibri Star rendezvény	Temerin Község Kultúrközpontja	2015-2020.	3.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
2.2.7.	Európai Örökség rendezvény	Temerin Község Turisztikai Irodája, kulturális intéz- mények, civil szer- vezetek, Temerini Ifjúsági Iroda	2015-2020.	2.000.000	Temerin köz- ség, Vajdaság AT, SZK
2.3.	Intézkedés	Az emberi erőforrások fejlesztése a kultúrában			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intéz- mények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozá- si forrás
2.3.1.	Képzések és szemináriumok szervezése a Kulturális ter- mékek és szolgáltatásainak marketingje témával kapcso- latban	Kulturális intéz- mények, Temerin Község Fejlesztési Ügynöksége	2016-2020.	400.000	Temerin köz- ség, Vajdaság AT, SZK
2.3.2.	Képzések és szemináriumok szervezése a közönségszolgá- lat (PR) terén	Kulturális intéz- mények, Temerin Község Fejlesztési Ügynöksége	2016-2020.	400.000	Temerin köz- ség, Vajdaság AT, SZK
2.3.3.	Képzések és szemináriumok szervezése a projekt me- nedzsment témával kapcso- latban	Temerin Község Fejlesztési Ügy- nöksége	2016-2020.	200.000	Temerin köz- ség, Vajdaság AT, SZK
2.4.	Intézkedés	A régió közötti és nemzetközi koordináció és együttműködés fe- jlesztése, valamint a kulturális projektek szélesebb finanszírozá- si forrásainak hozzájárulása			
S.sz.	Projekt	Megvalósító intéz- mények	Megvalósítás ideje	Szükséges pénzforrás (RSD)	Finanszírozá- si forrás
2.4.1.	Tárcaközi projekt- előkészítés, kidolgozás és megvalósítás	Kulturális és oktatási intézmények, civil szervezetek, Teme- rin Község Turiszt- ikai Irodája, Temerin Község Fejlesztési Ügynöksége	2015-2020.	-	-
2.4.2.	A kulturális csereprogramok és projektek támogatása (cse- reprogramok, koprodukción, turnék, szakmai szemináriu- mok és hasonlóknak..)	Kulturális intéz- mények	2016-2020.	5.000.000	Temerin község, Vajdaság AT, SZK, külföldi alapok
2.4.3.	Az adományozás és a közös- ségtudatos munka támogatá- sa, mint a kulturális progra- mok egyik formájaként	Temerin község, Temerin Község Kul- turális Tanácsa, Kul- turális intézmények, civil szervezetek	2016-2020.	-	-
2.4.4.	A kultúrára vonatkozó Agenda 21 fejlesztési terv elfogadása	Temerin község	2018.	-	-

20. Táblázat: A stratégiai célok megvalósulásának indikátorai

1. Stratégiai cél		A kulturális örökség védelme és a kultúra területén levő fizikai és intézményi infrastruktúra fejlesztése, mint az egész község integrált kulturális fejlődésének alapfeltétele		
Intézkedés	Indikátor	Alapérték - jelenlegi állapot (2014)	Célérték (2020)	
1.5. Az épületek és tárgyak megőrzése a beállításokból	Temerin község kulturális örökségére szánt kialakított adatbázisok száma	1	5	
	Kulturális műemlékek száma, ahol megvalósult a beruházás	1	3	
	Ingatlan kulturális javak száma, amelyek a község fennhatósága alatt vannak és teljes műszaki dokumentációval rendelkeznek az újjáépítésre	1	5	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 1.1-es intézkedésre.				
1.6. A szellemi kulturális örökség megőrzésének támogatása	A művelődési egyesületek/ civil szervezetek össz tagjának száma	1.000	1.200	
	Támogatott programok és projektek száma	45	50	
	A programokon és projekteken résztvevő közönség száma ¹⁵	36.000	40.000	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 1.2-es intézkedésre.				
1.7. A kultúra helyi kapacitásainak adaptációja és célhoz rendeltsége	A kulturális infrastruktúra megalkotott adatbázisainak száma	0	5	
	A helyiségek száma, amelyek teljes műszaki dokumentációval rendelkeznek az újjáépítésre	0	10	
	Végrehajtott beruházások száma	0	5	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 1.3-es intézkedésre.				
1.8. A kulturális erőforrások turisztikai és gazdasági valorizációja	A kulturális tartalmakon alapuló turisztikai termékek száma	0	5	
	A helyi közösség kulturális-történelmi örökségének népszerűsítésére irányuló megvalósult projektek és programok száma	1	3	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 1.4-es intézkedésre.				

¹⁵ A szám a közönség összegzett létszámát jelöli 2014-ben az összes fellépésen Temerin községben, más városokban és külföldön

1. Stratégiiai cél		Feltételek biztosítása a kultúra szerepének erősebb pozíciója szempontjából a közösségi életben Temerin községben és a tágabb környezetben		
Intézkedés	Indikátor	Alapérték - jelenlegi állapot (2014)	Célérték (2020)	
2.5. A kommunikációs csatorna megvalósítása a felhasználók és a kulturális tartalmakat szolgáltatók között	A kultúrában szereplő egyének és kulturális tartalmak kidolgozott adatbázisainak száma	0	2	
	A felhasználókkal való kommunikációval kapcsolatos kidolgozott programok száma	0	1	
	A felhasználók igényét kielégítő programok száma	5	8	
	%-ban kifejezett kulturális programokra szánt kiadások az intézmények költségvetésében	50%	60%	
	%-ban kifejezett saját bevételek részesedése a kulturális intézmények költségvetésében	5%	10%	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 2.1-es intézkedésre.				
2.6. A nemzeti közösség kultúrájának, a multikulturalizmus és a kultúrák közötti párbeszéd fejlesztése	Megtartott rendezvények száma	6	8	
	A kultúrák közötti párbeszéd népszerűsítésére vonatkozó projektek száma	3	6	
	%-ban kifejezett kiadások a magyar nemzeti közösség tevékenységei számára	42%	40%	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 2.2-es intézkedésre.				
2.7. Az emberi erőforrások fejlesztése a kultúrában	A kultúrában szereplők számára megtartott edukációk száma	0	3	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 2.3-es intézkedésre.				
2.8. A régió közötti és nemzetközi koordináció és együttműködés fejlesztése, valamint a kulturális projektek szélesebb finanszírozási forrásainak hozzáférése	Külső forrásokból finanszírozott projektek száma	1	6	
	Kulturális csereprogramok száma	1	5	
	Az aktivitások száma, amelyek a közösségfelelős viselkedést népszerűsítik	0	4	
Megjegyzés: A feltüntetett célértékek halmozottan szemlélik a 2015-2020 terjedő időszakot az 2.4-es intézkedésre.				

7. Megvalósítás, monitoring és értékelés

Temerin Község Kulturális Stratégiájának (2015-2020) megvalósítását két integrált folyamat fogja követni, monitoring (követés) és értékelés (evaluáció). A követés és az értékelés megfelelő technikai hozzájárulnak az eredmények számszerűsítéséhez, az eljárás elemzéséhez, valamint a lépések kidolgozásához, amelyek a Stratégia javításához és összehangolásához vezetnek.

A követés és az értékelés belátást nyújt a Stratégia megvalósításának folyamatára, ami által helyet hagy a lehetséges hibák felismerésére és kiküszöbölésére, konkrét intézkedés segítségével.

Hogy értékelni lehessen a Stratégia megvalósításának fokát, meg van határozva egy terv az ő végrehajtásához, amiben egy különös gonddal létrehozott követési mechanizmus van definiálva, amely az indikátorokat követi minden egyes stratégiai célra és intézkedésre.

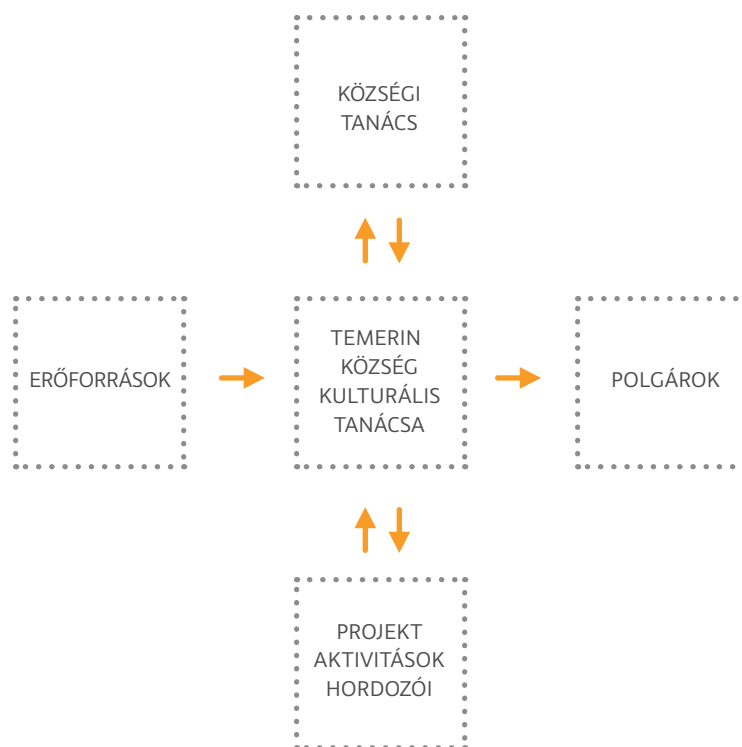
A Stratégia végrehajtása folyamán szükséges a következő kérdésekre válaszolni:

- ▶ Aktuálisak-e még mindig az adatok a helyzetfelmérésben?
- ▶ Érvényesek-e még mindig a SWOT analízis elemei?
- ▶ A meghatározott veszélyek valamelyikét sikerült-e kiküszöbölni, azaz jelentkeztek-e újabbak?
- ▶ A meghatározott intézkedéseken és célokon belül definiált projektek megvalósultak-e, és milyen mértékben?
- ▶ Érvényesek-e még mindig az indikátorok?
- ▶ Fenntarthatóak-e a célok, vagy változtatni kell őket?
- ▶ Működik-e még az operatív struktúra, amely a projektek végrehajtásához szükséges és hasonló..?

21. Táblázat: Temerin Község Kulturális Stratégiája (2015-2020) megvalósításának terve

Periódus	Aktivitások a periódus előtt	Aktivitások a periódus végén
2016.	▶ Egyéves operatív programterv kidolgozása 2016.	▶ Jelentés kidolgozása a megvalósított egyéves programtervről a 2016. évre vonatkozóan ▶ Az indikátorok frissítése – a Stratégia megvalósításának foka
2017.	▶ Egyéves operatív programterv kidolgozása 2017.	▶ Jelentés kidolgozása a megvalósított egyéves programtervről a 2017. évre vonatkozóan ▶ Az indikátorok frissítése – a Stratégia megvalósításának foka
2018.	▶ A Stratégia felülvizsgálata ▶ Egyéves operatív programterv kidolgozása 2018.	▶ Jelentés kidolgozása a megvalósított egyéves programtervről a 2018. évre vonatkozóan ▶ Az indikátorok frissítése – a Stratégia megvalósításának foka ▶ Kidolgozott Stratégia felülvizsgálati dokumentum
2019.	▶ Egyéves operatív programterv kidolgozása 2019.	▶ Jelentés kidolgozása a megvalósított egyéves programtervről a 2019. évre vonatkozóan ▶ Az indikátorok frissítése – a Stratégia megvalósításának foka
2020.	▶ Temerin Község Kulturális Stratégiája 2015-2020 zárójelentésének kidolgozása	▶ Zárójelentés a Stratégia megvalósításáról ▶ Eljárás megindítása az új stratégiai dokumentum kidolgozásához

9. Kép: A Stratégia végrehajtásához szükséges operatív struktúra

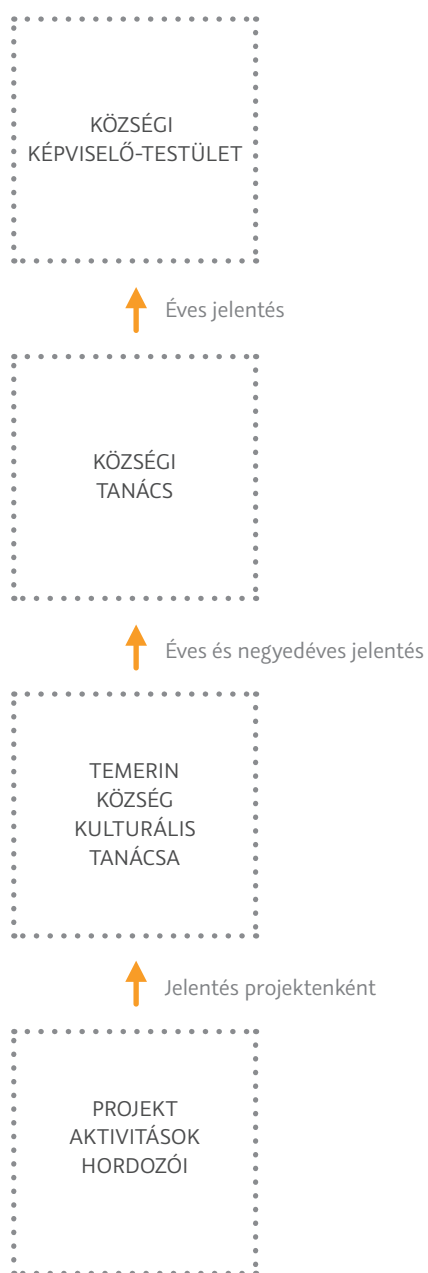
A monitoring (követés) egy állandó folyamat, amelyben begyűjtjük az információkat a meghatározott indikátorokról - amelyekkel a stratégiai célok megvalósítást mérjük-, és az intézkedésekről. A fenti folyamat elősegíti a kulturális fejlődésre szánt korlátolt pénzforrások kihasználását a leghatékonyabb módon. Összpontosít a tervezett teljesítéséhez és folyamatosan végezzük, ami által követjük a projektek megvalósulását és azonosítjuk a sikereket és a hibákat. A monitoring eredménye, hogy a begyűjtött adatok, információk, jelentések alapján elemezzük a projekt végrehajtásának mértékét a megadott célokon és intézkedéseken belül.

A monitoring folyamatába be kell kapcsolni minden résztvevőt, aki a projekteket megvalósítja, valamint a községi közigazgatás képviselőit, a Kulturális Tanácsot, valamint a kulturális élet szereplőit.

Az értékelés (evaluáció) a monitoringra fűződik és a Stratégiában definiált periódus előtt (*ex ante*), a periódus közepén (*on going*) és a végén (*ex post*) kell végrehajtani. A Stratégia értékelését évente egyszer kell végrehajtani, miközben elengedhetetlen végrehajtani a definiált periódus közepén és végén is. A Stratégia definiálása során a projektek hordozói elvégezték az értékelést - *ex ante*, ami helyet hagy a projektek céljainak és intézkedéseinek újra definiálására.

Temerin Község Kulturális Stratégiájának (2015-2020) értékelése a stratégiai célok követésére alapszik, az előlátott befektetések értelmében, valamint az illetékes intézmények felügyeletére alapszik, akik illetékesek a Stratégia megvalósítására. A jelentés jellemzői és tartalmát illetően, mint ahogy meg lett említve, szükséges őket évi szinten kidolgozni, hogy teljes belátást biztosítson az összes aktivitás követésére, amelyek elő vannak látva a Stratégiában.

10. Kép: A monitoring és az értékelés rendszere

5. SWOT analysis

SWOT analysis was based on the analysed state and perspectives in different segments and fields of the culture and cultural activities in the municipality of Temerin.

This kind of the analysis provides the clear inside into internal and external circumstances in which the activities of the culture and cultural institutions are done.

There is a significant number of participants in the municipality of Temerin who are involved in the organisation and implementation of cultural and related activities and programs. A lot of programs and manifestations are traditional.

The most reflecting problems that need to be solved in order to provide any serious activity are working space and accommodation, their inadequacy, condition and purpose.

Leaning primarily on the municipal and provincial budget in financing the program activities also represents the restricting factor. In that sense it is necessary to create conditions for using the possibilities that are offered through programs and funds of the European Union and bilateral donators.

Table 17 SWOT analysis

STRENGTHS	WEAKNESSES
<p>Internal factors</p> <p>Common elements:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Cooperation of the cultural institution and schools in the organisation of programs ▶ Traditional, recognizable manifestations ▶ Developed volunteer work in the organizations and interest in the volunteer work ▶ The increasing membership of children and youths in the cultural institutions ▶ A great number of immovable cultural property under protection – cultural monuments, archaeological sites, public monuments ▶ Human resources – young people attending art schools and people having academic education in the field of cultural creativity ▶ Achieved partnership cooperation on the protection of the immovable cultural property ▶ Acquired experiences in the realisation of projects in the program IPA Hungary – Serbia ▶ The existence of the local radio in Serbian and Hungarian language ▶ Bilingual population ▶ Realised programs including the Association of people with disabilities as creators ▶ Stable source of financing culture <p>Specific elements</p> <p>Libraries:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ All surveyed elementary schools as well as the high school own libraries ▶ All school libraries organise accompanying programs <p>Choir:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Developed cooperation at local, regional, national and international level ▶ Realised project in partnership with cultural institutions – an example of good practice <p>Museums and public collections</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ethno park “Brvnara (Log)” organises programs aimed to older population ▶ Ethno park “Brvnara (Log)” is a member of the professional network at the national level ▶ Ethno park “Brvnara (Log)” and Tajhaz realised projects in partnership with the institutions from other sectors. <p>Educational institutions:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ All educational institutions organize sections in the field of cultural creativity ▶ Diversity of cultural programs organized inside and outside the objects <p>Cultural associations (CA) and citizens’ associations:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Relatively stable number and membership of CAs ▶ Tradition and reputation of CAs ▶ Strong cooperation of CAs at local, regional and international level ▶ Strong cooperation with schools ▶ Project realised by associations, in partnership with the institutions from other sectors ▶ All cultural and other associations are the organizers of at least one manifestation <p>Manifestations</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Different offer of manifestations ▶ Number of visitors of manifestations ▶ Developed cooperation at international level 	<p>Internal factors</p> <p>Common elements:</p> <p>Condition of the cultural objects:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Bad conditions of working space and accommodation ▶ Inadequate exhibiting spaces ▶ Property and legal relations that are not defined <p>Financing</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A small number of financing source, the activity of most organizations usually leans on provincial and local budget <p>Program activities</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ There is no research of the users’ needs ▶ There are not new programs, the old ones continue, and the new ones are of the same content ▶ There is no evaluation of the content <p>Partnerships and projects:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ A small number of projects in the field of cultural creativity in partnership with the institutions from other sectors and independent artists <p>Marketing:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Deficient channels of communication between museums and public collection and the users of their products <p>Specific elements</p> <p>Libraries</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ There is no reading room in town library ▶ Inadequate safety and hygienic conditions in town library ▶ Not enough literature in foreign languages ▶ The absence of books for blind and sandblind people ▶ The absence of electronic books ▶ There is no unique electronic register ▶ Impossibility of organising more comprehensive and more complex programs ▶ Public and school libraries are badly technically equipped <p>Museums and public collections</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ There is no conservation workshop in any museum/public collection ▶ A small number of programs aimed at older population ▶ Tajhaz does not cooperate with the cultural institutions in Novi Sad ▶ None of the museums/public collections realised projects in the partnership with cultural institutions ▶ Mostly there is no electronic data base ▶ The objects are not adjusted to disable people ▶ Weak marketing <p>Educational institutions:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ There are no projects in the field of cultural activities with the institutions from other sectors. ▶ Only one object is adjusted to disable people <p>Cultural associations and NGOs:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Managers/members of the half of the surveyed associations did not attend educational programs ▶ Weak cooperation between cultural associations at national level ▶ Weak evaluation of the premises where the program activities are organized ▶ Property and legal relations that are not defined ▶ Weak investments into space <p>Manifestations</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ There are no new programs, the old ones continue ▶ Weak cooperation at national level ▶ Weak cooperation with touristic organisation of Temerin

OPPORTUNITIES	THREATS
<p>External factors</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Adoption of national strategy of cultural development which would define national goals and priorities ▶ Provincial, republic and EU funds that will finance projects of culture ▶ Stimulation of alternative sources of financing ▶ Including volunteers ▶ Educating employees and volunteer to write projects ▶ Development of common programs – multicultural approach ▶ Introduction of a unique electronic register of cultural properties and services in the municipality of Temerin ▶ Setting up communication and cooperation between local government and institutions and individuals dealing with culture ▶ Identification of cultural needs of the citizens through surveys, round tables, etc. that is improvement of communication channels with the consumers of cultural content ▶ Permanent and strategic work on creation of cultural programs ▶ Better advertising of cultural events ▶ Including media as permanent partners in process of affirmation of cultural values and animation of the audience ▶ Programs of cultural cooperation at regional and international level ▶ Internationalization and cooperation with the cultural institutions from the region especially from Novi Sad ▶ More involvement of vulnerable groups ▶ Prize competitions for children and youth as an encouragement of the affirmation of positive values ▶ Defining property and legal relations ▶ Increasing the investments into recovery of technical equipment and supplying the new equipment 	<p>External factors</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Not adopting national strategy and action plan of cultural development ▶ Frequent political changes ▶ Collapse of culture and values because of political and economic interests ▶ Weakening and disappearance of intangible cultural heritage relevant for cultural tourism ▶ Not enough motivation, sluggishness of the employees in the cultural institutions for taking initiative and using the open possibilities for promotion/improvement of culture ▶ There is no interest in including the volunteers ▶ Acceptance of the existing state ▶ Not enough interest of authorities in local government ▶ Absence of means for financing cultural activities ▶ Property and legal relation are not defined ▶ Changes in lifestyles of young people that does not imply participation in cultural life of the community

6. Strategic directions and goals in the field of cultural development

Basic goal of the Strategy of cultural development of the municipality of Temerin 2015-2020 reflects in creation of preconditions for systemic development and improvement of cultural resources and initiatives, participants in culture and their promotion.

The strategy is based on the principle of including all relevant local participants in culture, organs of key cultural resources in registration of cultural properties, as well as in defining strategic directions and goals of its further development.

The strategy is also based on existing local strengths leaning on the possibilities that are offered in the surroundings with the goal of removing all the barriers –internal and the ones which come from other levels. The strategy contributes the establishment of the mechanism of the efficient managing and planning, as well as the assessment of the effects and importance of undertaken activities comparing to planned outputs for improvement of cultural development in the local community.

Basic challenges in the Municipality can be divided into several key elements:

- ▶ Inadequacy of institutional and physical infrastructure,
- ▶ Human resources that are engaged in the sector of culture do not have enough knowledge and skills for more complex performance to foreign sources of financing,
- ▶ Not enough cooperation and synchronization of participants in culture at local, regional, national and international level,
- ▶ The contents are not innovative ,
- ▶ There are no adequate analytic base, digitalized cultural contents, and a communication channel with the users in order to create an offer on the basis of demand. In that way culture would contribute to social cohesion.

The role of the local government in cultural development of the municipality Temerin

- ▶ To be an accelerant of cultural processes, that is to encourage involvement of the whole community in planning development and participation in cultural life of the municipality,
- ▶ To share responsibility for planning and making decisions of importance for development of culture of the municipality and to encourage participation of citizens in formulation, implementation and evaluation of public policies in culture,
- ▶ To take care of the conservation and duration of the material and immaterial heritage of the community,
- ▶ To recognise cultural needs and demands brought out by individuals and organizations, including participants in the field of culture and other citizens,
- ▶ To integrate cultural aspect into all aspects of planning development of the municipality,
- ▶ To participate in evaluation of results in implementation of cultural strategy.

In order to implement the activities on realization of the set up goals it was necessary to set up firm institutional structure and body that includes the representatives of the local administration and the representatives of the key institutions and actors in culture. Due to this reason council of culture was formed. The maintaining and improving relations of cooperation with authorised institutions in the field of culture and proposing the measures for improving the culture at the local level are under the jurisdiction of the council.

The strategy covers the period of six years and sets up two strategic goals of cultural development in the municipality of Temerin that lie on the following principles:

- ▶ The strategy of cultural development and cultural policy have to promote creativity in all of their forms, to provide an approach to cultural contents to all citizens regardless their sex, nationality, age, mental and physical condition;
- ▶ Emphasizing the need that the unique values are appreciated as well as cultural diversity and pluralism;
- ▶ Appreciation of regional, national and European developing goals and frames;
- ▶ Promotion of international cultural cooperation;
- ▶ Strengthening the feeling of cultural identity and the feeling of belonging;
- ▶ Appreciation of the real condition of material, human and institutional resources of culture;
- ▶ The use of the potential for improving cultural resources;
- ▶ Pointing the ways in which the limitations in cultural development and society in general can be overcome;
- ▶ Viewing the culture as a dimension of the total development of the local community;
- ▶ Linking culture and development, respecting cultural identity, toleration towards cultural differences, socio-economic equality;
- ▶ Strengthening the citizens' participation in cultural life;
- ▶ Giving possibilities to all individuals and institutions to initiate and participate in cultural life of the community.

Table 18 Mission, vision and values

MISSION	Create conditions in the field of culture that will provide protection and support of the existing resources, as well as their improvement and creation of new participants and contents that are available to everyone.
VISION	The municipality of Temerin is an environment that encourages cultural life, satisfies cultural needs of its citizens, contributes the strengthening of the togetherness and cultural identity and it is being developed through cooperation with domestic and international participants.
VALUES AND PRINCIPLES	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Respecting human rights, cultural diversity and different values; ▶ Encouraging creativity in cultural expression; ▶ Viewing the culture as one of the means for improving the economic development of the community; ▶ Absence of national, gender, age discrimination; ▶ Recognising the importance and need of mutual cooperation of the participants from all sectors at local, regional, national and international level; ▶ Strengthening and promotion of creativity and participation in cultural life of the community – activism; ▶ Improvement of human and financial resources for cultural development; ▶ Strengthening the policy and practise in direction of strengthening and keeping the cultural heritage (material and immaterial) and promotion of cultural activities; ▶ Supporting diversity of organizations that create cultural contents and that promote culture and cultural values; ▶ Economic valorisation of cultural properties and activities – cultural tourism; ▶ Multiculturalism and intercultural dialog with full appreciation of cultural differences (Europe 2020 and Danube strategy); ▶ Digitalization – online access of cultural contents, connecting of artists and similar (in accordance with Europe 2020 goal).

GENERAL GOAL: DEVELOPMENT, PROMOTION AND IMPROVEMENT OF CULTURAL LIFE OF THE MUNICIPALITY OF TEMERIN

Key issue 1: The relation towards cultural heritage and the issue of physical and institutional infrastructure in the field of culture

The activities of most actors in culture are done in the fields that do not correspond to standards and criteria of their purpose.

The condition of town library and its branches does not satisfy national standards for performing librarian and informatical activities in any aspects. Libraries as main carrier of culture that provide conditions for constructive and qualitative use of free time for all generations cannot perform their function if the issues of librarian standards are not solved.

The castle Kaštel, which represents cultural property that is under protection of the state, is not treated as a cultural resource and a part of cultural tourism. Its premises are used as a high school and that way of use is not adequate.

The cooperation between institutions and associations which are responsible for cultural inheritance is not systemic and coordinated. Their continuous joining and joint representation in projects and programs are missing.

The important issue is property and legal relation that are not defined.

Strategic goal 1: The protection of cultural heritage and improvement of physical and institutional infrastructure in the field of culture as a base for development and integration of culture in the total development of the municipality.

Putting the condition of objects, in which the activities of importance for cultural development of the community are realised, into function that corresponds to their social importance, provides the conduct of cultural life of all age categories and the categories of cultural users, so that they provide conditions for constructive and qualitative use of free time for all generations.

Firstly, it is necessary to identify, systematize, register, value and document data about space and technical and technological conditions of objects in which the cultural activities are performed and which are used actively, and to do the prospection of possible transformation and development. Besides that, it is necessary to form a unique register of cultural inheritance.

In order to provide systemic approach to cultural development, it is necessary that there is a body which will overtake the role of moderator and connect all institutions and participants in culture (Council of culture). It should be given formal weight, and its initiative and suggestions should be put on a higher level of obligingness.

It is also important to work on setting up systemic cooperation between the institutions and associations that work in the field of culture and related fields. In that way it is possible to access easily to alternative sources of financing, creation of cultural programs that will be bigger and that will cover wider aspects of rich cultural and historical offer. Also, the common approach provides keeping the immaterial, spiritual cultural heritage with all specific, multi-ethnic, multicultural and multi-confessional environments.

Measures:

- 1.1. Preservation of objects and subjects from the setting,
- 1.2. Support of keeping immaterial cultural inheritance,
- 1.3. Adaptation of space capacities of culture and providing conditions for their purpose
- 1.4. Touristic and economic valorisation of cultural resources.

Key issue 2: Positioning cultural life of the municipality in a wider context and cooperation at all levels

There are not enough employees in the institutions of culture. Possibilities of professional improvement in the sense of innovative approaches to creating cultural offer, and in the sense of attracting means from various sources of financing of cultural activities are limited. All these are the problems that result in the lack of initiative and innovation and nurture of uncritical relation towards existing state. There is also not enough coordination and cooperation of subjects in culture and not enough intensive international cooperation reflecting in small number of realised programs.

Strategic goal 2: Provision of conditions for strengthening position and role of culture in social life of the municipality of Temerin and larger surroundings

Those conditions imply creation of more innovative programs and cultural contents and proactive performance towards external sources of financing culture.

Creating conditions for culture to completely perform its part, to provide better conditions of life and standards, to offer conditions for quality use of free time, to provide keeping the cultural resources and cultural diversity, depends mostly on people who are dealing with it, their motivation, but also on their competence and possibilities to improve themselves and their expertise. In former work, most participants were leaning on local and provincial sources of financing, while the regional and international cooperation, as well as the approach to external donators were sporadic.

Measures:

- 2.1. Setting up the communication channel between the users and creators of cultural contents,
- 2.2. Development of culture of national communities, multiculturalism and intercultural dialog,
- 2.3. Improvement of human resources in culture,
- 2.4. Improvement of interregional and international coordination and cooperation and approach towards wider spectrum of sources of financing the projects in culture.

Table 19 Strategic goals and measures of the Strategy or cultural development of the Municipality of Temerin 2015-2020

1. Strategic goal		Protection of cultural heritage and improvement of physical and institutional infrastructure in the field of culture as a base for development and integration of culture into total development of the municipality			
1.1. Measure		Preservation of objects and subjects from the setting			
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
1.1.1.	Making a register of a cultural inheritance of the municipality of Temerin	Provincial Institute for Protection of Cultural Monuments, The municipality of Temerin, PE Directorate for building and urban planning of the municipality of Temerin	2016-2020	-	-
1.1.2.	Record and evaluation of public/private collections	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs, Provincial Institute for Protection of Cultural Monuments, The museum of Vojvodina	2016-2020	-	-
1.1.3.	Reconstruction of the local community Bački Jarak	The municipality of Temerin, LC Bački Jarak	2015-2016	17.400.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
1.1.4.	Reconstruction of façade of the Castle Kaštel in Temerin	The municipality of Temerin, High School "Lukijan Mušicki"	2016-2017	7.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
1.1.5.	Returning decorative cannons from Petrovaradin Fortress and their setting up in Old park in Temerin (Castle Kaštel)	The municipality of Temerin	2017-2018	200.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
1.2. Measure		Support to preserving immaterial cultural heritage			
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
1.2.1.	Supporting cultural associations	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs	2015-2020	14.000.000	The municipality of Temerin
1.2.2.	Supporting programs of nurturing of traditional crafts and hand works	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs	2015-2020	2.500.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
1.2.3.	Supporting realization of manifestations in the field of cultural heritage	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs	2015-2020	15.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
1.2.4.	Supporting realization of the programs of the alliance of amateurs	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs	2015-2020	800.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia

1.3. Measure		Adaptation of the existing capacities of culture and bringing in to its purpose			
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
1.3.1.	Register and evaluation of all cultural objects that are used actively	The municipality of Temerin	2016-2020	-	-
1.3.2.	Reconstruction and equipping the objects of culture that are used actively	The municipality of Temerin	2017-2020	10.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
1.3.3.	Register and evaluation of alternative spaces for realization of cultural contents	The municipality of Temerin, PE Directorate for building and urban planning of the municipality of Temerin	2016-2020	-	-
1.3.4.	Making plan of reconstruction and equipping the space for realization of cultural contents	The municipality of Temerin	2016-2020	1.000.000	The municipality of Temerin
1.3.5.	Preparation of project and technical documentation for the reconstruction of The House of Culture in LC Sirig	The municipality of Temerin, LC Sirig	2015-2016	2.800.000	The municipality of Temerin
1.3.6.	Reconstruction of The House of Culture in LC Sirig	The municipality of Temerin, LC Sirig	2016-2018	55.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
1.3.7.	Preparation of project and technical documentation for the reconstruction of the movie theatre in LC Bački Jarak	The municipality of Temerin	2016	350.000	The municipality of Temerin
1.3.8.	Reconstruction of the movie theatre in LC Bački Jarak	The municipality of Temerin	2017	25.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
1.3.9.	Building of Sports Hall in Bački Jarak – Phase 3: building the premises of Cultural association “Doctor Mladen Stojanović” and the library “Sirmai Karolj”, branch “Petar Kočić” in Bački Jarak	The municipality of Temerin	2016-2017	78.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia

1.4.	Measure	Touristic and economic valorisation of cultural resources			
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
1.4.1.	Making touristic product of the municipality of Temerin based on cultural contents	Touristic organization of the municipality of Temerin, Cultural Institution, NGOs	2016-2018	-	-
1.4.2.	Preparation of promotional material for different categories of visitors	Touristic organization of the municipality of Temerin, Cultural Institution, NGOs	2016-2020	-	-
1.4.3.	Making specific characteristics at the access to the monuments of culture and memorial places	The municipality of Temerin	2017-2020	5.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia

2.	Strategic goal	Providing conditions for strengthening the position and role of culture in social life of the municipality of Temerin and wider surroundings			
2.1.	Measure	Setting up the communication channel between the users and creators of cultural contents			
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
2.1.1.	Register of people that participate in cultural life of the municipality	Cultural institutions, NGOs, Youths' office	2016-2020	-	-
2.1.2.	Creation of strategy of communication with the users of culture	Cultural institutions, NGOs, Youths' office, The Agency for Development of the Municipality of Temerin	2016-2017	300.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina
2.1.3.	Creating cultural offer based on identified needs and demands	Cultural institutions, NGOs, Youths' office	2016-2020	-	-
2.1.4.	Creating programs in cooperation and coordination with educational institutions	Cultural institutions, NGOs, Youths' office	2016-2020	-	-
2.1.5.	Creating programs for all categories of audience	Cultural institutions, NGO, Youths' office	2016-2020	-	-
2.1.6.	Digitalization of cultural contents	Cultural institutions, NGOs	2016-2020	500.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia

2.2. Measure		Development of culture of national communities, multiculturalism and intercultural dialog			
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
2.2.1.	Literature prize "Sirmai Karolj"	Municipalities of Temerin and Vrbas, Cultural institutions	2016-2020	1.500.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.2.2.	Nurturing and branding the character and work of Lukijan Mušicki	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs	2016-2020	1.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.2.3.	Legacy of Baranji Karolja and Zlata Markov Baranji	The municipality of Temerin, Cultural institutions, NGOs	2016-2020	1.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.2.4.	Art colony TAKT and Jegrička	NGO TAKT, The Cultural Centre of the Municipality of Temerin	2015-2020	4.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.2.5.	Manifestation "Festival Tini"	Hungarian Cultural Association "Sirmai Karolj"	2015-2020	5.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.2.6.	Manifestation "Kolibri star"	The Cultural Centre of the Municipality of Temerin	2015-2020	3.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.2.7.	Manifestation European Heritage Days	Touristic organization of the municipality of Temerin, Cultural institution, NGOs, Youths' office	2015-2020	2.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds

2.3. Measure Improvement of human resources in culture					
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
2.3.1.	Organization of education and seminars from the fields of marketing of cultural products and services	Cultural institutions, The Agency for Development of the Municipality of Temerin	2016-2020	400.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
2.3.2.	Organization of education from the field of public relations	Cultural institutions, The Agency for Development of the Municipality of Temerin	2016-2020.	400.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
2.3.3.	Organization of education and seminars from the fields of managing the project cycle	The Agency for Development of the Municipality of Temerin	2016-2020.	200.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia
2.4. Measure Improvement of interregional and international coordination and cooperation and approach towards wider spectrum of sources of financing the projects in culture					
No.	Project	Organisation conducting the project	The time of realisation	Needed means (RSD)	The source of financing
2.4.1.	Interdepartmental preparation and realisation of projects	Cultural institution, NGO, Touristic organization of the municipality of Temerin, The Agency for Development of the Municipality of Temerin	2015-2020.	-	-
2.4.2.	The support for programs, projects and better exchange of cultural programs (the programs of exchange, tours, professional seminars and similar)	Cultural institutions	2016-2020.	5.000.000	The municipality of Temerin, The Province of Vojvodina, The Republic of Serbia, foreign funds
2.4.3.	The support of donations and socially responsible business as a form of support of cultural programs	The Municipality of Temerin, Council of Culture of Temerin, Cultural institutions, Citizens' associations	2016-2020.	-	-
2.4.4.	Adoption of the Agenda 21 for Culture	The Municipality of Temerin	2018.	-	-

Table 20 The indicators of the realisation of strategic goals

Strategic goal 1		Protection of cultural heritage and improvement of physical and institutional infrastructure in the field of culture as a base for development and integration of culture in total development of the municipality		
Measure	Indicator	Base value –current state (2014)	Target value (2020)	
1.1. Preservation of objects and subjects from the setting	Number of formed registers of cultural heritage of cultural inheritance of the municipality of Temerin	1	5	
	Number of monument of culture where the investments have been done	1	3	
	Number of immovable cultural property under jurisdiction of the municipality with the complete project and technical documentation for reconstruction	1	5	
Note: Stated target values for the measure 1.1. are seen cumulatively for the period 2015-2020.				
1.2. Supporting the preservation of immaterial cultural heritage	Total number of members of cultural associations/NGOs	1.000	1.200	
	Number of supported programs and projects	45	50	
	Number of visitors at programs and projects ¹⁶	36.000	40.000	
Note: Stated target values for the measure 1.2. are seen on the annual level.				
1.3. Adaptation of space capacities of culture and leading to its purpose	Number of formed registers of cultural infrastructure	0	5	
	Number of spaces covered with complete project and technical documentation for reconstruction and adaptation	0	10	
	The number of realised investments	0	5	
Note: Stated target values for the measure 1.3. are seen cumulatively for the period 2015-2020.				
1.4. Touristic and economic valorisation of cultural resources	Number of created touristic products based on cultural contents	0	5	
	Number of realised programs and projects of popularization of cultural and historical heritage at the level of local community	1	3	
Note: Stated target values for the measure 1.4. are seen cumulatively for the period 2015-2020.				

¹⁶ The number refers to total number of audience in 2014 at performances in the municipality of Temerin, other cities in Serbia and abroad.

Strategic goal 2**Providing conditions for strengthening the position and the role of culture in social life of the municipality of Temerin and wider surroundings**

Measure	Indicator	Base value – current state (2014)	Target value (2020)
2.9. Setting up the communication channel between the users and creators of cultural contents	Number of created registers of actors in culture and cultural contents	0	2
	Number of created programs of communication with users	0	1
	Number of programs created according to needs of users	5	8
	% of participation of allocation for cultural programs in the budget of cultural institutions	50%	60%
	% of participation of own income in the budget of the cultural institutions	5%	10%
Note: Stated target values for the measure 2.1. are seen cumulatively for the period 2015-2020.			
2.10. Development of culture of national communities, multiculturalism and intercultural dialog	Number of held manifestation	6	8
	Number of programs and projects that promote intercultural dialog	3	6
	% of allocation for the activity of NGOs	42%	40%
Note: Stated target values for the measure 2.2. are seen cumulatively for the period 2015-2020.			
2.11. Improvement of human resources in culture	Number of held education for actors in culture	0	3
Note: Stated target values for the measure 2.3. are seen cumulatively for the period 2015-2020.			
2.12. Improvement of interregional and international coordination and cooperation and approach towards wider spectrum of sources of financing the projects in culture	Number of projects financed from external sources	1	6
	Number of exchange of cultural programs	1	5
	Number of the activities that promote socially responsible behaviour	0	4

Note: Stated target values for the measure 2.4. are seen cumulatively for the period 2015-2020.

7. Implementation, monitoring and evaluation

The implementation of the Strategy of cultural development of the municipality of Temerin 2015-2020 is going to be followed by two integral procedure, monitoring and evaluation. Good techniques of monitoring and evaluation will contribute the quantification of outcomes, the analysis of the procedure, and thinking of the steps for improvement and adjustment of the strategy.

Monitoring and evaluation will provide the insight into the course of the implementation of the strategy leaving the space for noticing possible mistakes and taking specific action for their overcoming.

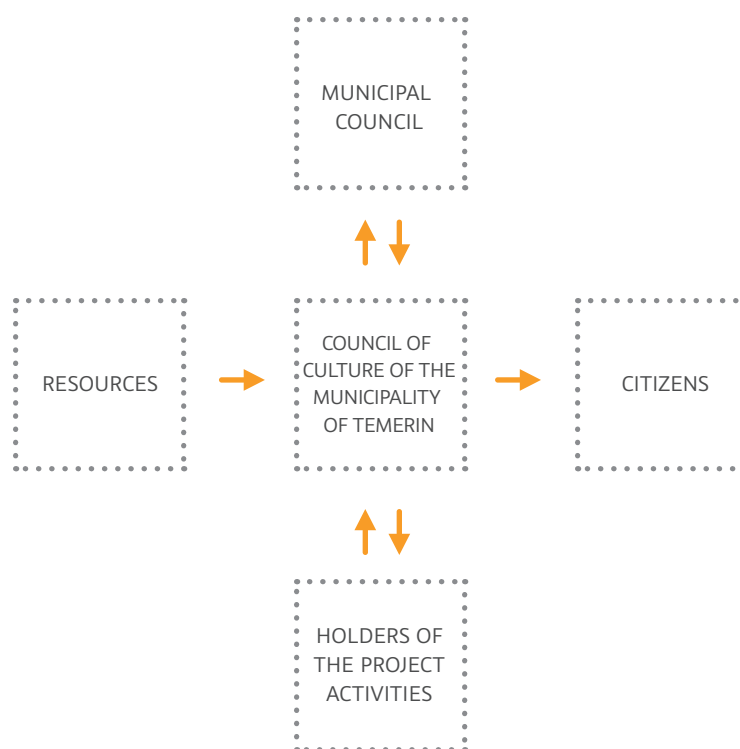
In order to value the degree of realisation of the strategy, the plan of its implementation has been defined. The mechanism for its monitoring has been established with special attention. This mechanism reflects trough formulation of indicators for each strategic goal and measure.

During the implementation of the strategy, it is necessary to answer the following questions:

- ▶ Are the data in the situational analysis still valid?
- ▶ Are the elements in the SWOT analysis still valid?
- ▶ Have any of the identified threats been removed and have the new ones appeared?
- ▶ Which projects from the defined frame of measures and goals have been realized and to which extent?
- ▶ Are the indicators still valid?
- ▶ Are the goals sustainable and should they be modified?
- ▶ Does the operative structure for implementation of projects work?

Table 21 The plan of realisation of the Cultural Strategy of Culture in the Municipality of Temerin 2015-2020

Period	The activities before the beginning of the period	The activities at the end of the period
2016	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Making an annual operative program 2016 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ A report about the implementation of an annual operative program for 2016 ▶ Updating indicators – status of the implementation of the Strategy
2017	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Making an annual operative program 2017 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ A report about the implementation of an annual operative program for 2017 ▶ Updating indicators – status of the implementation of the Strategy
2018	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Audit of a strategic document ▶ Making an annual operative program 2018 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ A report about the implementation of an annual operative program for 2018 ▶ Updating indicators – status of the implementation of the Strategy ▶ Conducted audit of the strategic document
2019	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Making an annual operative program 2019 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ A report about the implementation of an annual operative program for 2019 ▶ Updating indicators – status of the implementation of the Strategy
2020	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Making final report about the realisation of the Strategy of Cultural Development of the Municipality of Temerin 2015-2020 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ A report about the implementation of the Strategy ▶ Starting the procedure for making the new strategic document

Picture 9 Operative structure for the implementation of the Strategy

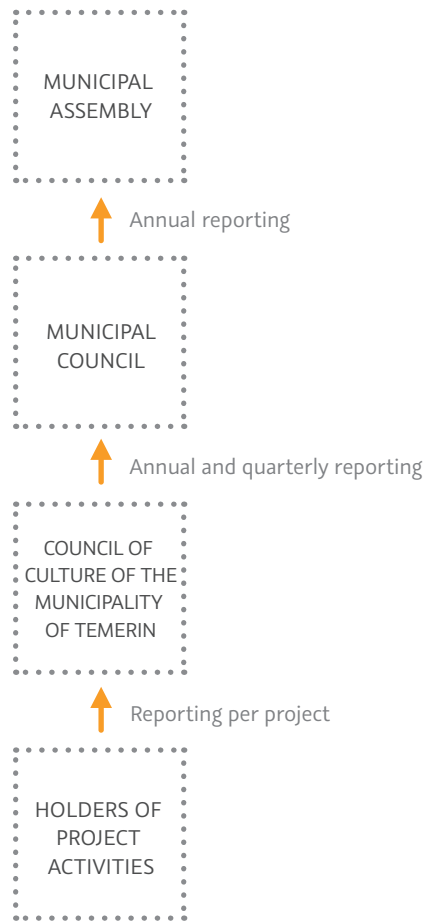
Monitoring is a continuous process of collecting information through defined indicators for measuring progress in the realisation of the strategic goals and measures. The stated process provides the most efficient use of the limited means for cultural development. It concentrates on the fulfilment of the planned and it is done continuously while monitoring the realisation of projects and identifying the successes and problems. The implementation of the projects in the frame of defined goals and measures is analysed on the basis of the monitoring results, collected data, information and reports.

All participants involved in the implementation of the projects, the representatives of the municipal administration, Council of culture of the municipality of Temerin, as well as the participants in cultural life of the municipality should be involved into the process of monitoring.

Evaluation supplements the monitoring and it is necessary that it should be implemented at the beginning (*ex ante*), in the middle (*on going*) and at the end of the period for which the strategy is defined (*ex post*). It is necessary that the evaluation of the strategy is conducted once a year, but it also is necessary to conduct the evaluation at the half of the realisation period, as well as at the end. While defining the strategy, the applicants of the project have done *ex-ante* evaluation, which leaves the space for reaction in case of the need for redefining goals, measures and projects.

The evaluation of the Strategy of culture of the Municipality of Temerin 2015-2020 should be based on monitoring the financing of the strategic goals in the context of the predicted investments and supervision of institutions authorized for their implementation. Considering the characteristics and contents of the reports, as it has already been mentioned, it is necessary to implement them at the annual level in order to provide complete insight and monitoring of all the activities predicted by the strategy.

Picture 10 The system of monitoring and evaluation

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

316.7(497.113 Temerin)"2015/2020"

СТРАТЕГИЈА развоја културе општине Темерин : 2015-2020. / [аутори
Маја Сокић Хегер ... [и др.] ; уредник издања Мирослав Тепић ; превод Божоки
Иштван, Драгана Богданић]. - Темерин : Општина, 2015 (Нови Сад :
Графомаркетинг). - 103 стр. : илустр. ; 30 cm

Упоредо срп. текст и мађ. и енгл. превод. - Тираж 100. - Напомене и
библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-919413-0-7

1. Сокић-Хегер, Маја [аутор] 2. Пајковић, Стана [аутор] 3. Глушица-Навалушић,
Зорка [аутор] 4. Тепић, Мирослав [аутор] [уредник]

а) Темерин (општина) - Културна политика - 2015-2020

COBISS.SR-ID 301906695

ТЕМЕРИИ 2015.